

T.C.
TOROS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI TİCARET VE LOJİSTİK ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

BİR ÖDEME METODU OLARAK AKREDİTİF VE UCP 600

İlkin Beyza ADIGÜZEL

DANIŞMAN
Doç. Dr. Tunay KÖKSAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EKİM 2019

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

İlkin Beyza ADIGÜZEL tarafından hazırlanan “Bir Ödeme Metodu Olarak Akreditif ve UCP 600” başlıklı bu çalışma 16/10/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonunda oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Uluslararası Ticaret ve Lojistik Ana Bilim Dalı’nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı
Doç. Dr. Mert AKTAŞ

Jüri Üyesi
(Danışman)
Doç. Dr. Tunay KÖKSAL

Jüri Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi Caner ATIŞ
(Mersin Üniversitesi)

Savunma Sınav Jürisi Tarafından Tezin İmzalı Nüshasının Teslim Tarihi : 25.10./2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Köksal HAZIR
Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmada;

- Sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

16/10/2019

İlkin Beyza ADIGÜZEL

BİR ÖDEME METODU OLARAK AKREDİTİF VE UCP 600

(Yüksek Lisans Tezi)

İlkin Beyza ADIGÜZEL

TOROS ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

2019

ÖZET

Uluslararası ticaretin doğası gereği yapılan uzak mesafeli ticari işlemler, taraflar arasında güven eksikliğinin varlığını ortaya koymuştur. Akreditifler kendine özgü araçlardır. Akreditif satıcı ve alıcı arasında güvenli bir ödeme mekanizması olarak hizmet vermektedir.

Ülkemizde ve diğer ülkelerde uluslararası ticaretin yapılması sırasında ödemeler yoğun olarak akreditif üzerinden yapılmaktadır. Akreditifli ödeme şekli, uluslararası ticarete kullanılan önemli bir ödeme şeklidir. Bu ödeme şeklinin uygulanmasında Milletlerarası Ticaret Odası (MTO) tarafından düzenlenen yeknesak kurallar genel kabul görmüş kurallar olup en son düzenleme 1 Temmuz 2007 tarihli 600 No' lu yayımla getirilmiştir.

UCP ilk kez 1933'te yayınlandı. O zamandan beri gelişen uluslararası ticaret değişen zamanlara ve artan ticaret gereksinimlerine uyum sağlayarak ICC yayını UCP 600 olarak bilinen yasa ilk çıkarıldığından beri altıncı versiyonudur.

Bu çalışmada, akreditiflerin tarihsel gelişimi ve tanımı ile birlikte belgeler, rezerv bu konular kapsamında UCP 600 ile gelen farklılıklar incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Ticaret, Ödeme Şekilleri, Akreditif, Karşılaşılan Sorunlar, Rezerv Kavramı

FOREIGN TRADE PAYMENT METHOD LETTER OF CREDIT AND UCP 600

(M.Sc.Thesis)

İlkin Beyza ADIGÜZEL

TOROS UNIVERSITY

SOCIAL SCIENCE INSTITUTE

2019

ABSTRACT

By nature of international trade, long distance commercial transactions bring the lack of trust between parties to light. Letters of credit are truly peculiar devices. Between seller and buyer, letter of credit serves as a secure payment mechanism.

Turkey is relatively high as compared to the world average Payments are intensively made by means of letter of credit in international trade in our country and other countries. Letter of credits are important payment terms used in international trade transactions.

Chamber of Commerce (ICC) Rules, namely, Uniform Customs and Practice for Documentary Credits are the rules generally acknowledged by related trade parties and the final publication came into life on 1 July 2007 is publication no: 600.

The UCP were first published in 1933. Since then they developed as international trade expanded, adjusting to changing times and growing needs of commerce.

This paper focuses on the historical development of letter of credits, its definition together with the documents, discrepancies under letter of credit transactions and the latest advances in this field brought by UCP 600.

Keywords: International Trade, Forms of Payment, Letter of Credit, The Problems Encountered, The Concept of Discrepancy, Letter of Credit, UCP 600, ICC, Payment Term

TEŞEKKÜR

Değerli Toros Üniwersitesi ailesine, tez danıőmanım Sayın Doç. Dr. Tunay KÖKSAL'a, her zaman her Şartlarda yanımda olan aileme, canım anneme, canlarım kız kardeőlerime, canım Bektaő'a, erkek kardeőim Kazım'a, yanımda olmasa bile her nefesimde yanımda hissettiğim rahmetli babama teőekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLoların LİSTESİ.....	xi
SİMGELER ve KISALTMALAR.....	xii
GİRİŞ.....	1

Araştırma Problemi	3
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi	3
Araştırmanın Yöntemi	4
Araştırmanın Kısıtlamaları	4
Araştırmanın Tanımı	4

BİRİNCİ BÖLÜM

AKREDİTİFİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE TANIMI

1. AKREDİTİFİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE TANIMI	5
1.1. Akreditifin Tarihsel Gelişimi	5
1.2. Akreditif Tanımı.....	7
1.3. Akreditif Özellikleri	9
1.4. Akreditifin İşleyişi.....	10
1.5. Akreditif Şartları Belirlenirken Mutabık Kalınması Gereken Konular	11
1.6. Akreditif Avantaj ve Dezavantajları.....	11
1.7. Akreditifin Tarafları ve Bankalar	12
1.7.1. Amir.....	13
1.7.2. Lehtar(satıcı -ihracatçı)	13
1.7.3. Amir banka	13
1.7.4. Görevli banka	14
1.7.5. Teyit bankası	14

1.7.6. İhbar bankası	15
1.7.7. Devir bankası.....	16
1.7.8. Rambursman bankası	17
1.8. Akreditifin Görünüm Şekilleri	17
1.8.1. Dönülebilir akreditif.....	18
1.8.2. Dönülemez akreditif.....	19
1.8.3. Teyitli akreditif.....	19
1.8.4.Teyitsiz akreditif.....	20
1.8.5.Vadeli akreditif.....	21
1.8.6. Kabul kredili akreditif	22
1.8.7. Kırmızı kayıt ve yeşil kayıt taşıyan akreditifler	22
1.8.8. Teminat akreditif	23
1.8.9. Devamlı ve yıllık yenilenebilir akreditifler	24
1.8.10. Rotatif akreditif	25
1.8.11. Devredilebilir akreditif.....	26
1.9. Akreditif Belgeleri.....	27
1.9.1. Poliçe	28
1.9.2. Kara yolu taşıma senedi	29
1.9.3. Fatura.....	29
1.9.4. Taşıma belgeleri	31
1.9.5. Konişmento	31
1.9.6. Menşe şahadetnamesi	32
1.9.7. Çarter parti konişmentosu	32
1.9.8. Çok şekilli taşıma belgesi.....	33
1.9.9. Hava yolu taşıma belgesi.....	33
1.9.10. Demiryolu taşıma belgesi, karasal iç su yolu belgesi.....	33
1.9.11. Sigorta belgeleri	34
1.10. Akreditif Geçerlilik Süresi	34
1.11. Akreditifin Değiştirilmesi.....	35
1.12. Akreditif ilişkisinin Kuruluşu	35
1.12.1.Amir ile lehtar arasındaki ilişki	35
1.12.2. Amir ile banka arasındaki ilişki.....	36
1.12.3. Akreditif bankası ile lehtar arasındaki ilişki.....	36

1.13. Akreditifin Açılış İbraz Ret Ve Ödenme Süreci	37
---	----

İKİNCİ BÖLÜM

AKREDİTİFTE REZERV, AKREDİTİF HUKUKİ NİTELİĞİ VE TÜRK HUKUKUNDA DURUM

2. AKREDİTİFTE REZERV, AKREDİTİF HUKUKİ NİTELİĞİ VE TÜRK HUKUKUNDA DURUM	39
2.1. Akreditifte Rezerv	39
2.2. Akreditif Sözleşmesinin Şekli	45
2.3. Akreditifin Hukuki Fonksiyonları	46
2.4. Akreditifte Uygulanacak Hukukun Tespiti	47
2.5. ABK 'nın Hukuki Niteliği	49
2.6. Akreditif Bankası ile Muhabir Banka Arasındaki Hukuki İlişki	52
2.7. Akreditif Bağımsız Sözleşmeden Meydana Gelmesi	53
2.8. Akreditiflerin Tabi Olduğu Hukuk Ve Devlet Mahkemeleri	53
2.9. Akreditif İlişkisinin Sona Ermesi	54
2.10. Hakkın Kötüye Kullanılması Belgelerin Hata en Ödenmesi	54

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

UCP 500 İLE UCP 600 MUKAYESELİ ANALİZİ

3. UCP 500 İLE UCP 600 MUKAYESELİ ANALİZİ	55
3.1. UCP 600 ' ün Tanımı	55
3.2. UCP 600'ün Özeti	63
3.3. Ödeme Yöntemlerine Göre Türkiye'nin Dış Ticareti	65

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME	75
KAYNAKÇA	79
EKLER	84

Ek 1: Akreditif Örneği.....	84
Ek 2: Akreditif Açtırma Teklif Formu	85
EK 3: UCP 600.....	86
ÖZGEÇMİŞ.....	119

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1.1. MTO tarafından düzenlenen akreditiflere ilişkin bir örnek kurallar	7
Tablo 2.1. Rezerv nedenleri	41
Tablo 3. 1.Ödeme yöntemlerine göre dış ticaretin dağılımı(%)	65
Tablo 3.2. Ödeme şekillerine göre ihracat (Milyon Dolar)	67
Tablo 3.3. Ödeme şekillerine göre ithalat (Milyon Dolar)	68
Tablo 3.4. 1978 yılından 2014 yılına kadar geçen sürede dünya ticaretinde akreditif ve açık hesap	71
Tablo 3.5.Dünyada l/c kullanımı	72
Tablo 3.6. Küresel ticaret hacmi.....	72

SİMGELER ve KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklama
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ABK	Akreditiflere İlişkin Bir Örnek Usuller ve Uygulama
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
E.	Esas
IATA	International Air Transport Association (Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği)
ICC	International Chamber Of Commerce (Uluslararası Ticaret Odası)
ISBP	Uluslararası Standart Bankacılık Uygulaması
HGK	Hukuk Genel Kararları
HMUK	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun
K.	Karar
KKDF	Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu
L/C	Kredi mektubu
MTO	Milletlerarası Ticaret Odası
ÖTS	Özel Ticaret Sistemi
TBK	Türk Borçlar Kanunu
TCMB	Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
TEU	(Twenty –foot Equivalent Unit) 20 feet'lik konteyner
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TTK	Türk Ticaret Kanunu
UCP	(Uniform Customs and Practice for Documentary Credits) Akreditiflere ilişkin bir örnek usuller ve uygulama kuralları
USD	(United States Dollars) Amerika para birimi

GİRİŞ

Uluslararası ticaretin uluslardan çok önce var olduğunu söylemek hatalı olmaz. Uluslararası ticaret işlemlerinin gerçekleştirilmesinde farklı kültürler, iş süreçleri, kanun ve düzenlemelerdeki farklılıklar ve dil problemleri ile birlikte, uluslararası ticaretin doğasından kaynaklanan bazı temel riskler bu alanı daha fazla etkisi altına almaktadır. Uluslararası ticaret her zaman iç ticarete göre daha risklidir. Yüklenilen malın bedelinin tahsil edilebilmesi ve satın alınan malın satış sözleşmesindeki şartlara uyum göstermesi taraflar açısından en asgari düzeyde yerine getirilmesi gereken hususlardır. Bunun sağlanması için alıcı ve satıcının güven duyduğu enstrümanlar olarak akreditifler ortaya çıkmıştır. Akreditif modern kullanımı itibariyle son yüzyılın ürünü olmakla birlikte, akreditifli ödemelerin kullanımı çok eskiye dayanmaktadır (Yılmazcan, 2017:127).

İthalat ve ihracat hareketlerinin ülke ekonomisine sağladığı katkı çok büyüktür. Dış ticaret faaliyetleri kapsamındaki operasyonel işlemlerin sağlıklı yürütülmesi çok büyük önem arz etmektedir. Mesafeli satışlarda tarafların birbirleriyle doğrudan irtibat kurma imkanlarının olmadığı durumlarda taraflar arasında güven problemi ortaya çıkmaktadır. Ekonomide ve teknolojiadaki gelişmeler sonucunda milletlerarası ticaret de çeşitlenmiştir. Ülkeler arasındaki hukuk sistemleri ve ticari teamül farklılıkları, devletlerin milletlerarası ticarete müdahale etmeleri, ithalat ya da ihracat yasakları, tarafların akdi ilişkiden doğan edimlerini akde uygun olarak süresi içinde yerine getirip getirmeyecekleri gibi problemler, milletlerarası ticaretin riskleri olarak ortaya çıkmaya başlamıştır (Doğan,2016:1).

Dış ticaret hacmimiz de 1980'li yıllardan sonra dışa açılması ile önemli artışlar sağlanmıştır. Milletlerarası ticari ilişkilerde en sık kullanılan ödeme yöntemlerinden birisinin, ticari hayatın ortaya çıkardığı ödeme yöntemlerinden birisi olan akreditif olduğundan kuşku yoktur. Dünya ticaretinde kullanılan ve kuralları olan çok önemli bir ödeme yöntemidir. Bir lehtarın akreditifin güvencesinden yararlanabilmesi için akreditifin şartlarını yerine getirmesi gerekir. Akreditifin şartlarını yerine getirmek, bizzat akreditifin içerisinde yer alan şartlar, akreditifin tabi tutulduğu kurallar ve akreditif ve kurallara ilişkin görüş ve kararlar ile uluslararası standart bankacılık uygulamasına uygun ibrazda bulunmaktır. Akreditif lehtarı uygun ibrazda bulunduğu sürece akreditifin güvencesinden yararlanır. Lehtar için bir veya birden fazla bankanın güvencesini sağlayan akreditif şartlı bir banka taahhüdü olup belgeli bir işlemdir. Lehtar için en büyük risk rezerv konusu ile

karşılaşmaktır, yani akreditif altında uygun ibrazda bulunmamaktır. İbraz edilen belgelerin akreditifin şartlarına uygun olmayan her bir unsur bir rezerv konusudur (icc.tobb.org.tr).

Rezerv oranının istatistiklere göre yüzde 50 - 60 civarında olması akreditife olan güveni azaltabilmektedir. Güvenceli bir ödeme aracı olan akreditifin rezerv oranı düşürülmesi ile hak ettiği itibarı görmesi mümkündür. Akreditifli ödeme sistemi diğer ödeme sistemlerinden farklı olarak her iki tarafı da koruyan, akreditif şartlarına aykırı davranılması durumunda diğer tarafın zarara uğramamasını sağlar (Özalp,2012:5).

Akreditif doğası gereği karmaşık bir yapıya sahiptir. Uluslararası ticaretin en güvenilir ödeme araçlarından birisi olan akreditif uluslararası ticaretin “can suyu” ve “belkemiği” olarak adlandırılmaktadır (Yılmazcan, 2017:15).

Akreditif, diğer ödeme yöntemlerine göre oldukça pahalı olması sebebi ile ülke içi ticari ilişkilerde uygulama alanı bulamamıştır. Bankaların rezerv koyması, çalışanların tecrübesizliği, yüksek fiyatlar akreditifin görmesi gereken ilgiyi azaltmaktadır. Dış ticaretin, belge düzenini sağlama tarafında çalışanların sıkıntıları akreditiflere uygun belge hazırlamaktır. Zira, bankalara yollanıp da uygunsuzluk bulunarak firmaya geri gönderilen belgelerin sayısı, uygundur denilerek geri gönderilmeyen belgelerin sayısı ile kıyaslanmayacak kadar çoktur diyebiliriz (Yılmazcan, 2017:128).

İlk başta reddedilen vesaiklerin büyük bir kısmı aslında daha sonra kabul edilmektedir. Yapılan bir araştırmada 500 akreditif içinde incelenen belgelerin yüzde 73’ü rezervli olarak tespit edilmiştir. Ancak bu kadar yüksek rezervli vesaik oranına rağmen amirler hemen hemen tüm durumlarda lehtar bankaya ödeme yapmışlardır. Yani amir rezervleri kabul etmiş ve vesaikin reddi veya iadesi nerede ise sıfıra yakın bir oranda gerçekleşmiştir (Dolan, 2002:1-3).

Türkiye’de ihracatçılar için en riskli ödeme şekli olan mal mukabili ödemeyi tercih etmektedir. Ağırlıklı olarak risk üstlenen ülke konumunda olan Türkiye peşin alıp vadeli satıyor (<https://www.ihracateksperi.com/tuik-ihracat-istatistikleri/>).

Tezin birinci bölümünde akreditifin, doktrinde ve ABK’ da ki tanımına, tarihi gelişimine, akreditif taraflarına, türlerine ve akreditifte kullanılan belgelere yer verilmiştir.

Tezin ikinci bölümünde akreditifin hukuki niteliği, taraflar arasındaki temel ilişki, ödeme ilişkisi ve akreditifte rezerv konuları yer almaktadır.

Tezin üçüncü bölümünde UCP 600' ün getirdiği yenilikler ve UCP 500 ile mukayeseli analizi yapılmıştır yine bu bölümde ödeme yöntemlerine göre Türkiye'nin dış ticaretine değinilmiştir. Tezin dördüncü bölümünde konuyla ilgili sorunlar ve çözüm önerileri ile tezin ilgili bölümlerinin özeti yapılmıştır.

Araştırma Problemi

Akreditif, uluslararası ticarete kullanılan en güvenilir ödeme araçlarından birisidir. Bu çalışmada doğası gereği karmaşık bir yapıya sahip olan akreditifin uygulamasında karşılaşılan sorunlar, akreditifin tabi olduğu hukuk, rezerv konuları , UCP 600 kurallarının daha iyi anlaşılması ile birlikte uygulamadaki sorunları hedeflemektedir. Dünya ticaretinde kullanılan ve kuralları olan çok önemli bir ödeme yöntemi olan akreditifin rezerv nedeniyle güvencesi ortadan kalkmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Uluslararası ticarete yaygın ve güvenceli bir ödeme yöntemi olarak kullanılan akreditif, bir lehtar için bir veya birden fazla bankanın güvencesini sağlayan şartlı bir banka taahhüdüdür. Dış ticaret faaliyetleri olarak tanımlanan ithalat ve ihracat hareketlerinin, gerek ülke ekonomisine gerekse dış ticareti gerçekleştiren firmalara sağladığı katkının önemi bilinmektedir. Revize edilerek 1 Temmuz 2007 tarihinde yürürlüğe giren akreditifli işlemlerin uluslararası kuralları olan UCP 600 'de yer alan maddeler yorumlanmış ve uygulamaya yönelik örnekler verilmiştir. Ödeme yöntemlerine göre Türkiye'nin dış ticaretine değinilmiş ve önemli bir ödeme yöntemi olan akreditifin taraflar açısından yaşanan zorluklarına değinilmiştir.

Araştırmanın Önemi

Dış ticaret işlemlerinde yoğun bir şekilde kullanılan akreditif güvenlik nedeniyle tercih edilen bir ödeme aracıdır. Milletlerarası ticaretin taraflarını korumayı amaçlayan akreditif müessesesinin etkin bir biçimde kullanılabilmesi çok önemlidir. Bu durum ise UCP kurallarının doğru biçimde yorumlanması ve uygulanması gerektiğini göstermektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Tezimizin yazım sürecinde, akademik literatür taraması, internet taraması, YÖK tez merkezinde konu ile ilgili tezlerin araştırılması, konu ile ilgili yazılan makale ve kitapların incelenmesi, ilgili kurumlardan bilgi alınması ve benzeri araştırma yöntemlerine başvurulmuştur.

Araştırmanın Kısıtlamaları

Tezimizde spesifik olarak istatistiki bilgiler ve verilerden faydalanılmıştır.

Tanımlar

Akreditif, amir bankasının kesin yükümlülüğüne ek olarak teyit bankasının uygun bir ibrazı karşılayacağına veya iştirâ edeceğine ilişkin kesin bir yükümlülüğü anlamına gelmektedir.

Akreditiflere ilişkin Birörnek Usuller ve Uygulama, 2007 Revizyonu, 600 sayılı ICC Yayını (UCP), akreditif metni akreditifin bu kurallara tabi olduğunu açıkça belirttiğinde herhangi bir akreditife (uygulanabildikleri ölçüde herhangi bir teminat akreditifi - standby letter of credit - dahil) uygulanan kurallardır.

BİRİNCİ BÖLÜM

AKREDİTİFİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE TANIMI

1. AKREDİTİFİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE TANIMI

1.1. Akreditifin Tarihsel Gelişimi

Akreditif deyimi ilk olarak 18. Yüzyılda ‘‘Traveller’s Letter of Credit’’ olarak, dışarıya giden ve yanlarında güvenlik nedeniyle para taşımak istemeyen tacir ve gezginlerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere yapılan organizasyon için kullanıldığı görülür. Buna göre akreditif talebinde bulunan kimseler talep ettikleri limit kadar bankalarına para veya karşılık yatırılırdı. Bankaları da buna karşılık bir bedelin tamamen acente, şube veya muhabirleri nezdinde ihtiyaç halinde ödemek üzere mektup formunda kredi anlamına gelen bir akreditif düzenlerlerdi. Akreditif, kredi mektubu veya belgeleri kredi anlamına gelirdi. Akreditif düzenleyen bankalar akreditifte müşterilerinin itibarlı ve değerli olduklarını belirterek ayrıca bir nüshasını şube, acente veya muhabir bankalarına gönderirlerdi (Özalp, 2012:11 - 12).

Bu ilk akreditifler mektup formunda idiler. Akreditif metninde akreditifin maksimum tutarı ve vadesi belirtilirdi. Ayrıca ödeme yapacak tarafın akreditif bankasından nasıl ramburse olacağına ilişkin yöntem de akreditif metninde yer alırdı. Akreditife istinaden ödeme yapan şube, acente veya muhabir banka daha sonra işlem yapacak olan tarafın akreditifin bakiyesini görebilmesi için akreditif metninin üzerine veya arkasına yaptığı ödemeyi ve kalan bakiyeyi kaydederdi, böylece müteakip ödemeler son bakiye esas alınarak yapılırdı. Akreditifin orijinali devamlı olarak müşteride kalırdı, ödeme talep eden kişinin (lehtar) mutlaka akreditifin orijinalini ödeme talep ettiği şube, acente veya muhabire ibraz etmesi gerekirdi Akreditif metinlerinin modern yapıya geçişleri 19.Yüzyılın başlarına rastlar. İlk olarak 1840’larda Londra’da bankalar arasında dış ticaret işlemleri ile ilgili olarak kullanıldı (Özalp, 2012:11 - 12).

Bu dönemde dünya ticareti İngiliz hakimiyeti söz konusu olduğundan, ödeme parası da İngiliz sterlinidir. Bu sebeple akreditif ve özellikle teyitli akreditifin Anglo-Sakson hukuk çevrelerinde doğduğu ve oradan dünya ticaret hayatında uygulama alanı bulduğu kabul edilmektedir (Doğan, 2016:10).

Etimolojik olarak akreditif, Latince ‘‘itimat edilebilir’’ anlamını taşıyan ‘‘accreditivius’’ kelimesinden Fransızca’ya ‘‘accreditation’’ kelimesi olarak geçmiş, daha sonra İngilizce’ de letter of credit halini almıştır (Yılmazcan, 2017:31).

Akreditifin Türk bankacılığına Ziraat Bankası’nın 1917 yılında Avrupa’dan ithal ettiği göztaşından sonra girdiğini kabul etmek yanlış olmaz (Göğler, 2012:34).

Birinci Dünya savaşından sonra daha da önem kazanan akreditif 1923 yılında Berlinde, 1924 yılında Paris’te akreditife ilişki kuralları alan düzenlemeler yapılmıştır ancak bu düzenlemeler milletlerarası ticaretin gelişiminde ortak bir uygulamayı sağlamaya yeterli olmadı. Bunun üzerine, akreditife ilişkin kurallar arasındaki farklıları giderecek çalışmaları yapma görevi, milletlerarası ticaretin ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile 1919 yılında kurulmuş olan MTO’ ya verilmiştir. Bu önem ve gereksinimleri göz önünde tutarak bir düzenleme girişiminde bulunan Milletlerarası Ticaret Odası 1933 yılında ilk kez birçok ülkede uygulanan birbirinden ayrı oluşmuş düzenlemeleri ‘Yeknesak Kurallar’, bir başka deyişle ‘bir örnek kurallar’ başlığı altında düzenlemiştir (Kring F.,Banu, 2009:1219).

1974, 1983 ve 1993 yıllarında dünya ticaretinde yaşanan gelişme ve değişimlerden doğan ihtiyaçlar doğrultusunda söz konusu bir örnek kurallar çeşitli revizeler yapılarak güncel hale getirilmiştir. Sistematik bir kurallar bütünü olarak en yaygın kullanımını MTO’nun 1993 yılında bu kuralları çıkarması ile meydana gelmiştir. 1993 yılından bu yana 5. revizyonla bugünlere gelinmiş ve en nihayetinde UCP 600 1 Temmuz 2007’de yürürlüğe girmiştir (Polat, 2008:210).

Akreditiflere ilişkin 600 Sayılı Yeknesak Kurallar, 1933 yılında ilk defa yürürlüğe konulmasından bu yana yapılan altıncı revizyon olup, Milletlerarası Ticaret Odası - MTO (International Chamber of Commerce-ICC)’nin Bankacılık Tekniği ve Uygulama Komisyonunun üç yıldan fazla süren çalışmalarının ürünüdür (Doğın, 2016:55).

Bu son revizyon da beş binden fazla bireysel görüş gözden geçirilmiş; MTO Milli Komitelerinin görüş ve önerileri göz önünde tutulmuştur. Yasal bir yaptırımı olmayan 600 sayılı kuralları 175 ülke akreditifli işlemlerde uygulamakta ve kuralların uygulanmasında ‘sözleşme serbestisi ilkesi hakim’dir.

(http://www.etd.ceu.hu/2007/kazmierczyk_krzysztof.pdf).

Ticari yaşamda, nakliye araçlarında, sigorta sistemlerinde doğan ihtiyaçlar dikkate alınarak broşürler de değişmiştir. Revizyonlar aşağıda belirtildiği yıllarda yapılmıştır.

Tablo 1.1. MTO tarafından düzenlenen akreditiflere ilişkin bir örnek kuralların tarihçesi

Yayın No Yayın	Tarihi	Açıklama
Broşür No: 82	1933	İlk Basım
Broşür No: 151	1951	Birinci Revizyon
Broşür No: 222	1962	İkinci Revizyon
Broşür No: 290	1974	Üçüncü Revizyon
Broşür No: 400	1983	Dördüncü Revizyon
Broşür No: 500	1993	Beşinci Revizyon
Broşür No: 600	2007	Son Revizyon

Kaynak: Topuz,2012:384

1.2. Akreditif Tanımı

Akreditif UCP 600 sayılı kuralların 2. maddesinde tanımlanmıştır. Buna göre akreditif “Credit (Akreditif), amir bankasının kesin yükümlülüğüne ek olarak teyit bankasının uygun bir ibrazı karşılayacağına veya iştirâ edeceğine ilişkin kesin bir yükümlülüğü anlamına gelir” şeklinde tanımlanmıştır. Önceki düzenlemelerde yapılan tanımlardan bir diğer fark da, 600 sayılı kurallarda akreditifin “dönülemez” nitelikte olduğuna açıkça vurgu yapmasıdır.

Akreditif, çeşitli dillerde farklı kelimelerle ifade edilmektedir. Ancak hepsinde “Kredi” ibaresine yer verilmektedir. Türkçe’de akreditif yanı sıra vesikalı kredi denildiği gibi Fransızca’da credit documentaire, İngilizce’de letter of credit, Almanca’da dokumenten-akkreditiv kelimeleri kullanılmaktadır (<https://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Dergiler/Dokumanlar/52.pdf>).

Bir tanımlamaya göre akreditif açtıran olarak ifade edilen kişinin talimatı dairesinde havale ödeyicisinin, yani muhatabın, açtıranın ad ve hesabına, ödemedede bulunma, lehtarın da süresi içinde ve şartlarına uygun bir tarzda belgeleri ibraz etmesi kaydı ile ödemeyi talep etme yetkisini kazandığı bir tür havalenin adıdır (Tekinalp, 2009:52).

İGEME tarafından hazırlanan “İhracat Terimleri Sözlüğü”nde, akreditif şöyle tanımlanmıştır: “İki farklı ülkede faaliyet gösteren ve birbirini tanımayan firmalar arasındaki ticarete ödeme sürecine banka itibarını katarak satıcı ve alıcı arasında söz konusu olabilecek karşılıklı güvensizliği ortadan kaldırmak amacıyla ithalatçının talimatıyla, ithalata aracılık eden banka tarafından bu bankanın yabancı ülkedeki muhabiri üzerine açılan kredi mektubudur.” (İhracat Terimleri Sözlüğü, s. 5).

Yargıtay ise, “...mal satın almış bir kimsenin, bir banka ile yaptığı anlaşma üzerine, o bankanın, belli belgelerin satıcı tarafından, ibrazı karşılığında, bu satıcıya satış parasının ödenmesini hedef tutan” bir akdi ilişki olarak tanımlamaktadır (11.HD,28.02.1980 T. VE E.1980/642-K.1980/941).

Milli hukuklarda düzenleme dışı bırakılmış olan akreditif, hukuki ve iktisadi yönler nazara alınarak farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Ancak hukuki yönden yapılan tanımlarda birlik olduğu söylenemez (Doğan, 2016:5).

Dar açıdan akreditif, akreditif bankasının belirli belgelerin ibrazı karşılığında lehtara (satıcı-ihracatçı) belli bir meblağı ödeme taahhüdünü içeren bir sözleşmedir ve bir kredi söz konusu değildir. Bir bankanın ithalatçının talimatı üzerine bir akreditif açması da hukuki açıdan mutlaka ithalatçıya açılmış bir kredi değildir. İthalatçı akreditif bedelinin tamamını bankaya yatırdığı takdirde, bir nakdi kredi söz konusu olmayıp; banka hizmet karşılığı bir komisyon almaktadır. Buna karşılık, ithalat mevzuatı çerçevesinde; ithalatçının akreditif talimatı üzerine bankaca kendisine bir gayri nakdi kredi açıldığını ve bankanın akreditif meblağını lehtara ödemesi üzerine bu meblağı ithalatçıya rücu ettiğini belirtmek gerekir (https://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Arastirma_ve_Raporlar/hukuki_acidan.pdf).

Alıcı açısından değerlendirildiğinde akreditif, alıcı, ihracatçıyla daha önce yapmış olduğu anlaşma çerçevesinde belirlemiş olduğu akreditif şartlarına uygun olarak ibraz edilecek vesaik kapsamında ödeme yapılacağından emindir (Turhan, 2013:100).

Satıcı açısından değerlendirildiğine ise, akreditif şartları yerine getirerek şarta bağlanan belgeleri uygun ibraz etmesi halinde, ithalatçının mal bedelini ödemek zorunda kalacağını ithalatçı ödeme yapmasa bile, bu ödemenin amir bankaca, şayet amir banka dışında bir başka banka tarafından teyit eklenmişse, teyit bankası tarafından ödeneceği konusunda kuşku duymaz (Turhan, 2013:100).

1.3. Akreditif Özellikleri

- Uluslararası ticarete en sık kullanılan ödeme şeklidir.
- Akreditif hem ihracatçıyı, hem de ithalatçıyı koruyan bir işlemdir.
- Akreditif, ithalatçının verdiği talimat doğrultusunda, ithalatçının çalıştığı bankanın belirli bir meblağa kadar ve belirli bir vade için istenilen koşulların yerine getirilmesi ve ihracatçı tarafından ihraç edilen malların ihracına ilişkin belgelerin ibrazı karşılığında ihracatçıya ödeme yapılacağını taahhüt etmesidir.
- İthalatçı firma, kendi bankasına verdiği emirle ithal edeceği malın karşılığını ihracatçı firmanın bankasına, mal ihraç edildiği takdirde ödemeyi taahhüt ettiğini bir kredi mektubu ile bildirir. Bu kredi mektubu akreditiftir.
- Diğer ödeme yöntemlerine göre daha pahalı olmasına rağmen, en güvenilir olanıdır. Hem satıcıya hem de alıcıya çeşitli faydaları vardır.
- Akreditife bankalar ve belgeler üzerinden işlem yaparlar. Çünkü akreditif işlemleri mallarla ilgili olmayıp yapılacak hizmet ve işlemlerle ilgilidir.
- Aksi bir hüküm bulunmaması durumunda akreditifte belirlenen koşulların yerine getirilmesinden itibaren bir hafta (7 gün) içerisinde ödeme yükümlülüğü içermektedir.
- Rezerv (Discrepancy) İhracatçının ibraz edeceği belgeler ile akreditifte belirtilen şartların uyuşmaması durumunda bankanın ödeme sorumluluğu kabul etmemesidir. Ancak rezerv konularının alıcı tarafından kabul edilmesi durumunda ödeme yapılabilir. Söz konusu ödeme şeklinde bankalar ihraç edilen mal ile ilgili hiçbir kontrol yapmamaktadır. Ödeme, ancak belgeler akreditif metnine uygunsuzsa gerçekleşmektedir.
- Akreditif sözleşmesi genelde üçlü ilişkiye amir, akreditif bankası, lehtar dayanır. Ancak bir banka kendi gereksinimi içinde akreditif açabilir.
- Akreditif taraflar arasında sadece ödemenin nasıl yapılacağına ilişkin olduğu için, akreditife mal bedelinin ödenmesi dışında sözleşmedeki başka boşlukların doldurulması için müracaat edilmeyecektir (<http://www.turkishexpodirectory.com/>).

Akreditifler dayandırıldıkları satış veya diğer sözleşmelerden ayrı işlemlerdir. Bu bağımsızlık sözleşmeler karşısında akreditifler “başlığı altında 600 sayılı broşürün 4. maddesinde şu şekilde tanımlanmıştır. “Doğası itibariyle bir akreditif, dayandırılabileceği satış sözleşmesinden veya diğer bir sözleşmeden ayrı bir işlemdir.”

1.4. Akreditifin İşleyişi

➤ Alıcı ile satıcı arasında yapılan milletlerarası satış sözleşmesinde ödemenin akreditif yoluyla olacağı kararlaştırılmış olmalıdır. Akreditif ödeme yöntemini, alıcının (ithalatçının) bankaya başvurması ile işleme konulur. Akreditifte, amir ithalatçıdır. Çünkü sözleşme bedelini ödemekle yükümlü olan taraf ithalatçıdır.

➤ Akreditif amiri yani ithalatçı, bankasına başvurarak akreditif açtırır. Bankanın kendisine verdiği matbu başvuru formunu doldurarak bankaya verir. İthalatçının bankası akreditif metnini hazırlar. Bu metne eskiden “küşat mektubu” da denilmektedir.

➤ İthalatçının bankası akreditif metnini ihracatçının bankasına gönderir. Bankacılık alanında bilgisayarların yaygın kullanımı nedeniyle akreditif metinleri SWIFT ile gelmektedir. SWIFT ile gelen metin üzerine “operative” sözcüğünün bulunması halinde bu metin, asıl metin kimliğini kazanmaktadır.

➤ İhracatçının bankası, gelen akreditif metnini ihracatçıya verir. İhracatçı malları yükler ve akreditif metninde belirtilen evrakı (örneğin fatura, konişmento, sigorta poliçesi)kendi bankasına verir. İhracatçının bankası bu evrakı ithalatçının bankasına gönderir.

➤ İthalatçını bankası durumu ithalatçıya bildirir. İthalatçının bankaya gelen evrakı alıp malları gümrükten çekmesi içi ya önceden akreditif bedeli hesabından bloke edilmiştir ya da evrakı almadan önce akreditif bedelini bankaya ödeyecektir.

➤ İthalatçı bankadaki belgeleri alarak malları gümrükten çeker. İthalatçının bankası, mal bedeli ihracatçının bankası vasıtasıyla ihracatçıya iletir. Akreditif uygulamalarında amirin (ithalatçının) riskleri; ürüne ait riskler, döviz kuruna ait riskler ve amir bankaya ait riskler olarak üç ana başlıkta toplanabilir. Amirin akreditif işlemlerinde karşılaşılabileceği riskler bu ana grupların birer alt basamağını oluşturmaktadır (Ekşi, 2000:261,262).

1.5. Akreditif Şartları Belirlenirken Mutabık Kalınması Gereken Konular

Akreditiflerde karşılaşılan sorunların çoğu alıcı ile satıcının tam anlamıyla mutabık kalmadığı şartlardan kaynaklanmaktadır. Tarafların kendi aralarında yaptıkları anlaşmalarda tam bir mutabakat sağlamaları ve bu mutabakat çerçevesinde akreditif şartlarını belirlemeleri gerekir, tarafların kendi aralarında yapmış oldukları detay ve ayrıntıları akreditif şartlarına koymak istemeleri akreditifin doğası gereği karmaşık olan yapısını daha karmaşık hale getirmektedir (Turhan, 2013:101).

Bir akreditifte genel olarak;

- Teyitli olup olmayacağı
- Devredilebilir olup olmayacağı
- Malın hizmetin tam tanımı
- Döviz cinsi ve tutarı
- Teslim şekli
- Taşıma şekli
- Akreditif Vadesi
- Yüklemeyle ilişkin detaylar ve en son yükleme tarihi
- Vesaik ibraz süresi (aksi belirtilmediği sürece yükleme tarihinden itibaren 21 gündür)
- Ödeme yöntemi (ibrazda ödemeli, poliçe kabul, vadeli veya iştirah)
- Talep edilecek belgeler ve bu belgelerin kimin tarafından düzenleneceği/ tasdikleneceği şartlarına yer verilmesi gerekmektedir (Turhan, 2013:102).

1.6. Akreditif Avantaj ve Dezavantajları

Bu güven unsuru alıcı açısından değerlendirildiğinde, alıcı, ihracatçıyla daha önce yapmış olduğu anlaşma çerçevesinde belirlemiş olduğu akreditif şartlarına uygun

olarak ibraz edilecek vesaik kapsamında ödeme yapacağından emindir. Aksi takdirde, malı almaktan vazgeçerek ödeme yapmayacaktır.

Satıcı açısından ise, akreditif şartlarını yerine getirerek şarta bağlanan belgeleri uygun olarak ibraz etmesi halinde, ithalatçının mal bedelini ödemek zorunda kalacağını, ithalatçı ödeme yapmasa bile, bu ödemenin amir bankaca, şayet amir banka dışında bir başka banka tarafından teyit eklenmişse, teyit bankası tarafından ödeneceği konusunda kuşku duymaz.

Akreditif kapsamında ödemenin yapılması, akreditif kapsamında istenilen belgelerin akreditif şartlarına uygun, yani kusursuz bir şekilde ibraz edilmesi prensibine bağlıdır. Belgelerin kusurlu olarak ibraz edilmesi halinde, bu güvence ortadan kalkmaktadır.

Belgelerin kusurlu bulunması uygulamada “rezerv” olarak tanımlanmaktadır. Rezerv, akreditif kapsamında ibraz edilen belgelerin kusurlu bulunması halinde, bankanın akreditif kapsamındaki ödeme taahhüdünün hükmünden düştüğü veya ithalatçının kusurlu belgeleri kabul etmesine kadar askıya alındığı bir olgudur.

Akreditifli ödeme sistemi, alıcı veya satıcı akreditif şartlarına aykırı davranması halinde, diğer tarafın zarara uğramasını sağlar. Bu nedenledir ki, diğer ödeme yöntemlerinden farklı olarak her iki tarafı da koruyan bir ödeme sistem olarak tanımlanmaktadır (Turhan, 2013:100-101).

1.7. Akreditifin Tarafları ve Bankalar

Akreditifin tarafları kural olarak alıcı, satıcı ve amir bankasından oluşmaktadır. Bu yönü ile akreditif üç köşeli hukuki ilişkilerden birisidir. Ancak bankaların kendi lehlerine akreditif açmalarında olduğu gibi, iki taraflı bir hukuki işlem şeklinde de ortaya çıkabilmektedir. Bazen de akreditif bankasının yanında bir kısım bankaların da muhabir banka, teyit bankası veya ödeme bankası sıfatı ile ilişkiye dahil oldukları görülmektedir. Ancak özel durumlar, akreditifin üç köşeli hukuki ilişki olma vasfını değiştirmez (Doğan, 2016:54).

1.7.1. Amir

Amir; UCP' de "akreditifin açılması için talepte bulunan taraf anlamına gelir" şeklinde tanımlanmıştır. Temel ilişkinin tarafları arasında ödemenin akreditif yolu ile yapılması kararlaştırılmış ise alıcı, temel ilişkide öngörülen şartlara uygun olarak bankasından temel ilişkisinin satıcı ile dar ve teknik anlamda akreditif sözleşmesi yapması için talepte bulunacaktır. Bankadan lehine akreditif sözleşmesi yapması için talepte bulunan alıcı-ithalatçı, akreditif ilişkisinde, akreditif amiri olarak nitelendirilmektedir (ABKm.2).

Satıcı firma ile yapmış olduğu sözleşmeye göre satıcıdan aldığı bilgiler veya proforma göre kendi ihtiyacı olan tüm detayları (akreditifin tutarı, türü, malın cinsi, yükleme ve boşaltma yerleri, belgeler, özel şartlar ve uygulanacak kurallar v.s) akreditif açtırma teklif formuna (Application Form) yazar ve imzalayarak bankasına verir (Ekşi, 2000:261,262).

Amirin ihtiyacı olan tüm bilgileri bir defada vermesi kendi yararınadır; aksi halde akreditif açıldıktan sonra yapacağı ilaveler lehtarın kabul etmesine tabi olacaktır (Özalp, 2012:13).

1.7.2. Lehtar (satıcı -ihracatçı)

Lehtar; lehine akreditif açılan taraf olarak tanımlanmaktadır (ABK m2).Temel ilişkinin para alacaklısı konumunda olan lehtar; akreditifin temel ilişkide öngörülen şartlara uygun olup olmadığını kontrol etmelidir. Lehtar; yapacağı inceleme sonunda temel ilişkide öngörülenden farklı bir akreditif icabı ile karşılaşır ise, icabı reddetme hakkına sahiptir (Doğan, 2016:55).

Lehtar, açılan akreditif şartlarının amirle yapmış olduğu anlaşma şartlarının kapsayıcı kapsamadığı konusunda emin olmak için akreditifi çok iyi incelemesi, gerektiğinde tadilat istemesi, akreditifin kendi açısından kullanılabilir olduğuna emin olduktan sonra, mal sevkiyatını gerçekleştirme veya hizmeti vermesi gerekmektedir (Turhan, 2013:106).

1.7.3. Amir banka

Amir banka, UCP' de "bir amirin talebi üzerine veya kendi adına bir akreditif açan banka anlamına gelir." şeklinde tanımlanmıştır. Amir banka, amirden akreditif açılma

teklifini alan, teminatları alan ve değerlendirdikten sonra talimata uygun olarak akreditifi düzenleyen ve lehtara gönderen taraftır (Özalp, 2012: 14).

Akreditif şartlarının yerine getirilip şarta bağlanan belgelerin uygun olarak ibrazı halinde, akreditif işleminde taahhüt altına giren esas taraf amir banka olup, ibraz edilen tutar kadar ödeme yapacağını muhabir bankaya veya doğrudan satıcıya taahhüt eder. Amir banka belgeleri 5 banka iş gününde inceler. Uygunluğunu tespit ettiği takdirde akreditifin ödeme yöntemine göre, ödeme, poliçe, kabul, vadeli ödeme yükümlülüğü altına girer (Turhan, 2013:105).

1.7.4. Görevli banka

Amir banka tarafından uygun ibraz karşılığında ödeme yapma, vadeli ödeme taahhüdü altına girmeye, poliçe kabul etmeye veya iştirah işlemi yapmaya yetkilendirilmiş banka görevli bankadır. Serbest iştirah edilebilir (freely negotiable) bir akreditifte herhangi bir banka görevli bankadır. Bundan da anlaşılacağı üzere görevlendirme, akreditif tahtında uygun ibrazı karşılama veya iştirah etme yetkisidir. Ancak, UCP 600 ün 12. Maddesi (a) fıkrasına göre görevlendirilen teyit bankası olmadığı sürece iştirah etme veya ibrazı karşılama konusunda herhangi bir yükümlülük yoktur. Buna göre, amir banka tarafından ibrazı karşılama ve iştirah yetkisi verilmiş bir bankanın bu yetkisini kullanma zorunluluğu ancak akreditife teyidini ilave etmesi halinde söz konusu olacaktır (Turhan, 2013:107).

1.7.5. Teyit bankası

Akreditif açan bankaca görevlendirilen ihbar bankasının, akreditif lehtara ihbar ederken, akreditifi açan bankanın yükümlülüğünü yerine getireceğine dair sorumluluk almasıdır. Başka bir ifadeyle, teyidini ekleyen banka, akreditif şartlarına uygun vesaikin kendine ibrazı halinde, amir bankayla birlikte kesin ödeme taahhüdü altına girer (Turhan, 2013:108).

Teyit bankası ikinci bir akreditif bankasıdır (md. 7 ve 8). Teyit bankasının yükümlülüğü akreditif bankasının yükümlülüğüne bağlı değildir. Örneğin akreditif bankasının taahhüdünün geçersiz olması, acz haline düşmesi, teyit bankasının yükümlülüğünü etkilemez. Teyit bir garanti, kefalet niteliği taşımakta olup, tamamen

bağımsız ve asli bir yükümlülüktür. Teyit bankası ödeme halinde sadece akreditif bankasına rücu hakkına sahip olup, amire başvurma hakkı yoktur (Reisoğlu, 2014: 20).

Yargıtay da (12.HD., 14.11.2000, 16851/17973, YKD, Mart 2001, sh.377) “Teyitli akreditifte akreditif bankasının yanında teyit bankasının bağımsız ve asli yükümlülüğü doğar. Aynı akreditif bankası gibi lehtara karşı, mücerret, asli ve bağımsız bir borç taahhüdü altına girer. Yani ikinci bir akreditif bankası gibidir” demektedir (Reisoğlu, 2008: 52).

600 sayılı kurallarda (md.3) “Bir bankanın farklı ülkelerdeki şubeleri ayrı banka olarak dikkate alınır.” denildiğinden, bu şubelerin akreditif bankası, teyit bankası, görevli banka olarak hareket etmesi mümkündür. Ancak hukuki açıdan, bankanın şubelerinin tüzel kişiliği olmadığından, şubenin yanı sıra bankada yükümlü olacaktır (Reisoğlu, 2014: 21).

1.7.6. İhbar bankası

Akreditif ve akreditifteki herhangi bir değişiklik, ihbar bankası aracılığı ile lehtara ihbar edilebilir. Teyit bankası olmayan bir ihbar bankası akreditifi ve herhangi bir değişikliği, ibrazı karşılama veya iştirah etme yükümlülüğü olmaksızın ihbar eder (md.9/1).

İhbar bankası akreditifin veya değişikliğin görünüşte kendine göre yeterli biçimde belirlediğini ve ihbarın alınan akreditifin veya değişikliğin şartlarını doğru olarak yansıttığını belirlemiş olur (md.9/2).

Henüz aralarında bir ilişki yok ise bu hüküm, ihbarda bulunmayan bir bankayı yükümlülük altına sokmayacak, buna karşılık ihbarda bulunması istenen bir banka bu talebi yerine getirmekle “ihbarda bulunmakla” akreditifin veya değişikliğin kendine göre yeterli biçimde belirlediği kabul edilecektir. İhbar bankası akreditifin görünür geçerliliğini belirlemeden ihbar etmeye karar verirse, bu hususu ihbarında belirtmek zorundadır

Geçmişte sahte akreditifler açılmış, bankalar bu sahte akreditifleri ihbar etmişlerdir. Örneğin 1982 yılında Avrupa, Amerika ve Japonya şirketleri alıcılardan mal siparişi almışlardır. Ödemeler akreditifle yapılacak olup, akreditifler doğrudan Nijerya’daki bankalardan gönderilmiştir. Satıcılar malları göndermişler ve belgeleri akreditifte belirlenen bankalara ibraz etmişlerdir. O zaman bu akreditiflerin sahte olduğu, akreditif bankası olarak gösterilen bankalardan hiçbirinin akreditif göndermediği, bu durumlardan haberdar olmadığı anlaşılmıştır. Mallar Nijerya’ya gelince kimse talip olmamış, Nijerya kanunlarına göre

gümrükteki mallar açık arttırma ile satılmış ve sahtekar ithalatçılar çok düşük fiyatlarla bu malları satın almışlardır (Reisoğlu, 2014: 24).

İhbar bankası, akreditife 600 sayılı kuralları uygulanacağını belirttiğinden, gerekli incelemeleri yapılmadan lehtara ihbarda bulunursa; 9/b maddeye göre sorumlu olacaktır. Akreditif göndermedikleri, sahte akreditiflerden haberdar olmadıkları için zarara uğrayan lehtara karşı ihbar bankaları 9/b maddesine göre sorumlu olacaktır.

“Bir akreditifi veya değişikliği ihbar etmesi istenen bir banka, ihbar etmeme yolunu seçtiği takdirde, akreditifi veya değişikliği aldığı bankaya bu hususta gecikmeksizin bilgi vermek zorundadır” (md.9/e).

Bu yükümlülük; ihbar etmesi istenen bankanın, akreditif bankasının muhabir bankası olması veya ihbar bankası olmayı kabul etmesi halinde söz konusu olur. Herhangi bir bankanın bu konuda yükümlü olduğu kabul edilemez (Reisoğlu, 2014: 23-24).

1.7.7. Devir bankası

Amir banka tarafından açılan akreditifte bir başka bankaya akreditif tamamen veya kısmen devir yetkisi verilebilir. Akreditifin devir edilebilmesi için akreditifte “transferable” yani “devredilebilir” şartının yer alması gerekir. Devredilebilir şartı taşıyan bir akreditif amir banka veya görevli banka tarafından lehtarın (birinci lehtar) talimatı üzerine bir başka lehtara (ikinci lehtar) devredilebilir. Devir yapacak olan bankanın devir için yetkili olması ve bu yetkisinin akreditifte belirtilmiş olması gerekir. Akreditifte aksine bir şart olmadığı sürece akreditifte gösterilen bir görevli banka veya teyit bankası aynı zamanda devir yapmaya yetkili bankalardır (Özalp, 2012: 20).

Bir akreditifte birden fazla devir bankası yer alabilir. UCP’ de aksi belirtilmediği sürece bir akreditif sadece bir kez devredilebilir. Devir alan bir başkasına devir yapamaz. Kısmi devir yapılabilir, ancak her bir kısmı devir alan ikinci lehtarlar bir başka lehtara (üçüncü lehtar) devir yapamaz (Özalp, 2012: 21).

1.7.8. Rambursman bankası

Bir akreditifte talep bankasına ödemenin bir rambursman bankası tarafından yapılacağıın kararlaştırılması halinde, rambursmanın akreditifin açılış tarihinde yürürlükte olan MTO'nun bankalar arası Rambursman kurallarına tabi olup olmadığı akreditifte belirtilmelidir.

Belirtilmediği takdirde, 600 sayılı Kuralların 13/b maddesi uygulanacaktır. Akreditif bankası rambursman bankasını yetkilendirmelidir. Talep bankasından akreditifin şartlarına uyulduğunu belirten bir sertifika istenmeyecektir. Rambursman bankasının komisyon ve masrafları akreditif bankasına aittir.

Rambursman yapılmadığı takdirde, ödeme akreditif bankasınca yerine getirilecektir.

600 sayılı kurallarda bir açıklık olmamasına rağmen; talep bankası önce rambursman bankasına başvurmak zorundadır. Akreditif bankası ödeme anına kadar; rambursman bankasına ödememe talimatı verebilecek, rambursman bankası talimata uyacaktır (Reisoğlu, 2014:27).

1.8. Akreditifin Görünüm Şekilleri

Doktrinde sıklıkla uluslararası ticaretin “can suyu” ya da “belkemiği” olarak adlandırılan akreditif uluslararası ticarete kullanılan en güvenilir ödeme aracıdır (Yılmazcan, 2017: 15). Akreditifin doğası ile uyumlu olmak şartı ile farklı şekil ve türde akreditif ilişkisi kurulabilir.

Uygulamada akreditifin doğası ile bağdaşmayan, temel prensipleri ile uyumlu olmayan örneğin, ödemenin belge ibrazına değil, belgelerin temsil ettiği malların sözleşmeye uygun olması şartına bağlaması gibi bir kısım şartların konulduğu görülmektedir. Bu gibi hallerde, akreditiften değil, niteliğine uygun diğer ödeme yöntemlerinden birisinin varlığının kabulü isabetli olacaktır.

1.8.1. Dönülebilir akreditif

Dönülebilir akreditifler, lehtara önceden haber verilmeden, herhangi bir anda amir banka tarafından değiştirilebilen veya iptal edilebilen bir akreditif türüdür (Özalp, 2012: 24).

Lehtar bakımından ciddi bir güvence oluşturmayan dönülebilir akreditif,500 sayılı kurallarda,’’ lehtara önceden haber verilmeden ve herhangi bir anda akreditif bankası tarafından değiştirilebilir veya iptal edilebilir’’ akreditif şeklinde ifade edilmişti (m.8-a).

Dönülebilir akreditifte bankanın lehtara karşı sorumluluğu, bozucu şarta bağlı bir sorumluluktur (Ulrich, 1989:27,Aktaran: Doğan, 2016:27).

Dönülebilir akreditifte dönme hakkının kullanılması halinde, dönülemez akreditifle bir farkı yoktur. Dönme hakkının kim tarafından ne zamana kadar ve hangi hallerde kullanılacağı dönülebilir akreditifte önemli bir husustur. Dönme hakkı, akreditif amirinin verdiği talimat çerçevesinde akreditif bankası tarafından kullanılabilmesi gibi, akreditif bankası, herhangi bir talimat olmadan, kendi inisiyatifini kullanarak da akreditiften dönebilir. Akreditif bankası akreditif amirinin talimatı doğrultusunda hareket etmektedir bu nedenle akreditif amirinin talimatı doğrultusunda dönme hakkını kullanabilir. Lehtara ödeme yapılmadan önce ve malların gönderildiği belgelerin ibrazından sonra akreditiften dönmek kötü niyetin göstergesidir (Özalp, 2009: 43).

Doktrinde bankanın dönme hakkını kullanabileceği süre bakımından değişik sınırlamalar kabul edilmektedir. Bir görüşe göre; banka lehtarın ödeme talebinde bulunmasına, başka bir ifade ile bankanın ödeme yapması için lehtarın gerekli belgeleri ibraz edip ödeme talebinde bulunmasına kadar akreditiften dönebilecektir (Canarıs,1980:85,Aktaran: Doğan, 2016:28).

1.1.2007 tarihinde uygulamadan kaldırılan UCP 500’un 6.maddesine göre, bir akreditif dönülebilir veya dönülemez olabilirdi. Akreditif metninde açıklık yoksa, akreditifin dönülemez olduğu kabul edilirdi. UCP 600’de bu akreditif türüne ilişkin düzenlemelere yer verilmemiştir. Ancak yine de tarafların mutabık kalması halinde dönülebilir akreditif açılabilir. Doktrinde, UCP 600’de dönülebilir akreditife ilişkin bir düzenleme yer almadığından, akreditiften dönüşün nasıl ve ne zamana kadar olacağına ilişkin açıklamaların

amir banka tarafından akreditife yazılmasının yerinde olacağı ifade edilmiştir. Akreditifin açılması durumunda tarafların UCP 500'e atıfta bulunmaları uygun olur (Ekşi, 2000:266).

1.8.2. Dönülemez akreditif

Akreditif talimatında öngörülen şartların, lehtar tarafından, öngörülen sürede yerine getirilmesi halinde, bankanın ödeme yükümlülüğünün olduğu ve onu değiştirme ondan dönme hakkının olmadığı akreditif dönülemez akreditiftir (Doğan, 2016: 30).

Değişiklikleri ya da iptal etmeleri lehtarın rızasına bağlı olan dönülemez akreditifler açıldıktan sonra akreditif bankasını yükümlülük altına sokar. Teyit ilave edildikten sonra da teyit bankasını yükümlülük altına sokar. Uygulamada bazen akreditiflere konulan bazı şartlar akreditiflerin dönülemez özelliğini etkilemekte ve akreditifi kullanılabilir olmaktan yoksun bırakabilmektedir. Örneğin; “Yükleme tarihi alıcı tarafından ayrıca bildirilecektir ve akreditif bundan sonra dönülmez olacaktır”, “Ödeme alıcının malları kabulünden sonra yapılacaktır”, “Bu akreditif alıcının akreditif bedelini yatırması şartıyla geçerlidir” vs. Akreditifin kullanılmasını önleyen bu gibi şartların akreditiflere konulması, akreditif bankasının dönülemez yükümlülüğünü belirsiz bir hale getirdiğinden kendi içerisinde çelişki yaratmakta ve çoğu zamanda zarar ziyana neden olabilmektedir Yargıya intikal eden bu gibi olaylarda genellikle amir bankalar mahkum edilmektedirler. Örnek; İsviçre Federal Mahkemesi akreditif bedelini alıcı yatırmadığı için kullanılmayan bir akreditif nedeniyle amir bankayı mahkum etmiştir. Amir bankaların bu tür akreditifleri açmaktan kaçınması gerekir (Özalp, 2012: 26).

Dönülemez akreditifte akreditif açan bankanın bağımsız bir yükümlülük altına gireceği ancak lehtarın hileli davranışları tespit edilmiş ise bankanın kesin yükümlülüğünden bahsedilemeyecektir (Tekinalp, 2009:601).

1.8.3. Teyitli akreditif

Akreditifi açan bankaca görevlendirilen ihbar bankasının, akreditifi lehtara ihbar ederken, akreditifi açan bankanın yükümlülüğünü yerine getireceğine dair sorumluluk almasıdır. Başka bir ifadeyle, teyidini ekleyen banka, akreditif şartlarına uygun vesaikin kendisine ibrazı halinde, amir bankayla birlikte kesin ödeme taahhüdü altına girer. Akreditife teyidini ilave eden banka, ihbar bankası dışında amir bankanın yetkilendirdiği 3. bir banka

da olabilir. Bu durumda ihbar bankası, lehtar tarafından kendisine sunulan vesaiki teyit bankasına göndererek, teyit bankasının kabulüne sunacaktır. Teyit bankası tarafından uygun vesaik karşılığı lehtara ödeme yapıldıktan veya vadeli ödeme taahhüdüne girildikten sonra, amir banka tarafından ödeme yapılmadığı takdirde, teyit bankası yaptığı ödemeden dolayı lehtara dönme hakkına sahip olmadığı gibi, kabul ettiği poliçeyi veya vadeli ödeme taahhüdünü lehtara karşı yerine getirmekle yükümlüdür (Turhan, 2013: 111).

Diğer yandan, lehtar, ihbar bankası veya varsa görevli banka tarafından teyit bankasına yapılan ibrazın, teyit bankası tarafından uygun bulunmaması halinde, akreditif şartları değişmiş olarak kabul edileceğinden teyit bankasının teyitten doğan yükümlülüğü sona ermektedir. Teyidin devam edebilmesi için teyit bankasının bunu ayrıca onaylaması gerekmektedir. Dönülmez ve teyitli akreditifler (irrevocable confirm credits) akreditif lehtarı için en iyi seçenektir. Çünkü hem amir banka hem de teyit bankasının ikili güvencesine kavuşmaktadır (Turhan, 2013: 111).

Akreditifteki teyidin amacı; amir banka riskini tamamen bertaraf ederek lehtara akreditif şartlarına uyduğu sürece amir bankadan bağımsız olarak ödeme yapmak böylece lehtara ikinci bir güvence sağlamaktır (Özalp, 2012: 27).

1.8.4.Teyitsiz akreditif

Bu tür akreditiflerde muhabir banka, akreditifi lehtara sadece ihbar etmekle yükümlüdür. Gelen akreditifin doğruluğunu kontrol eder, ancak ödeme taahhüdü altına girmez. Akreditif şartlarına uygun vesaikin ibrazı karşılığında ödeme taahhüdü, sadece akreditifi açan bankanın (amir bankanın) sorumluluğundadır. Bu nedenle teyitsiz akreditifler de akreditifin kullanılacağı yer amir banka gişeleridir. Vesaikin akreditif vadesi içinde amir bankaya ulaşması gerekmektedir. Öte yandan, amir bankanın teyitsiz bir akreditif dolayısıyla vesaiki kendi gişelerinde kabul etmesi için ihbar bankasına yetki verebilir. Bu durumda ihbar bankası görevli banka konumuna gelir ve isterse rambursmandan önce (amir bankadan parayı almadan) lehtara ödeme yapabilir. Ancak, ibraz edilen belgelerin uygunsuzluğu nedeniyle amir banka tarafından kabul edilememe riski bulunduğundan, genelde bunu lehtarla arasındaki kredi ilişkisine dayanarak yaparlar (kabili rücu olarak). Çünkü görevli banka, teyit bankası olmadığı sürece, ödeme yükümlülüğü yoktur (Turhan, 2013: 110).

1.8.5.Vadeli akreditif

Akreditifte istenen belgelerin ibraz edilmesi üzerine ve bu belgelerin akreditif bankası veya görevli banka varsa teyit bankası nezdinde uygun bulunmasından sonra bedeli akreditif şartlarına göre hesaplanan vadede ödenen akreditiflerdir. Bu tür akreditiflerde poliçe yoktur, ödeme ibraz edilen belgelerin uygun bulunmasından sonra akreditif şartına göre hesaplanan bir vadede akreditif şartlarına uygun yapılır. Akreditife teyit ilave etmeyen görevli bankanın ibraz üzerine vadeli ödeme taahhüdüne girmesi ve vadede ödeme yapması bu bankanın görevi kabul edip görevi kapsamında belgeleri incelemesi ve ibrazı karşılamaya karar vermesine bağlıdır. Sadece ibrazı karşılama görevi olan ve akreditife teyit vermeyen bir bankanın amir ve teyit bankası gibi lehtara karşı dönülmez taahhüdü yoktur, sadece lehtar ile kendi aralarında bir mutabakat varsa buna göre hareket eder. Lehtarın bunun farkında olması gerekir. Lehtarın kendisine ihbar edilen akreditifte bir bankayı görevli (nominated) görerek yanılığa düşmemesi gerekir. Lehtarın amacı görevli bankadan dönülmez bir taahhüt elde etmek ise akreditif kendisine ihbar edildikten sonra bu durumu görevli banka ile müzakere etmesi ve gerekirse akreditife değişiklik talep ederek akreditifi ihtiyacına uygun hale getirmesi gerekir.

Vadeli akreditif ile ilgili olarak bazı önemli hususlar;

- Ödeme belgelerin ibrazından hemen sonra değil, vadede yapılır.
- Ödeme vadesi akreditif şartlarına göre hesaplanır. Örnek: Konişmento'dan 90 gün sonra Görüldükten 60 gün sonra gibi
- Poliçe yoktur.

Daha önceleri vadeli akreditifin erken ödenmesi veya iskonto edilebilmesi için akreditife iskonto veya erken ödeme yapılabileceğine ilişkin yetki olması gerekirdi, UCP 600'de yapılan bir düzenleme ile buna gerek kalmamıştır (Özalp, 2012: 42-43).

1.8.6. Kabul kredili akreditif

Vadeli akreditiften farklı olarak, akreditif açan ve akreditife teyidini ekleyen bankaların, akreditifte istenen dokümanların yanı sıra lehtarın (satıcının) amire (alıcıya) tanımış olduğu vade kapsamında düzenlemiş olduğu poliçeyi kabul ederek poliçe vadesinde ödeneceğini taahhüt etmeleridir (Turhan, 2013: 125).

Diğer bir yandan, akreditif teyitsiz olmakla birlikte, amir banka, lehtar tarafından çekilecek poliçenin kendisi yerine yurt dışındaki muhabir bankası üzerine çekilmesi ve poliçe bedelinin vadesinde lehtara ödenmesi konusunda yurt dışındaki muhabir bankasını görevlendirebilmektedir.

Bir akreditifte, poliçenin amir banka, görevli banka veya varsa teyit bankası üzerine çekilmesi öngörülmüş ise, söz konusu bankalar, lehtar tarafından kendilerine akreditif tahtında ibraz edilen poliçeyi kabul edeceklerini dönülmez olarak taahhüt ederler.

Akreditif açan banka, lehtardan, poliçenin muhabir banka üzerine çekilmesini şart koşabilmesi için muhabir bankanın da akreditife teyit ilave etmiş olması veya poliçenin kabulü için görevlendirilmiş olması gerekmektedir.

Bu durumda akreditif lehtarından poliçenin;

- Teyitsiz işlemlerde, ithalatçının riskini üstlenen amir banka,
- Teyitli işlemlerde, amir bankanın riskini üstlenen teyit bankası,
- Amir bankaca, poliçenin kabulü için bir bankanın görevlendirilmiş olması halinde ise, görevli banka, üzerine çekilmesi istenir (Turhan, 2013: 125).

1.8.7. Kırmızı kayıt ve yeşil kayıt taşıyan akreditifler

Kırmızı kayıt akreditif, teleks ve Swift gibi teknolojik araçların kullanılmasından önce akreditifin mektup şeklinde düzenlendiği dönemde peşin ödemeye dikkat çekmek için kırmızı mürekkeple yazıldığı için bu adla anılmaktadır. Kırmızı kayıtlı akreditif, satıcının malların gönderilmesinden önce akreditif bedelini almasını sağlar. Satıcıya finansman sağlar (Reisoğlu, 2009: 97).

Akreditif tutarının tamamının veya bir kısmının (belirli bir yüzdesinin),akreditifte talep edilen belgelerin ibrazından önce satıcıya peşinen (avans olarak) ödenmesi öngörülür. Bu şekilde alıcı, hammadde, malzeme, ambalaj, işçilik ve nakliye masrafları için satıcıya ön finansman sağlar. Ancak, akreditif kapsamında yapılan bu ödeme akreditife taraf olan bankaları bağlamaz. Satıcının akreditif kullanmaması (sevkiyatı gerçekleştirmemesi) veya sevkiyatı gerçekleştirmiş olmasına rağmen akreditif şartlarını yerine getirememiş olmasına karşın peşin ödemeyi amire iade etmemesi sadece alıcının riskindedir.

Bu nedenle, alıcının satıcıyı yeterince tanımadığı durumlarda peşin ödenecek kısım için satıcıdan peşin ödemeyi garanti edecek bir teminat mektubu (banka garantisi) talep edilebilir. Alıcının böyle bir talebi olması halinde, bu husus akreditif şartında belirtilir ve söz konusu teminat mektubu düzenlenmeden akreditif kullanılır hale gelmez (Turhan, 2013: 132).

Yeşil kayıtlı akreditifler, kırmızı kayıtlı akreditiflerde olduğu gibi ihracatçının malları sevk etmesinden önce akreditiften tahsilat yapılmasına olanak sağlayan türde akreditiflerdir(Turhan, 2013: 139).

Yeşil kayıtlı akreditif ise Zaire ile yapılan kahve ticaretinde kullanılmaktadır. Ülkemizde ise genellikle bakliyat ihracatında kullanılan yeşil kayıtlı akreditif yükleme öncesi ödemeyi içerir. Yeşil kayıtlı akreditifte bankanın belirtilen miktarda ödemeyi yapması için banka adına düzenlenmiş veya bankaya devredilmiş bir depo makbuzunun düzenlenmiş olması gerekir (Tekinalp, 2009: 40).

1.8.8. Teminat akreditif

Teminat akreditifleri, bankaların yurt dışına banka teminat mektubu vermelerinin yasaklanmış olduğu ülkelerde ortaya çıkmıştır. Örneğin; Amerikan ve Japon hukukları kendi bankalarının ülke dışına banka teminat mektubu düzenlemelerini yasaklanmıştır. Bu yasağı aşmamak amacıyla banka teminat mektubu yerine teminat akreditif kullanılmaktadır (Ekşi, 2011: 256).

Teminat akreditifleri, “dönülemez, bağımsız, belgelere dayalı ve bağlayıcı bir taahhüt” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlama UCP m.2’de yapılan tanımlama ile

uyumludur. Stand-by kavramı teminat akreditifi olarak nitelendirilmesine rağmen belgeli akreditif ile sınırlarının tespitindeki güçlükten dolayı tanımlamadan kaçınılmıştır.

Leasing işlemleri içinde teminat akreditifi açılmaktadır. Leasing sözleşmesinde kiracı (amir), kiralayan şirket lehine(lehtar)teminat akreditif açtırır. (Ekşi, 2011: 277)

Örneğin;

Mallar veya hizmetler için diğer yöntemlerle ödeme yapılması durumunda ticari teminat akreditifi amirin ödeme taahhüdünü güvence altına alır.

Kesin teminat akreditifi ise amirin başarısızlığı sonucunda oluşan zarar ziyanı karşılama için tamamlanması dahil taahhüdü güvence altına alır. Para ödeme taahhüdünü güvence altına almaz.

Peşin ödeme teminat akreditifi lehtar tarafından amire yapılan peşin ödeme konusu için yapılmasına ilişkin bir taahhüdü güvence altına alır.

Lehtar tarafından amire yapılan ödemenin hesabının verilmesine ilişkin taahhüdü peşin ödeme teminat akreditifi güvence altına alır

Ödünç alınmış paranın geri ödenmemesi taahhüdünü mali teminat akreditifi güvence altına alır.

1.8.9. Devamlı ve yıllık yenilenebilir akreditifler

Bu akreditifler normal akreditiflerden daha uzun süreli kullanımda kalabilen ve sürekli yenilenebilen akreditiflerdir. Bu akreditifler daha çok vadesi önceden kestirilemeyen işlemler için tercih edilirler. Örneğin; sigorta risklerini kapsayan teminat akreditifleri vs. Bu akreditiflerin devamlılığı ve yenilenmesi genelde akreditifi açan tarafın hareketine bağlıdır, yani bu akreditiflerin değiştirilebilmesi ya da iptal edilebilmesi için akreditif vadesi sona ermeden akreditif açan tarafın lehtara ihbarda bulunması gerekir. Bu ihbar genelde belli bir olay veya süreden sonra olur, ihbar üzerine yapılacak işlem akreditifte belirtilir. Devamlılık veya yenilenebilme olayı sonsuz gibi düşünülmemelidir, bu akreditifler sadece diğerlerinden daha uzun sürelidirler. Sona erdirilmeleri akreditifi açan tarafın ihbarına veya belli bir olayın gerçekleşmesine bağlı olur. Bu tür akreditiflerin itibarı, ödeme gücü ve kredi durumu çok

iyi, çok sağlam olan müşteriler için verilmesi gerekir, yapılan ödemeler ve girile riskler uzun dönemde karşılamayabilir (Özalp, 2012:29).

1.8.10. Rotatif akreditif

Rotatif akreditifler birbirleriyle uzun dönemli ticari ilişki içerisinde olan ve birbirlerini bilen alıcı ve satıcıların uzun dönemli hep aynı şekilde tekrar eden yüklemeleri için tercih ettikleri bir akreditif türüdür. Rotatif akreditiflerdeki yenilenmenin UCP’ de bahsi geçen “Parti Parti Sevkiyat ve Kullanımlar” ile karıştırılmaması gerekir, ikisi birbirlerinden farklı olaylardır. Karşılık ve çelişkiye yol açmamak için rotatif akreditif metinlerine gerekirse UCP’nin bu maddesinin uygulanmayacağına ilişkin not konulması uygun olur. Örnek: “Article 32 of UCP 600 is not applicable”(Özalp, 2012: 29).

Rotatif akreditifte bankanın taahhüdü akreditifin tamamı kadar olduğundan dolayı riskler girişinin tamamı kadar yapılması gerekir. Rotatif akreditifler genellikle tarım ürünlerinin ithalatında veya aynı nitelikteki malların sürekli alımında kullanılır (Ekşi, 2000:271).

Kıymete/ bedele bağlı yenilenebilir akreditifte, yenilenme gönderilen malın miktarı ile bağlantılı olmayıp, akreditif bedelinin sabit olması söz konusudur. Örneğin satış bedelinin piyasa da oluşacak fiyata göre tespit edildiği hallerde malın uluslararası piyasalardaki değeri dikkate alınarak satıcı her bir dönem için tespit edilen rakama karşılık gelen malı alıcıya gönderir.

Rotatif akreditifler süreyle sınırlı miktarla sınırlı olmak üzere iki şekilde kullanılmaktadır.

Örneğin

1 yıllık süre içinde her ay için 100.000 tutarında yükleme yapılması isteniyorsa, bu durumda akreditif meblağı, USD 100.000 olacak ve her ay USD 100.000 tutarında yükleme yapılarak 12 defa tekrarlanabileceği belirtilecektir.

Böylece ihracatçı düzenli olarak toplamda 1.200.000 tutarında ihracat yapma imkanına, ithalatçıda düzenli olarak toplamda USD 1.200.000 tutarında ithalat yapma imkanına sahip olacaktır.

Örneğin USD 100.000 tutarında bir akreditif açılmış ve USD 1.000.000’lık limit belirlenmiş olması halinde, ihracatçı USD 100.000’lık meblağ ile sınırlı olmak üzere yükleme yaptıktan sonra akreditifin şartlarına uygun vesai bankaya ibraz ederek mal bedelini tahsil ettiği anda ikinci bir 100.000’lık yükleme hakkına sahip olur. İhracatçı bu akreditif kapsamında 10 kez yükleme gerçekleştirme hakkına sahip olur (Özalp, 2012: 29).

1.8.11. Devredilebilir akreditif

Devredilebilir akreditif, ihracata konu olan malın kısmen veya tamamen ihracatçı dışında başka bir imalatçı tarafından üretildiği veya ihracatçının aracı konumunda olduğu durumlarda kullanılan akreditif türüdür (Özalp, 2012: 33).

Akreditifin devredilebilir olduğu açıkça kararlaştırılmalıdır. Bölünebilir “(divisible),” parçalanabilir “ (fractional) ,” “temlik edilebilir”(assignable) ve “aktarılabılır”(transmissible) gibi terimler akreditifi devredilebilir hale getirmez. Bu gibi terimler kullanıldığı takdirde dikkate alınmayacaktır (Ekşi, 2000:269).

Akreditif kural olarak, sadece orijinal akreditifte belirtilen şartlarla devredilebilir. Devredilebilir bir akreditifin devredilebilmesi için birinci lehtar tarafından devir talimatının transfer ile yetkili bankaya verilmesi gerekir. Birinci lehtar devir talimatında

Akreditif tutarını,

Akreditifte belirtilen herhangi bir birim fiyatı,

Vadé tarihini,

İbraz süresini,

En geç yükleme tarihi veya yükleme için verilen süre.

Bu süre veya tutarlardan herhangi biri veya tümü azaltılabilir veya kısaltılabilir.

Bunun amacı ilk lehtarın kendisine bir avantaj sağlayabilmesidir. Böylece, birinci lehtar tutar ve birim fiyat üzerinden yapacağı azaltım kadar kar elde edebilir, süre ve vadelerde yapacağı kısaltmalar ile ibraz için kendisine zaman bırakır (Özalp, 2012: 36).

1.9. Akreditif Belgeleri

a) Genel Olarak

Akreditif, belgeli işlemdir, bankanın ödeme yükümünün doğabilmesi için, akreditife uygun belge süresinde ve akreditif şartlarına uygun olarak ibraz edilmelidir. İbrazdan ne anlaşılması gerektiği ABK' da tanımlanmıştır "bir akreditif altında belgelerin amir bankaya veya görevli bankaya teslimi veya bu suretle teslim edilen belgeler anlamına gelir"(m.2).

Taraflar akreditifte aksini kararlaştırmamışlar ise, ibrazı şart koşulan her bir belgenin en az bir adet aslı ibraz edilmelidir.(UCP m.17/a)

Taraflar, ibraz edilmesi gerekli belgelerin kopyalarının ibraz edilmesi gerektiğini karara bağlamışlar ise, bu halde belgelerin orijinali ve kopyalarının ibraz edileceği kabul edilmiştir (UCP m.17/d).

600 sayılı Kuralların 14.maddesinde belgelerin incelenmesine ilişkin standart,16.maddesinde rezervli / uygun olmayan belgeler, rezervi kaldırma ve bildiri,17. Maddesinde orijinal belgeler ve kopyalar,18.maddesinde ticari fatura,19-27. Maddelerde taşıma belgeleri,28.maddede sigorta belgesi,34.maddede belgelerin geçerliliğine ilişkin sorumluluk üstlenilmemesi düzenlenmiştir (Reisoğlu, 2014: 28).

600 sayılı Kuralların 17/b maddesine göre" bir banka belgeyi düzenleyen orijinal görüşlü bir imzasını işaretini ve kaşesini, etiketini taşıyan herhangi bir belgeyi bizzat kendisi orijinal olmadığını belirtmediği sürece belgeyi orijinal sayacaktır. Belgeler sayısal olarak tam olmalıdır".

b) Diğer Belgeler

Akreditif bir taşıma belgesi, sigorta belgesi veya ticari fatura dışında bir belgenin ibrazını istediği, fakat bu belgelerin kimin tarafından düzenleneceğini veya içeriğini şarta

bağlamadığı takdirde, bankalar ibraz edilen belge içeriği bakımından akreditifte istenilen belgenin görevini yerine getirdiğini gösteriyorsa ve ayrıca 14. Maddenin d fıkrasına ters düşmüyorsa, o belgeyi ibraz edildiği biçimde kabul edecektir (Reisoğlu, 2014: 29).

14. maddenin (d) fıkrasında, akreditif kapsamında ibraz edilen belgelerin tek tek ele alınıp Uluslararası Standart Bankacılık Uygulaması bakımından okunduğunda, belgedeki veri içeriğinin, ibrazı şart koşulan diğer herhangi belgedeki veya akreditifteki verilerin içeriğiyle bire bir aynı olması gerekmemekle birlikte, onlara ters düşmemesi gerektiği hükme bağlanmıştır (Turhan, 2013: 328).

Örneğin menşe şahadetnamesinin malların belli bir ülkeden olduğunu göstermesi gerekmektedir. Buna karşılık açıkça düzenleyecek makam belirtilmemişse, bu belgelerin yetkili makamca düzenlendiği kabul edilecektir. Ancak amir, belgelerin kesin kez akreditife uygunluğu talimatını vermişse, bu koşul akreditife konulacak ve ona uygulanacaktır (Reisoğlu, 2014: 29).

1.9.1. Poliçe

Belli bir paranın belli bir tarih veya süre sonunda, kendisine veya bir üçüncü şahsa ödenmesi için alacaklının borçluya çektiği yazılı, kayıtsız ve şartsız bir ödeme emridir.

Poliçeyi düzenleyen/çeken (keşide eden) (Drawer), borçlusu/muhatap (drawee), keşide etmek (to draw) olarak ifade edilir (Turhan, 2013: 39).

Poliçede;

- Keşideci; poliçeyi düzenleyen alacaklı,
- Muhatap; üzerine poliçe düzenlenen borçlu,
- Lehtar; poliçenin üzerinde belirtilen meblağın ödeneceği kişi,

olmak üzere, üç tarafın oluşmakla birlikte ,keşideci ile muhatap arasından 3. bir şahsın veya bankanın olmadığı durumlarda, keşideci aynı zamanda lehtar konumundadır (Turhan, 2013: 39).

1.9.2. Kara yolu taşıma senedi

Milletlerarası taşımanın karayoluyla yapıldığı durumlarda düzenlenen ve CMR (Convention Marchandises Routiers) olarak bilinen belge, aynı isimli bir konvansiyonun hükümlerini kabul eden ülkelerce kullanılan bir karayolu taşıma belgesidir ve söz konusu taşımanın bir konvansiyon (CMR) hükümlerine göre yapıldığını gösterir. Konvansiyona göre taşımanın milletlerarası nitelikte olması için yükleme yapılan yer ile teslimatın yapıldığı yerin farklı ülkelerde olması gerekir. Konvansiyonun uygulanması her iki ülkenin de konvansiyonu kabul eden taraf olması gerekmez. Ülkelerden birinin konvansiyona taraf olması yeterlidir. Yükleme yapılan yer ile teslim alınan yerin farklı olması gerekir ayrıca her iki ülkenin de konvansiyonu kabul emesi gerekmez bir ülkenin taraf olması Türkiye CMR (Convention Marchandises Routiers) mukavele sözleşmesine taraftır ve Türkiye için yürürlük tarihi 31 Ekim 1995'dir (Özalp, 2012: 58).

Üç orijinal nüsha olarak düzenlenir. Gönderici ve taşımacı tarafından imzalanır. Birinci nüsha göndericiye verilir, ikinci nüsha mal ile birlikte gider ve üçüncü nüshada taşımacı da kalır. Akreditif işlemlerinde orijinal olarak kabul edilen yükleyici veya gönderici nüshası yani birinci nüshadır. Bu nüsha 'original for shipper', 'original for sender' veya benzeri ifade taşır ve yükletene (lehtar veya malları sevk eden bir diğer kişi) verilir (Özalp, 2012: 58).

1.9.3. Fatura

İhracatçı tarafından ülke mevzuatına uygun olarak satış işlemi tamamlandıktan sonra satış sözleşmesine uygun olarak düzenlenen bir belgedir. Ödeme yöntemi olarak akreditif tercih edilmiş ise akreditif şartlarına uygun olarak düzenlenir.

Fatura üzerinde bulunan bilgiler genelde şunlardır;

- Düzenlendiği dilde fatura başlığı
- Ödemenin nasıl yapılacağı
- Malla ilgili bütün bilgiler (akreditifli ödemelerde faturadaki malın tanımının akreditifteki mal tanımıyla aynı olmasına dikkat etmek gerekir.)

- Teslim şekli(varsa)
- Faturanın düzenlendiği tarih ve numarası (Özalp, 2012: 48).

Ülkemiz yasaları gereği söz konusu belgelerin orijinal imzalı olması gerekir, faturaların imza zorunluluğu UCP 'ye göre değildir. Faturalarda olması gereken önemli kısım navlun ve sigorta prim tutarları, yükleme ve boşaltma yerleridir. (Özalp, 2012: 49).

Navlun faturası

CF veya CIF satışta, navlun satıcı tarafından ödenir. Mal ile ilgili satış faturalarında ,navlun tutarı mal bedeline dahil edilmiş olarak veya ayrı olarak gösterilebilir. Navlunu gösteren faturaya navlun faturası denir (Özalp, 2012: 49).

Onaylı Fatura;

Bazı ülkelerin yasalarına göre malın çekilmesi sırasında gümrüklere ibraz edilecek orijinal faturaların, ithalat yaptıkları ülkelerdeki konsolosluklarınca onaylanmış olması zorunluluğu vardır. Söz konusu onay, ticari fatura orijinallerinin, özellikle malların menşee ülkesi için yapılır. Fatura tasdiki isteyen ülkeler: Cezayir, Fas, İran, Mısır, Suriye, Tunus, Ürdün, Lübnan'dır.

UCP' ye göre ticari faturada olması gerekenler şunlardır;

- Lehtar düzenlemeli,
- Amir adına düzenlenmeli,
- Akreditifin para cinsinden olmalıdır.
- İmzalı olmasına gerek yoktur.
- Görevli banka, teyit bankası veya amir banka fazla tutarlı bir faturayı kabul edebilir, fazla tutar için ibraz ve iştirah yapılmamışsa bu karar diğerlerini bağlar.
- Mal, hizmet ve iş tanımı akreditifteki gibi olmalıdır (Özalp, 2012: 49-50).

1.9.4. Taşıma belgeleri

Akreditif bakımından önemli olan taşıma belgeleri, ihracat ve ithalata konu olan malların varış yerine gönderildiğini veya bu amaçla malların taşıyıcıya teslim edildiğini gösteren belgelerdir (Şanlı, Ekşi, 2000: 251).

Akreditif şartlarına uygun bir taşıma belgesinden bahsedebilmek için, başka bir ifade ile bankanın taşıma belgesini kabul edebilmesi için, taşıma belgesinin temiz olması şarttır. ABK’ da yapılan tanıma göre temiz taşıma belgesi, “malların ve malların ambalajının kusurlu bir durumunu açıkça ifade eden bir ibare veya kayıt taşımayan belge”dir. (ABK m.27)

1.9.5. Konişmento

Konişmento, deniz yolu taşımacılığında çok önemli bir yere sahiptir ve dolayısıyla uluslararası ticarete en sık kullanılan belgeler arasında sayılmaktadır. Genel olarak taşıtanların çıkarlarını ön planda tutan 1978 tarihli birleşmiş Milletler Denizde Eşya Taşıma Sözleşmesinin (Hamburg Kuralları) 1. Maddesinin 7. Fıkrası konişmentoyu şu şekilde tanımlamıştır. “ Eşyanın taşıyan tarafından teslim alındığını veya gemiye yüklendiğini gösteren bir senettir. Eşyayı, ancak bu senedin iadesi karşılığında teslim etmekle yükümlüdür.”

Tüm orijinaler ibraz edilmeli, belge orijinal adedini göstermelidir. Konişmento, dış ticaret işlemlerinin akreditife uygun bir gelişim göstermesinde, taşıma belgesi olarak etkin bir uygulama alanı bulmuştur (Doğan, 2016: 252).

Konişmento;

Taşıma şartlarını içermeli veya başka kaynağa ilgi kurmalıdır.

Charter Party ile ilgili hiçbir gösterge olmamalıdır.

Akreditif aktarmayı yasaklasa bile konişmento malların bir konteynır da, treylerde veya LASH mavnasında sevk edildiğini kanıtladığı takdirde aktarma yapılacağını veya yapılabileceğini belirten bir konişmento kabul edilir.

Bir konişmentoda taşımacının aktarma yapma hakkını saklı tuttuğunu belirten ibareler dikkate alınmayacaktır (Özalp, 2012: 52).

1.9.6. Menşe şahadetnamesi

Malın üretildiği ve imal edildiği ülkeyi gösteren belge olan menşe şahadetnamesi ,eşyanın ithal esnasında gümrük vergilerinin hesaplanması, ticaret politika önlemlerinin uygulanması menşe ülkeye göre uygulanmaktadır .Bir malın başka bir ülkede gördüğü değişiklikler ve işlem dolayısıyla o ülke menşeli sayılabilmesi için genel olarak;

- Değişiklik ve işlemler sonunda kıymetinin % 100 oranında artmış olması veya
- Tarife pozisyonlarının değişmiş olması veya
- Ülkede, esaslı değişiklik sayılabilecek önemli bir işçiliğe ve işlemlere tabi tutulması, gerekmektedir.

Gümrük kanunumuz çerçevesinde, bu belgenin gümrüğe ibrazı ihtiyaridir. Ancak A.TR, EUR.1 dışında kalan ve aramızda ticaret ve ödeme anlaşmaları bulunan ülkelere sevk edilecek veya ülkemize getirilecek eşya için bu anlaşmalar gereğince menşe şahadetnamesi zorunlu olarak aranmaktadır (Turhan, 2013: 18).

1.9.7. Çarter parti konişmentosu

Çarter parti, deniz konişmentosu ile ilgili düzenleme ile uyumludur ancak iki noktada deniz konişmentosundan ayrılır. Kaptan, gemi sahibi veya kiralayan tarafından veya bunlar adına bir acente tarafından imzalanmalıdır. Bankalar ibraz edilen sözleşmeyi incelemeyen ve sorumluluk almaksızın alıcıya ileteceklerdir (ABK m.22-b).

Charter Party Konişmento;

Kaptan dışında diğerlerinin ismi belirtilmelidir.

Tüm orijinaler ibraz edilmelidir.

Belge orijinal adedini göstermelidir(ISBP).

İbrazı gerekse bile Charter Party sözleşmesi incelenmez (Özalp, 2012: 53).

1.9.8. Çok şekilli taşıma belgesi

Önceleri taşıma tek bir taşıma yolu ile gerçekleştirilmekteydi. Malların taşınması, gönderilme yerinden varma yerine kadar tek bir taşıma ile gerçekleşmekteydi. En az iki farklı taşıma şeklini kapsayan taşıma belgesidir. Örneğin; karayolu +deniz yolu veya havayolu + denizyolu+ demir yolu gibi. Birden fazla taşıma şeklinin birbirine eklenmesi (kombine edilmesi) durumunda kullanılan söz konusu belge ‘Combined Transport Bill of Lading’, ‘Multimodal Transport Bill of Lading’ gibi çeşitli başlıklar taşıyabilir. Önemli olan belgede en az iki farklı taşıma şeklinin yansıtılmış olmasıdır (Özalp, 2012: 55).

1.9.9. Hava yolu taşıma belgesi

Havayolu taşımacılığında kullanılan bir belgedir. Uçakla taşınacak mallar için havayolu şirketleri tarafından düzenlenir. Malın yüklenme yerinden boşaltma yerine kadar taşınacağını gösterir (Bağrıaçık, 1988: 251).

Milletlerarası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA-International Air Transport Association) tarafından belirlenen esaslara göre düzenlenir. Türkiye açısından yürürlükteki nihai metin 1955 te Lahey ve 1975 yılında 4 sayılı Montreal protokolü ile değiştirilen Varşova Antlaşmasıdır. Buna göre yük taşıma belgesi için 3 nüsha düzenlenir (Özalp, 2014: 57-58).

1.9.10. Demiryolu taşıma belgesi, karasal iç su yolu belgesi

Diğer bir ifade ile tren ile taşımacılıkta kullanılan taşıma belgesidir. Demiryolu ile taşınacak olan eşyanın sevk istasyonundan varış istasyonuna kadar taşınacağını gösterir. Hamule senedi veya demir yolu Taşıma Belgesi demiryolu ile yapılan taşımada malın Miktarını, cinsini ambalajının şeklini, özelliğini, gönderen ve alan tarafların isim ve adreslerini, taşıma ücretini (ödenmiş olup olmadığını)ve varsa diğer şartları gösteren gönderici ile demiryolu idaresi arasında yapılan bir taşıma sözleşmesidir.

Demiryolu taşımacılığında hamule senedinin banka adına olması önemlidir çünkü kimlik ibrazı karşılığında hamule senedi aranmaksızın teslim edilebilmesi mümkündür (Özalp, 2012: 59).

İç su yolu taşımacılığında kullanılan bir belgedir, taşımacı tarafından veya acentesi tarafından taşımacı belirtilerek imzalanır. Akreditif işlemlerinde karasal iç su yolu belgelerinin Akreditif ve UCP' deki şartları taşıması gerekir (Özalp, 2012: 60).

1.9.11. Sigorta belgeleri

Akreditif konusu sigortalar nakliye sigortalarıdır. Dış görünüş itibarıyla akreditife uygun olması halinde, akreditif bankası veya ibraz bankası, yapılan ibrazı kabul edecektir. ABK' da, bankanın hangi risklerin kapsam dışı tutulduğunu incelemekle mükellef olmadığı da kabul edilmiştir.

ABK m. 28/g 'de ifade edildiği gibi, sigorta belgelerinde açık olmayan ifadeler, örneğin, "her zaman ki riskler" "ya da alışılmış riskler" gibi, ifadeler yer verilmemelidir. Bankalar risklere karşı sorumluluk üstlenmeksizin, sigorta belgelerini ibraz edildikleri şekliyle kabul edeceklerdir (Doğan, 2016: 257).

1.10. Akreditif Geçerlilik Süresi

Bankadan akreditif talebinde bulunan alıcı, akreditifin geçerlilik süresinin yanında yükleme süresi ve belgelerin ibraz süresini de açık olarak tespit etmelidir. Bütün akreditiflerde vade tarihi ve ibraz yerinin tespit edilmesi, geçerlilik şartı olarak kabul edilmiştir. Akreditifte böyle bir vade öngörülmemiş ise, lehtara yapılan bildirim bilgi verme amacını taşımaktan başka bir anlam ifade etmeyecektir.

Akreditifte ödeme poliçe kabulü veya iştirah için bir vade tarihi şart koşulmuş ise, vesaikin ibrazı, bu vade tarihinden önce veya en geç vade tarihinde yapılmalıdır (UCP m.6-d).

Akreditifte aksine bir hükme yer verilmemiş ise, altı aydan uzun bir vade kabul edilmemektedir. Çünkü akreditifin ödeme fonksiyonu kaybolmakta, kredi fonksiyonu niteliği kazanmaktadır.

Akreditif talebinde, akreditifin geçerlilik süresi olarak iki ay, doksan gün gibi süreler öngörülmüş ancak akreditifin başlangıcı tespit edilmemiş ise bankanın lehtar ile dar ve teknik anlamdaki akreditif sözleşmesini yaptığı tarih, sürenin başlangıç tarihi olarak kabul edilir (Özalp, 2012: 76).

1.11. Akreditifin Değiştirilmesi

Akreditif değişikliği süresinde veya akreditif şartlarında olabilecektir. Bir akreditif, akreditif bankasının onayı olmaksızın değiştirilemez(md.10/a).Ancak belirtmek gerekir ki, akreditif bankası ve lehtar akreditifte, teyit bankasının muvafakati olmaksızın da değişiklik yapabilirler. Ancak bu değişiklikler teyit bankasına ileri sürülemez. (Reisoğlu, 2014: 15).

“Akreditif bankası değişikliği gönderdiği andan itibaren, o değişiklikle dönülemez biçimde bağlıdır” (md.10/b).

“Asıl akreditifin (veya evvelce kabul edilmiş değişiklikleri içeren bir akreditifin) şartları, bir değişikliği ihbar eden bankaya lehtarın bu değişikliği kabul ettiğini bildirmesine kadar lehtar için yürürlükte kalacaktır. Lehtarın bir değişikliği kabul veya reddettiğine ilişkin bildiri vermesi gerekir. Lehtar böyle bir bildiri vermediği takdirde akreditife ve henüz kabul edilmemiş herhangi bir değişikliğe uygun bir ibraz lehtarın o değişikliği kabul etmiş olduğuna ilişkin bildiri sayılacaktır. Akreditif o an itibariyle değiştirilmiş olacaktır”(md.10/c).

“Bir değişikliği ihbar eden bir bankanın, değişikliğin kabulü veya reddi ile ilgili olarak aldığı herhangi bir bildiri hakkında değişikliği aldığı bankaya bilgi vermesi gerekir”(md.10/d) (Reisoğlu, 2014: 18).

1.12. Akreditif İlişkisinin Kuruluşu

Akreditif ilişkisinin üç köşeli yapısı dolayısıyla amir ile lehtar arasında yapılan temel sözleşme, amir ile banka arasında yapılan akreditif talebini içeren sözleşme ve banka ile lehtar arasında yapılan dar anlamda akreditif sözleşmesi olmak üzere üç farklı sözleşme söz konusudur.

1.12.1.Amir ile lehtar arasındaki ilişki

Akreditif amir ile lehtar arasında yapılan temel sözleşmeden bağımsızdır. Akreditifin açılması veya teyit edilmesi para borcunun ödenmesi yerine değil, borcun ödenmesi amacıyla yapılmış bir işlem olarak kabul edilmektedir (Kaya, 1995: 38).

Özellikle, akreditifin açılma zamanı, akreditifin ödenmesi için bankaya ibraz edilmesi gerekli belgeler gibi akreditife özgü şartlar açık olarak düzenlenecektir. Taraflar

akreditifin ödenmesi için ibraz edilmesi gerekli belgeleri yeteri derecede açık düzenlememişler ise, akreditif amirine (alıcı-ithalatçı) geniş yetki vermişler demektir. Bu halde amir, kendi menfaatlerine uygun gelen bir akreditif açtırma yoluna gidecektir (Doğan, 2016: 71).

Akreditif bankasının açtığı akreditifin sözleşme şartlarına uygun olmadığı yolunda lehtarın yapacağı itirazlar, bütün tarafların muvafakati ile nazara alınacak ve açılmış olan akreditifte bu doğrultuda değişiklik yapılabilecektir (ABK m.10-a).

1.12.2. Amir ile banka arasındaki ilişki

Banka ile kendisinden akreditif talebinde bulunan kişi, yani amir arasındaki ilişkide nakit kredi kullanımı söz konusu olmayıp, gayri nakdi bir kredi ilişkisi kurulmaktadır (Reisoğlu, 2000: 168).

Borcun ifası amacı ile alacaklı ile yapmış olduğu sözleşmeye uygun olarak temel ilişkide ki para borçlusu lehine akreditif açılması için kendi bankasına talepte bulunur

Banka, şartlarda anlaşabildikleri takdirde, temel ilişkinin alacaklısı ile akreditif sözleşmesi yapma yükümlülüğü altına girer (TCMB 19 Eylül 2002 Tarih ve 2002/YB - 96 numaralı genelge).

Bankadan akreditif talebinde bulunan kişinin talebi, banka tarafından kabul edilmekle birlikte, banka bir kısım yükümlülükler üstlenmektedir.

Bankanın kendisinden akreditif açılması için talepte bulunan kişiye (amir) ,akreditif talebinde öngörülen şartlar hakkında esas itibarıyla danışmanlık yapma veya doğabilecek riskler hususunda aydınlatma yükümlülüğü bulunmamaktadır(Koziol:381)Bankaların amire danışmanlık yapma hususu çok tartışılan bir konudur. Bu sonuç hem bankanın soyut anlamda ödemeye aracılık yapmasından hem de bankanın taraflar arasındaki maddi ve teknik ilişkileri bilemeyeceği sebebi ile ortaya çıkmıştır.

1.12.3. Akreditif bankası ile lehtar arasındaki ilişki

Akreditif sözleşmesinin yapılmasıyla, bankanın lehtara karşı akreditif sözleşmesinde öngörülen şartlarda yükümlülükleri ortaya çıkacaktır. Özellikle, akreditifin niteliğine göre akreditif bankasının yükümlülükleri ortaya çıkacaktır. Akreditif, dönülemez akreditif olarak

açılacak ise, ödeme için öngörülen şartların yerine gelmesi halinde, banka ödeme yapmakla yükümlüdür.

Dönülebilir bir akreditif açılmış ise banka, lehtara karşı bozucu iradi şarta bağlı bir ödeme yükümlülüğü altında olacaktır. Şayet bozucu iradi şart gerçekleşmez, akreditiften dönülmez ise, banka lehtara ödeme yapmakla yükümlüdür (Doğan, 2016: 103).

1.13. Akreditifin Açılış İbraz Ret Ve Ödenme Süreci

Bir akreditif, bankanın belli şubesi tarafından açılmakta ve ihbar bankasının, görevli bankanın ya da teyit bankasının bir şubesine gönderilmektedir. Burada açıklığa kavuşturulacak husus, lehtarın belgeleri ilgili bankanın belli şubesine mi yoksa herhangi bir şubesine mi ibraz edeceğidir.

6/a maddesinde bir akreditifin “hangi bankada kullanıldığı” ibaresi, bu bankanın tüm şubelerini kapsarken, 6/d, e bendinde “akreditifin kullanıldığı yeri” (place) şeklinde bir ibare kullanılmıştır.

Uluslararası banka uygulamalarında “ibraz yeri”nin bir bankanın tüm şubelerini kapsadığı kabul edilmektedir. Buna karşılık akreditifte “ibraz yeri”olarak belli bir şube belirtilmiş ise, ibrazın vade içinde mutlaka bu şubeye yapılması gerekir. Belgelerin ibraz yeri, akreditifin ödeme yeridir (Reisoğlu, 2014: 20).

Önceki metinlerde, bankaların makul süre içinde belgeleri inceleyecekleri kabul ediliyordu. Bankaların belgeleri hangi süreç içerisinde inceleyecekleri, ilk olarak 1993 (Beşinci Revizyon) güncellemesinde düzenlenmiştir.

Bir kısım ülkelerde 1-3 günlük inceleme süresi makul süre olarak kabul edilmesine rağmen diğer bir kısım ülkelerde 8 gün, bazı ülkelerde ise altı haftalık inceleme sürecinin makul olduğu kabul edilmekteydi (Reisoğlu, 2014: 25).

1993(Beşinci Revizyon) güncellemesinde, bankaların vesaikin aldığı günü izleyen yedi iş gününde yapacakları kabul edilmişti.2007 güncellemesinde ise süre beş banka iş günü olarak kabul edilmiştir.

Azami beş iş günü süre her banka için akreditif bankası, görevli banka, teyit bankası, belgeleri aldıkları günü izleyen iş gününden başlar.(m.14/b)

600 sayılı kurallarda (md.14/b) “ibraz tarihinde veya ertesinde herhangi bir vade tarihinin veya ibraz için son gününün gelmiş olması bu süreyi ibraz gününü izleyen azami beş günü kısaltmaz veya etkilemez.”

Buna karşılık; akreditif vadesi müsait ise, bankanın beş iş günü içinde rezerv koyduğu ve iade ettiği belgeleri; lehtarın akreditifine uygun hale getirip, yeniden akreditif vadesi içinde ibrazı geçerli olacak, banka için yeni bir beş ünlük süre başlayacaktır (Reisoğlu, 2014: 34).

Lehtarın ibraz yükümlülüğünü yerine getirmiş kabul edilebilmesi için süresinde ve usulüne uygun belge ibraz etmiş olması gereklidir. Dolayısıyla süresinde ve usulüne uygun belge ibraz edilmemesi halinde, lehtar, akreditiften doğan yükümünü yerine getirmemiş olacak ve bankanın haklı sebeplere dayanarak red hakkı doğacaktır (Doğan, 2016: 299).

Akreditif amiri, akreditifin yürütümü ile ilgili olarak, akreditif bankasına, akreditif talebinden sonraki dönemde de talimat verebilme yetkisine sahiptir. Şüphesiz verilecek talimatın ticari geleneklere uyumlu olması gibi, akreditif bankasının ve lehtarın kazanılmış haklarıyla çatışma halinde olmaması da gerekir.

İKİNCİ BÖLÜM

AKREDİTİFTE REZERV, AKREDİTİF HUKUKİ NİTELİĞİ VE TÜRK HUKUKUNDA DURUM

2. AKREDİTİFTE REZERV, AKREDİTİF HUKUKİ NİTELİĞİ VE TÜRK HUKUKUNDA DURUM

2.1. Akreditifte Rezerv

Akreditifte rezerv, bankaya ibraz edilen belgelerin, akreditif şartlarına, uygulanabildiği ölçüde UCP kurallarına ve milletlerarası bankacılık uygulamalarına uygun olmaması sebebiyle yapılan işlemi ifa eder (Ekşi, 2000:278).

Bankalar, vesaikin kendilerine ibraz edildiği günü takip eden beş bankacılık günü içinde vesaikin akreditif şartlarına uygun olup olmadığını inceleyerek karar vermek zorundadırlar. Aynı şekilde, inceleme neticesinde vesaikin uygun olmadığını tespit eden banka, beş banka iş günü sonuna kadar vesaiki reddettiğini bildirmelidir. .

Banka, yapacağı inceleme sonucunda, ibraz edilen belgelerin akreditifte öngörülen şartlara uygun olmadığına karar verir ise, belgelere rezerv koyacaktır.

İhracat işlemlerinde sıklıkla kullanılan akreditiflerde karşılaşılan en önemli ve aşılması en zor rezerv konularından biri de geç yüklemedir. Çünkü akreditif bir son yükleme tarihi ile sizi sınırlandırmaktadır. Rezervlerle ilgili yapılan diğer bir araştırmada ise en fazla rezerv oranlarının fatura, poliçe, paketleme listesi, konşimento, sigorta belgesi, menşe şahadetnamesi, denetim belgesi ve karantina belgesinde olduğu görülmüştür (Bergami, 2006: 8).

GENEL REZERV KONULARI

- Akreditif vadesi sona ermiştir.
- Yükleme vadesi sona ermiştir.,geç yükleme vardır.İbraz süresi sona ermiştir,eç ibraz vardır.
- Başka bir akreditifn belgeleri ibraz edilmiştir.

- Akreditif numarası farklıdır.İbraz edilen belgelerin adetleri akreditifte istenenlere uygun değildir.
- Belgeler sahtedir,belgeler ve akreditif aralarında uyum yoktur
- Kısmi sevkiyat kullanımını yasaklandığı halde kısmi ibraz yapılmıştır
- Fazla belge ibraz edilmiştir.Örnek;CIP ticari terimi kullanılan bir akreditifte ayrıca izin verilmediği halde fazladan flotan sigorta belgesi ibraz edilmiştir.
- Bir belgenin ‘‘Original veya ‘‘Copy’’ olarak işaretlenilmesi istenildiği halde buna uyulmamıştır.
- Belgeler sahtedir
- Belgeler ile akreditif arasında uyum yoktur
- Akreditifte sözleşme veya proforma ile ilgili olarak ‘‘integral part of’’ veya benzeri bir ifade kullanıldığı halde sözleşme veya proforma ibraz edilmemiştir.
- Fazla belge ibraz edilmiştir.Örnek:CIP ticari terimi kullanılan bir akreditifte ayrıca izin verilmediği halde fazladan Flotan sigorta belgesi ibraz edilmiştir (Özalp, 2016: 121).

Police, Mali Belgeler Rezerv Konuları

- Police ,lehtar tarafından imzalanmamıştır.
- Police,lehtar tarafından imzalanmış fakat lehtarın ismini göstermemektedir.
- Police üzerinde süredoğru yazılmamıştır.Örnek yüklemenden itibaren 90 gün
- Akreditifte tüm belgelerde (Police dahil)akreditif numarası,Sipariş numarası,ithalatçı belge numarası gibi bilgilerin yer alması şartı olduğu halde police üzerinde yer almamıştır.
- Police üzerindeki süre veya vade taşıma belgesi tarihi veya yüklemenden itibaren olduğu halde police üzeride bu tarihler belirtilmemiştir.

Ticari Fatura Rezerv Konuları

- Akreditife uygun başlık taşımamaktadır,başlığı ‘‘provisional’’ veya ‘‘proforma olarak gönderilmiştir.
- Lehtar tarafından düzenlenmemiştir.
- Alıcı adına düzenlenmiştir.
- INCOTERMS akreditife uygun değildir

- Mal tanımı tam olarak uymamaktadır
- Taşıma belgesi üzerinde yer alan konteynır bilgileri doğru değildir.
- Kısmi sevkiyat yasaklandığı halde kısmi olarak düzenlenmiştir
- Mal miktarları müsaade edilen toleransı aşıyor.Örnek %5 (+,-) tolerans
- Akreditifte izin verilmediği halde daha fazla bir tutarı göstermektedir.
- Taşıma belgesi üzerinde veya diğer belgelerde yer alan numara veya işaretlerden farklı numara ve işaretleri göstermektedir.

Genel olarak Taşıma belgeleri rezerv konuları

- Yükleme ve boşaltma yerleri veya teslim alma/etme yerleri akreditiften farklı yer almaktadır.
- Yükleme tarihi akreditifte belirtilen yükleme tarihinden sonraki bir tarihi göstermektedir
- Taşıma belgesinde yer alan malın genel tanımı,paketleme ve ağırlık bilgileri diğer belgeler ve akreditif ile tutarlı değildir.
- Taşıma belgesinde malın hasarlı olduğuna ilişkin bilgiler yer almaktadır.
- Taşıma belgesi taşımacıyı carrier tanımlamamaktadır (Özalp, 2016: 121-126).

Tablo 2.1. Rezerv nedenleri

REZERV KONUSU	REZERV NEDENİ	SORUMLULUK
Tutarsız Bilgiler	Aynı konu ile ilgili olarak farklı dökümanlarda birbiriyle örtüşmeyen bilgilerin yer alması	İhracatçı
Belge Eksikliği	Akreditifte istenilen belge ibraz edilmemiş	İhracatçı
Geç İbraz	Vesaiklerin akreditifte belirtilen süreden daha sonra ibraz edilmesi	İhracatçı
Konşimento Taşıyıcı Belirtmiyor	Taşıyıcı ismi konşimentoda belirtilmemiş veya	Taşıyıcı
Konşimento Yetkisiz Olarak İmzalanmış	Konşimento taşıyıcı adına imzalanmamış	Taşıyıcı
Doğru Olmayan Bilgi	Belgeler üzerindeki bilgiler akreditif ile uyumsuz	İhracatçı
Akreditif Vadesinin Dolması	Vesaiklerin akreditif vadesi dolduktan sonra ibraz edilmesi	İhracatçı
Geç Yükleme	Yüklemenin akreditifte belirtilen günden daha sonra yapılması	İhracatçı / Taşıyıcı
Yanlış Mal Tanımı	Vesaiklerde akreditifteki mal tanımından farklı bir tanımın kullanılması	İhracatçı
Cironun Eksikliği	Cirolanması gereken vesaiklerin cirolanmaması	İhracatçı

Kaynak:akreditifiz.com

Kısa Rezerv Örnekleri

1. Akreditifte ‘Beneficiary’s certificated copy of fax/telex istenmiş,lehtar tarafından Beneficiary’s certificate ‘ ibraz edilmiştir.
2. Akreditifte taşıma belgesi üzerinde ‘attention party’ olarak yer alacak kişinin ismi ‘chai’dir,ibraz edilen taşıma belgesinin üzerinde ‘chan’ yazmaktadır.
3. Akreditifte son yükleme tarihi 9 JUNE20XX DİR.İbraz edilen taşıma belgesi üzerinde yükleme tarihi 7/6/20XX şeklinde belirtilmiştir.Aynı ibrazı oluşturan diğer belgelerde bu tarihi belirlemeye yardımcı bilgi yoktur.Belge üzerindeki tarihin 6.a yın 7 si mi yoksa 7. Ayın 6’sı mı olduğu belirlenemiyor.
4. Konşimento üzerindebirden fazla carrier var
5. Konşimentoyu acenta imzalamıştır,‘carrier’adına veya lehine imzaladığı belirtmemiştir.
6. İbraz edilen konşimentonun yükleme tarihi 14.2.20xx dir.Sigorta belgesinin düzenlenme tarihi 19.2.20xx dir sailing date 14.2.20xx bilgisi vardır.
7. Akreditifte çok şekilli taşıma belgesi (Multimodal Transport Document) istenmiştir,malın teslim alma,yükleme ,boşaltma ve teslim etme yerleri sırasıyla şu şekildedir;Gaziantep/Mersin Limanı/Hamburg Limanı/Munster. İbraz edilen Multimodal taşıma belgesi üzerinde yukarıdaki bilgiler olduğu halde sigorta belgesinde Mersin ve Hamburg bilgisi vardır,yani sigorta iki liman arasındaki taşımayı kapsamaktadır.
8. Standy şartı

31d:Date and place of expiry

Date :14.3.20XX

32B:Currency code amount

EUR 50.000,00

40E:aApplicable Rules

ISP LATEST VERSION

46:Reaquired Documents

+unpaid invoice

+copy bill of ladig

Unpaid Invoice ve copy bill of lading belgeleri 14.3.20XX tarihinde mesai saatinin tamamlanmasına 1 saat kala ibraz edilir,ancak ibraza eşlik eden bir referans ,standby aslı veya kopyası bulunmamaktadır,mesai saati bitimine kadar da böyle bir bilgi ibraz yerine

ulaştırılmaz,yani kimlik belirleme yapılamamıştır,ancak standby da istenen belgeler ibraz edilmiştir.

9. Bir akreditif taşıma için denizyolu veya havayolu seçeneklerini sunmaktadır.Gemiyle taşıma halinde koşimento,uçakla taşıma halinde ABW ibraz edilecektir.Yikleme ve boşaltma alanları her bir seçeneğe gore ayrı ayrı belirlenmiştir. İbraz edilen belge denizyolu+havayolu seçeneklerinin birleştirildiği bir combined transport document'dır.Yikleme limanı ile varış hava limanı akreditifte belirlenen 44 alanlarla uyumludur. Mallar bir in limanından gemiyle Dubaiye gelmekte ,buradan uçağa aktarma yapılarak Paris CDG'e taşınmaktadır .İmzalanma UCP'ye uygundur.

10. Akreditif şartı 46A:Required Documents

+certificate of origin

İbraz edilen menşe belgesi (certificate of origin) zerinde malın tanımı bulunmamaktadır.(zalp, 2012:412-420).

11. Günümüzde swift altyapısı kullanılarak açılan akreditiflerde,rezerv bildirim formu ''MT 734 Advice of Refusal''formatında iletilmektedir.Aşağıdaki grafikte ;Birleşik Arap Emirliklerin'de bulunan amir bankanın Türkiyedeki bir bankaya iletmiş olduğu rezerv bildirim formu rneği yer almaktadır.

Message Type : MT 734
Swift Reference: 006648260
Sender : FGBMAEAA /FIRST GULF BANK ABU DHABI
Receiver : AKBKTRIS/AKBANK T.A.S.
Date : 13.07.2016
Time : 16.19.58

20 /SENDER'S TRN

AHILC1501103

21 /PRESENTING BANK'S REFERENCE

0628X15IA0001402

32A/DATE AND AMOUNT OF UTILIZATION

160713USD24535,26

72 /SENDER TO RECEIVER INFORMATION

WE REFUSE TO HONOUR AND HOLD DOCS
UNTIL WE RECEIVE WAIVER FROM
APPLICANT AND WE AGREE TO ACCEPT
IT,OR RECEIVE FURTHER INSTRUCTIONS
FROM YOURSELVES PRIOR TO AGREEING
TO ACCEPT A WAIVER.

77J/DISCREPANCIES

1. DRAFTS - AMOUNT NOT AS PER INVOICE
2. COMMERCIAL INVOICE - 1 ORIGINAL PRESENTED
INSTEAD OF 2 ORIGINALS AND EVIDENCES ADDITIONAL
SHIPMENT OF GOODS NOT AS PER LC.

77B/DISPOSAL OF DOCUMENTS

/NOTIFY/

Grafik incelendiğinde belgenin “72/SENDER TO RECEIVER INFORMATION” bölümünde amir bankanın belgede belirtilen sebeplerden ötürü ibrazı red ettiği, durumu akreditif amirine ilettiği ve amirden gelecek talimata göre ödemeyi yapabileceği veya bunun öncesinde ihracatçı firmanın ileteceği direktiflere göre hareket edeceği bilgisi yer almaktadır. Tüm bu süre zarfında evraklar amir bankada,fakat ihracatçının riskinde bekletilmektedir. 77J kısmında ibrazın red edilmesine gerekçe olan rezervler (discrepancies)yer almaktadır. Amir banka ödeme yapmadan veya kabul mesajı çekmeden önce vesaiki akreditif şartlarına uygunluk yönünden inceler. Bir uyumsuzluk (discrepancy) tespit edilmesi durumunda vesaik üzerine rezerv koyduğunu lehtarın bankasına testli mesaj ile bildirir. İnceleme süresi maksimum 5 iş günü olup bu sürenin aşılması durumunda vesaik

kabul edilmiş sayılır ve rezerv bildirim yapılamaz. Rezerv bildirim sonrasında amir banka veya lehtarın emir'e amade olarak tutar (www.akreditifiz.com).

2.2. Akreditif Sözleşmesinin Şekli

Banka tarafından akreditif talebi alınınca bankanın bu talebi kabul etmesi ile lehtar ile talepte ön görülen süre içerisinde akreditif sözleşmesi yapmak ile yükümlülük altına girer. Sözleşmenin kuruluşuna ilişkin yeksenak kurallarda açık bir düzenleme mevcut değildir.

Bankası, amirin akreditif talebini incelemesi sonucunda, talebin maddi ve şekli açıdan yeterli olduğunu tespit eder ise, talebi kabul edecek lehtar ile akreditif sözleşmesi yapma yükümü altına girecektir. Ancak akreditif talebinin incelenmesi sonucunda talebin bankanın menfaatlerine uygun olmadığı veya temel ilişkinin hukuka veya ahlaka aykırı olduğu sonucuna varır ise, talebi kabul etmeyecek, dolayısıyla amirin talebini reddedecektir (Zahn,Ehrlıch,s.89: Aktaran: Doğan, 2016: 113).

Akreditif bankası, lehtar ile akreditif sözleşmesini kendi yapabileceği gibi, diğer bir banka muhabir banka aracılığı ile de yapabilir. Doktrinde bir kısım yazarlar akreditif açılmasında şekil serbestisi olduğunu, dolayısıyla sözleşmenin yazılı ya da sözlü olarak yapılabileceğini savunmaktadır. Ancak, akreditif sözleşmesinde şekil serbestisi esasının yalnızca, teorik olarak geçerli olduğu kabul edilmektedir. Diğer bir görüşe göre ticari teamül gereği akreditif sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması zorunluluğu söz konusudur (Doğan, 2016: 114).

Akreditif Sözleşmesinin Kurulduğu An

ABK' da akreditif sözleşmesinin kurulduğu an hususunda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bu sebeple, kanunlar ihtilafı kurallarına göre tespit edilen hukuk, akdi ilişkisinin kurulma anını da tespit edecektir. Akreditif tek tarafa mükellefiyetler yükleyen bir hukuki ilişkidir. Dolayısıyla, kural olarak bankanın lehtara yapacağı icabın açık irade beyanı ile kabul edilmesine gerek yoktur. Lehtar susma yolu ile de zımnen de bankanın icabını kabul edebilir. Lehtar, bankanın akreditif icabını reddedecek ise, bu halde açık irade beyanında bulunması gereklidir (Doğan, 2016: 78).

2.3. Akreditifin Hukuki Fonksiyonları

Güvensizlik duygusunu bertaraf etmek amacı ile kabul edilmiş olan akreditif milletlerarası ticaretin gelişmesi ile birlikte uygulaması da gelişmiştir. Akreditifin ödeme, teminat ve kredi olmak üzere üç temel fonksiyonunun olduğu kabul edilmektedir (Günay, 2014 : 13).

Ödeme Fonksiyonu

Akreditifin, kural olarak milletlerarası ticari ilişkilerde para borcunun ödenmesine hizmet ettiği kabul edilmesine rağmen, ülke içi ticari ilişkilerde kullanımını engelleyen bir kısıtlama yoktur. Dolayısıyla akreditif, ülke içi ticari ilişkilerde de ödeme aracı olarak kullanılabilir. Bu yönü ile akreditifin ilk ve belki de en önemli fonksiyonunun, ödeme olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır (Doğan, 2016: 20).

Taraflar, ödemenin akreditif yolu ile yapılmasını arzu ediyorlarsa, bunu aralarındaki sözleşmede açıkça hüküm altına almaları gerekiyor (Avacını, 1996: 27, Aktaran: Doğan, 2016: 20).

Taraflar, aralarındaki akdi ilişkide akreditif şartına yer vermekle, alacaklının öncelikle akreditif bankasına müracaat etmesi gerektiğini, şayet akreditif yolu ile ödemenin yapılmaması halinde, temel ilişkinin borçlusuna müracaat edilebileceğini kararlaştırdıkları kabul edilmektedir. (Schönle, 1983: 717, Aktaran: Doğan, 2016: 21).

Akreditifin ödeme fonksiyonu, özellikle mesafeli satımlarda açık olarak ortaya çıkmaktadır. Mesafeli satımlarda, para borçlusunun akreditifi açtırması ile bir nevi edimlerin karşılıklı ve aynı anda ödenmesi (zug um zug) sağlanmış olmaktadır. Para alacaklısı, akreditifte öngörülen belgeleri bankaya ibraz edecek, bankada belgeler karşılığında ödeme yapacaktır (Doğan, 2016: 21).

Güvence(Teminat) Fonksiyonu

Akreditif müessesinin doğuş nedeni ve kullanılış sebebi, uluslar arası ticarete tarafların ifalarını aynı anda ve karşılıklı olarak yerine getirmedikleri için bundan doğabilecek rizikoları asgariye indirilmesini temin etmek amaçlıdır (Kaya, 1995: 30).

Milletlerarası ticarete satıcı için önemli husus teslim ettiği malın bedeline kavuşmaktır. Örneğin, alıcının ülkesindeki ekonomik veya politik durum ya da kambiyo ilişkin sınırlamalar satıcılar için risk oluşturmaktadır. Alıcı içinde benzer riskler söz konusu olmaktadır (Günay, 2014: 13).

Bağımsızlık ya da soyutluk esasına göre, temel ilişki herhangi bir sebeple geçersiz olsa da, bankanın ödeme borcu devam etmektedir. Soyutluk kavramı ABK' da şöyle ifade edilmektedir;

“Akreditif satış sözleşmelerinden ve diğer sözleşmelerden ayrı bir işlemdir. Bankalar sözleşme ile ilgilenmezler ve onunla bağlı değildirler. Bankanın akreditif altındaki ibrazı karşılama, taahhüdü, amirin amir bankayla veya lehtarla olan ilişkilerinden kaynaklanan hak taleplerine veya savunmalarına tabi değildir.”(m.4-a)

Kredi Fonksiyonu

Günümüzde mutlak kabul gören anlayışa göre, adında “kredi” kavramı yer almasına rağmen akreditifin kredi fonksiyonu bulunmamaktadır. Dolayısıyla, akreditif işlemi ile kredi işlemleri iktisadi açıdan birbirleriyle bağlantılı olsa da hukuken birbirleriyle bağlantılı değildirler. Dolayısıyla, akreditif bir ödeme aracıdır. Kural olarak, bankadan akreditif açılması talebinde bulunan kişi (amir),akreditif bedelini bankaya nakit olarak yatırmaktadır. Türk bankacılık uygulamasında da, kendisinden akreditif talep edilen banka, talebi kabul ettiğinde, müşterisi ile genel kredi sözleşmesi imzalamaktadır. Bankanın müşterine açmış olduğu kredi ile akreditif arasında herhangi bir hukuki bağlantı bulunmamaktadır (Doğan, 2016: 24).

2.4. Akreditifte Uygulanacak Hukukun Tespiti

Akreditif sözleşmesi akreditif açtıran ile akreditif bankası arasındadır. Akreditif sözleşmesi karşılıklı borç yükleyen olduğu için tarafların karşılıklı borç ve hakları vardır. Akreditif ülkelerin ulusal mevzuatlarında düzenlenmemiştir. MTO tarafından yayınlanan bir örnek kurallar günümüzde hemen hemen bütün ülkelerde kabul gördüğü için milli hukuklarda pozitif nazara alınmamıştır. Akreditif tek bir hukuki işlemden oluşmamaktadır (Günay, 2014: 17). Akreditifi tek bir hukuki kurumla açıklamaya çalışanlar akreditifin kapsadığı ilişkiler ve ilgililer konusunda bir ayırım yapmamışlardır. Bu görüşte olanla

akreditifi; kefalet, garanti sözleşmesi, itibar mektubu, üçüncü kişi lehine sözleşme, alacağın temliki, vekalet, soyut borç ikrarı, havale gibi hukuki müesseselerle açıklamaya çalışmışlardır (Bahtiyar, 1990: 76).

Temel ilişki

Akreditif bir borcun ifa edilmesi amacıyla kararlaştırılan ödeme şeklidir. Satıcı ile alıcı arasındaki temel ilişki, iktisadi açıdan bakıldığında akreditif ile yakından bağlantılıdır. Ancak ABK' da da açık olarak ifade edildiği gibi, akreditif ilişkisi, taraflar arasındaki temel ilişkiden hukuken bağımsızdır(m.4/a).Başka bir ifadeyle, temel ilişki (asıl sözleşme) akreditif ilişkisinin dayanağını oluşturmasına rağmen, hukuken birbirinden bağımsızdır (Doğan, 2016: 130).

Vekalet

Akreditif açtıran ile akreditif bankası arasında bir işi görme ilişkisi vardır. Bu iş görme ilişkisi, akreditif bankasının, lehtar tarafından n belgelerin ibrazı karşılığında ödemede bulunmasıdır. Ödemeden evvel, banka, akreditif alacaklısına ya kendisi ya da muhabir banka aracılığıyla, lehine akreditif açıldığını haber verir. Banka bunun karşılığında komisyon almaktadır. Ayrıca, akreditif bankası, akreditif açtıranın talimatları doğrultusunda ve kendi tecrübesine göre hareket eder. Akreditif bankasının bu ilişkiye ikinci bir bankayı da katması durumunda bankalar arasındaki ilişkide vekalet olarak nitelendirilir (Erdoğan, 2000: 52).

Havale

Kredi mektubu olarak da adlandırılan akreditif, (TBK M.555,EBK M.457) anlamında havale olarak kabul edilmektedir. Şunu belirtelim ki doktrinde ve Yargıtay kararlarında (HGK,T.04.11.1964,E.942,K.637) çoğunluk akreditifi havale ilişkisi olarak kabul etmektedir (Zevkliler, 2002: 380).

Yargıtay kararlarında ve İsviçre federal mahkemesinin de vermiş olduğu kararda akreditifi havale ilişkisi olarak kabul etmektedir (Bahtiyar, 1990: 76).

Hukuki yönden akreditif, itibar mektubu ve havalenin unsurlarını taşır. Batı bankacılık sisteminde akreditif, itibar mektubunun özel bir şekli olarak kabul edilmektedir.

İktisadi fonksiyonlar bakımından akreditifte itibar mektubu gibi muhabir bankanın yapacağı ödeme hususunda, belirli süreyle kayıtlı bir imkan elde eder ve her iki işlemde tevkili ifade eder. Buna karşılık akreditifte, havalede olduğu gibi bankada hesabı bulunan lehtar lehine bir alacak kaydı yapılmaz. Akreditifte lehtara sadece bazı şartlar altında belirli bir tutarı çekebilme imkanı verilmiştir.” (Yüksel, 1972: 53).

Havalede tek bir hukuki işlemle çift yetki verilmektedir. Havalede çifte yetki verme niteliği bulunduğu genel olarak kabul edilmiştir. Bu yetkilerden birincisi, havale ödeyicisine verilen ve onu, havale eden hesabına fakat kendi adına havale alıcısına bir edayı gerçekleştirmesi için yetkili kılan ancak bununla birlikte onu yükümlü kılmayan ödeme yetkisidir, ikinci olarak havale alıcısına verilen kabz yani alma yetkisidir. Havale alıcısı bu hakkına dayanmak suretiyle havale ödeyicisinden kendi adına edayı alır (Kocaman, 2001: 15-16).

2.5. ABK'nın Hukuki Niteliği

Akreditif, Türk hukukunda ve diğer ülkelerin ekseriyetinde pozitif düzenlemeye konu olmamıştır. Bunun temel nedeninin, 1933 yılından beri Milletlerarası Ticaret Odasının akreditiflere ilişkin gelişmeleri sürekli olarak güncellemesi ve bu kuralların genel bir uygulama alanı bulması kabul edilmektedir (Doğan, 2016: 12).

Türk hukukun da, bir kısım kanunlarda ve Merkez bankasının yayınlamış olduğu bir kısım tebliğlerde akreditif kavramına yer verilmesine rağmen, 2011 yılının Ocak ayında kabul edilen TBK ve TTK' da dahil olmak üzere, içerik olarak akreditife ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmadığı görülmektedir.

MTO'nun yayınlamış olduğu kuralların hukuki niteliği hususunda görüş birliği bulunmamaktadır (Doğan, 2016: 12).

ABK'nın hukuki niteliği konusunda ortaya konulan görüşler, doktrinde genellikle beş başlık altında tartışılmaktadır. Bunlar: “Örf ve Âdet Hukuku Görüşü”, “Ticari Teamül Görüşü”, “Lex Mercatoria Görüşü”, “Genel İşlem Şartı Görüşü” ve “ABK'nın Taraflar Arasında Sözleşme Niteliğinde Olması Görüşü” dür.

Milli Hukuklar

Akreditifler çok yönlü olduklarından dolayı bir çok yasayı ilgilendirirler. Havale ,sözleşme ve taraflar arası ilişkiler nedeniyle Borçlar kanunu, ticari faaliyet ve ticari belgelere dayalı olmalarından dolayı Ticaret kanunu, mali yükümlülükler nedeniyle Türk Parasını Koruma kanunu, mal teslimi ve sınır ötesi işlemler nedeniyle Gümrük kanunu, ödemeyi durdurma kararları veya sahtecilik gibi durumlar nedeniyle HMUK ve Ceza Kanunu veya bunların dışında bazı durumlar nedeniyle başka kanunlar ile ilgili olabilirler (Özalp, 2012: 68).

Örf ve Adet Görüşü

Doktrinde bir kısım yazarlar, ABK' nın örf ve adet hukuku kuralları olduğunu kabul etmektedirler. Bu görüş, iki noktadan hareketle eleştirilmektedir. Hem ABK' nın genelinden hem de bir kısım hükümlerden (örneğin soyutluk ilkesi) hareketle örf ve adet hukuku kuralı olamayacağı ileri sürülmektedir. Ayrıca, bir davranış kurallarının örf ve adet kuralı olarak kabul edilebilmesi için iki şart aranmaktadır: uzun zamandan beri uygulanıyor olmak ve uygun davranma hususunda genel bir kanaatin varlığı. Davranış kuralının örf ve adet hukuku olarak kabule dilebilmesi için, bu iki şart ilave olarak, devletin yaptırım gücünde³ varlığı gereklidir. ABK, MTO bankacılık komisyonunca, günün ihtiyaçlarına göre belli dönemlerde güncellenmektedir. Ancak örf ve adet kuralları zaman içinde yavaş bir süreçte oluşmaktadır (Doğan, 2016: 14).

Hukuk normu görüşü

MTO' nun 1962 ve 1974 tarihlerinde ABK' da yaptığı güncellemelerde yer alan bir hükümden hareketle, bir örnek kuralların hukuk normu olduğu yönünde görüşler vardı. Hukuk normu görüşüne dayanak teşkil eden hükme göre, “tarafların aksini açık veya zınni olarak kararlaştırmamış olmaları halinde, bu genel kavram ve kurallara, aşağıda yer alan hükümler akreditifin her türü ve bunlara taraf olanlar hakkında geçerlidir.” Böyle bir düzenleme kanun koyucular tarafından yapılabilir Oysa akreditife ilişkin kurallar MTO tarafından kabul edilip yayınlanmaktadır. MTO kanun yapma yetkisine sahip bir kurum olmadığı gibi, milletlerarası sözleşmeleri hazırlamak amacıyla devletlerin oluşturduğu bir organizasyon da değildir (Doğan, 2016: 13).

Ticari Teamül Görüşü

Alman ve İsviçre hukukunda ABK' nın hukuki niteliği hakkında 1993 yılında ABK' da yapılan değişiklikten sonra farklı görüşler savunulmaya başlanılmıştır. Alman hukukunda ticari teamüllerin uygulanması tarafların iradelerine değil, kanuna dayanmaktadır. Türk hukukunda bu görüşün uygulanması oldukça zor çünkü Türk hukukunda ticari teamül kuralları pozitif geçerliliğe sahip olmayıp, istisnai bazı alanlarda uygulama alanı bulmaktadır (Doğan, 2016: 15).

Lex Mercatoria Görüşü

Milletlerarası ticari ilişkilerin milli hukuk düzenlerine tabi olması bir kısım sakıncaları beraberinde getirmektedir. Milli kanun koyucunun, milletlerarası ticari ilişkilerin özelliklerini nazara alabilmesi oldukça zordur. Dar yorum yapan görüşe göre lex mercatoria, genel esaslardan ve milletlerarası ticari ilişkilerde hiç bir milli hukuk düzeni ile özel bağlantı kurulmadan kendiliğinden ortaya çıkan ve gelişen ticari örf ve adet kurallarından oluşmaktadır (Doğan, 2016: 18).

Diğer bir yaklaşıma göre. Lex mercatoria ilk planda milletlerarası ticari örf ve adet kurallarından oluşmaktadır. Alıcı ile amir bankası arasındaki ilişkiye karşılık ilişkisi denilmektedir. Banka ile alıcı arasında Türk hukuk sistemine göre karşılık ilişkisi bulunmaktadır. Bu ilişki bir iş görme sözleşmesidir. Amirin bankaya vereceği talimatın açık olması son derece önemlidir. Bu nedenle akreditif talebinin içeriğinin kesin olarak neleri içereceğinin belirlenmesi gerekir. Öncelikle, alıcının akreditif talebinde

1) Akreditif şartlarını ve hangi belgelerin ibrazını karşılığında ödeme yapılacağıının açıkça tespit edilmesi,

2) Lehtarın kim olduğu ve ilişkiye başka bankalarda katılacak ise bunların kim olduğunun ve akreditifteki fonksiyonlarının tespiti,3) akreditifin süresi ve diğer sürelerin tespiti gibi hususlarda tereddüt olmamalıdır (Günay, 2014: 88).

Banka temel ilişkinin özelliklerini bilemez, akreditif talimatının tam ve açık verilmesi gerekir tam ve açık verilmemesi halinde lehtar zarar görecektir bu da amirin sorumluluğuna neden olacaktır.

2.6. Akreditif Bankası ile Muhabir Banka Arasındaki Hukuki İlişki

Yeksenak kurallar (UCP 600 m.37/a,b) bentlerinde, muhabir bankayı amir de seçmiş olsa ya da akreditif bankası seçmiş olsa, akreditif bankasının hiçbir şekilde sorumluluğu olmadığı hususu hükme bağlanmıştır.37.madde uyarınca sorumluluktan kurtulma öncelikle (TBK m.115 ,EBK m.99) açısından değerlendirilecektir.

Buna göre, hile ve ağır kusuru olmadıkça akreditif bankası, muhabir bankayı seçmeden ve muhabir bankasının verilen talimatları yerine getirmemesinden dolayı sorumlu olmayacaktır (Reisoğlu, 2003: 187).

Akreditif bankası ile diğer bankalar arasındaki ilişkinin hukuki mahiyeti hususunda karşılaştırılmalı hukukta ve Türk hukukunda farklı görüşler kabul edilmektedir. Alman hukukunda hakim olan görüşe göre; akreditif bankası ile ikinci banka arasındaki ilişki iş görme sözleşme niteliğini haizdir (Canaris, 1988: 675).

İkinci bankanın muhabir banka, teyit bankası, ödeme bankası veya rambursman bankası olması, ilişkinin hukuki mahiyetini etkilemeyecektir. Türk İsviçre hukukunda hakim olan görüşe göre ise, bankalar arasındaki ilişkinin hukuki mahiyeti vekalettir. İlk banka kendi adına ve başkası hesabına ikinci banka ile vekalet ilişkisine ırmaktadır (Reisoğlu, 2003: 206).

Başka bir ifade ile ikinci banka ilk bankaya alt vekalet vermektedir. Bankalar, aralarında ki borç ilişkisine uyulacak hukuku tespit etmişler ise, karşılaştırmalı hukukta ve Türk hukukundan hareketle yetkili hukukun tespiti yoluna gidilecektir.

Tarafların Ödeme Güçlüğüne Düşmesinin Akreditife Etkisi

Bankaların ödeme güçlüğüne düşmesi akreditifin işleyiş şekline doğrudan etki etmektedir. Tarafların ödeme güçlüğüne düştüklerinin kabul edilmesi için, haklarında icra takibi yapılması konkordato ilan edilmesi ya da iflaslarının istenmesi gerekmektedir.

Türk hukuku bakımından önemli bir diğer husus, bankaya karşı haciz veya iflas takibinde bulunulmamasına rağmen, BDDK tarafından bankanın tasarruf mevduatı sigorta fonuna devredilmesinin, bankanın taraf olduğu akreditif ilişkilerine etkisi, uygulama bakımından büyük önem taşımaktadır (Doğan, 2016: 441).

Alıcı-Amir İflasının Akreditife Etkisi

Akreditifin lehtar tarafından kullanılmasından sonra alıcı amirin iflası, çok fazla bir anlam ifade etmeyecektir. Çünkü lehtar akreditife uygun belgeleri bankaya ibraz etmiş ve banka ibraz edilen belgeleri inceleyip, akreditife uygun bulmuştur. Banka, ödenmesi ertelenmiş akreditifte olduğu gibi, lehtara fiilen ödeme yapmamış olsa da sonuç değişmeyecektir (Doğan, 2016: 450).

Alıcı amirin iflas etmesi, kural olarak banka ile arasındaki vekalet akdini sona erdireceğinden, bankanın lehtar ile akreditif sözleşmesi yapma yükümlülüğü de sona erecektir (Reisoğlu, 2012: 356).

Ancak alıcı amir, bankaya akreditif bedelini nakit olarak bloke etmiş ise, iflas ile vekalet sözleşmesinin kendiliğinden sona ermediği, ancak, iflas idaresinin talimatı ile bankanın lehtar ile akreditif sözleşmesi yapma yükümlülüğünün ortadan kalkacağı kabul edilmelidir (Reisoğlu, Tekinalp.2000: 356-640).

2.7. Akreditif Bağımsız Sözleşmeden Meydana Gelmesi

UCP600 madde 4(a) uyarınca, akreditifi asıl sözleşmeden bağımsız bir ödeme aracı olarak olup, bankalar ilgili sözleşmelerle ilgilenmemekte ve bunlarla bağlı olmamakla, akreditifte yer alan koşulların yerine getirilmesi halinde İbrazi Karşılıklıdır. Akreditif bankası, akreditif alacaklısının talebi karşısında ibraz edilen belgelerden, alacaklı meşru hak sahibi olup olmadığını, akreditifteki şartlara uygun belgelerin ibraz edilip edilmediğini ve lehtarın talep hakkını kararlaştırılan sürede kullanıp kullanmadığını inceler. Bankalar belgelerin gerçek ya da sahte olup olmadıkları ile ilgilenmezler (www.tobb.org.tr).

2.8. Akreditiflerin Tabi Olduğu Hukuk Ve Devlet Mahkemeleri

Akreditif sözleşmelerinde; ithalat akreditiflerinde borçlu Türkiye’de faaliyet gösteren bir banka ya da yabancı bankaların Türkiye’deki şubesidir. Yabancı ülkedeki lehtar ya da yabancı ülkedeki teyit bankası; karakteristik edim borçlusu olan Türkiye’deki akreditif bankasını dava ettiği takdirde Türk hukuku uygulanacaktır. Keza Türkiye’deki bir banka teyit bankası olduğu takdirde; Türkiye’deki lehtar-ihracatçı Türkiye’deki edim borçlusu teyit bankasını dava ettiği takdir de Türk hukuku uygulanacaktır. Türkiye’deki lehtar yurt

dışındaki akreditif bankasını; bu bankanın ülkesinde dava edebilecek ve o ülke hukuku uygulanacaktır (Reisoğlu, 2014: 10).

2.9. Akreditif İlişkisinin Sona Ermesi

Taraflar arasında birden fazla sözleşme kurulan akreditifler akreditif sözleşmesinin sona erebilmesi için her bir sözleşmenin sona ermesi gerektiğinden ayrı ayrı ele almak gerekir. Lehtarın akreditife uygun belge ibrazı neticesinde bankanın borcunu ifa etmesi veya akreditifte öngörülen ibraz süresi içinde akreditife uygun belge ibraz edilmemişse banka ile lehtar arasında dar anlamda akreditif sözleşmesi sona erecektir. Bu borcun sona ermesi lehtar ile amir arasındaki borcun sona ermesini etkilemeyecektir. Banka ile kendisinden akreditif talebinde bulunmuş olan amir arasındaki ilişkide, banka ile lehtar arasındaki ilişkinin sona ermesinden etkilenmeyecektir (Reisoğlu, 2014: 15).

2.10. Hakkın Kötüye Kullanılması Belgelerin Hata en Ödenmesi

Akreditif işlemleri şekle bağlı olup, en azından belgeler esas itibariyle şekle uygun olmalıdır. Belgeler şekle uygun değil ise bankalar rezerv koyarak ödemeyi reddetmek zorundadırlar. İsviçre federal mahkemesine intikal eden bir olayda belgeler arasında makbuz ibraz edilmediği için teyit bankası rezerv olarak ödemeyi reddetmiştir. Yargıtay da ödemedi önce belgelerin akreditif koşullarına uygun olmadığı saptanırsa ödeme istemi reddedilir belgeler uygun zannı ile ödeme yapılmış ise ödenen paranın iadesi istenir. Akreditif mallara değil belgelere dayandırıldığından akreditif şartlarına uygun belge ibrazı halinde, bankanın mücerret bir borç taahhüdü altına girdiği göz önüne alındığından, mahkemelerin ihtiyadi tedbir taleplerini red etmesi gerekeceği sonucuna varılacaktır (Reisoğlu, 2014: 25).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

UCP 500 İLE UCP 600 MUKAYESELİ ANALİZİ

3. UCP 500 İLE UCP 600 MUKAYESELİ ANALİZİ

3.1. UCP 600 ' ün Tanımı

UCP 600 kurallarından önce akreditiflere ilişkin olarak uluslararası açıdan yeksenak bir kurallar bütünü bulunmamaktaydı. 1920'de ABD'de New York bankalarının düzenlediği bir konferansta akreditife ilişkin kurallar kabul edilmiş, bunu 1923'te Almanya, 1924'te ise Fransa izlemiştir. Kriz yılı olan 2009 'da tüm Dünyada 124 milyon TEU (Twenty-foot equivalent unit) hacminde yük konteynırlarla taşınmıştır. Konteynırların ticarete kullanılmaya başlanması akreditif kurallarında bir yenileme ihtiyacı doğmuştur (Yılmazcan, 2017: 69-70).

Akreditif mekanizmasının genellikle uluslararası ticarete uygulama alanı bulması, ülke uygulamalarının öngörülebilir olması gereğini beraberinde getirmiştir. Bu doğrultuda, ulusal düzeydeki çalışmalar I. Dünya Savaşı'nın sona ermesinin ardından başlamıştır. Bu ilk çabalar neticesinde, örneğin, Berlin'deki bir banka göndereceği dokümanlar karşısında New York'taki başka bir bankanın nasıl işlem yapacağını bilebilir hale gelmiştir. Almanya'daki bankalar 1923'te Berlin'de benzer bir girişimde bulunmuştur; bu girişimler 1925'te Fransa, Norveç, Çekoslovakya, İtalya ve İsveç, 1926'da Arjantin, 1928'de Danimarka ve 1930'da Hollanda tarafından takip edilmiştir. Akreditif konusunda devletlerarası anlaşmalar bulunmadığı gibi, milli hukuklarda da ABD istisna edilirse akreditifler büyük ölçüde düzenlenmemiştir. Bu boşluğu milletlerarası ticaret odası 1933 'te doldurmuştur. Bugüne kadar yeksenak kurallarda altı revizyon yapılmış, 500 sayılı kuralların yerini 01 temmuz 2007 tarihinde yürürlüğe giren 600 sayılı kurallar almıştır (Reisoğlu, 2014: 10).

Son revizyon olan UCP 2007 Revizyonunda da amaç, maddelerin daha açık ve net bir biçimde ele alınması ve böylece uygulanmalarında birliğin sağlanmasını gerçekleştirmek olmuştur.

UCP 600 kurallarının ticari teamül olarak değerlendirilebilmesi mümkün değildir. Çünkü bu kurallar yaklaşık 10 yılda bir günün şartlarına göre yenilenmektedir (Yılmazcan, 2017: 74)

600 Sayılı Kurallar, 500 Sayılı Kurallara göre çok daha açık, anlaşılması kolay, redaksiyonu başarılı ise de, hukuki açıdan mükemmel veya mükemmele yakın olduğu söylenemez. Bir örnek vermek gerekir ise, 14-16. maddelerde belgelerin 5 işgünü içinde incelenmesi, uygun bulunması veya rezerv konulması konularında, görevli banka, akreditif bankası, varsa teyit bankası arasında hiçbir ayırım yapılmamış; görevli bankanın da 5 işgünü içinde belgeleri incelemesi, uygun bulması veya rezerv koyması yükümlülüğü öngörülmüş iken; görevli bankanın bu yükümlülüğüne hiçbir hukuki sonuç bağlanmamış; belgeleri 14. maddeye göre inceleyen veya incelemeyip doğrudan akreditif bankasına gönderen görevli banka arasında farklı bir hukuki sonuç öngörülmemiştir. Bu durumda uygulamada bir görevli bankanın risk alıp ödeme akreditif bankasının rezerv koyma riski yerine akreditif bankasına belgeleri yollayıp onun kararını bekleyeceği söylenebilir.

600 sayılı Kuralların 1. Maddesinde

“Akreditif metni, akreditifin bu kurallara tabi olduğunu açıkça belirttiğinden ,herhangi bir akreditife uygulanabildikleri ölçüde herhangi bir teminat akreditifi (stand-by L/C dahil)uygulanan kurallardır. Bu kurallar akreditif şartları ile açıkça değiştirilmedikleri veya uygulama dışı bırakılmadıkları sürece akreditifin bütün tarafları için bağlayıcıdır.”

Akreditif tarafları, akreditif metninde,

600 sayılı Kuralların bazı maddelerinin uygulanmayacağını kabul edebilirler.

600 sayılı Kurallarda yer almayan bazı maddeleri akreditif metnine kaydırabilirler

Akreditif sözleşmesinde yer alan bu düzenlemeler geçerli ve bağlayıcıdır.

Ancak; taraflar arasındaki akreditif sözleşmesinin maddeleri, 600 sayılı kuralların uygulanmasını imkansız hale getirir ise örneğin taraflar arasındaki bu akreditif sözleşmesi tarafların iç hukuk kurallarına ya da milletlerarası hukuk kurallarına tabi olacaktır.

UCP 600 Kurallarının revizyonu ile aslen akreditife ilişkin temel prensipler korunmuştur, daha sade bir dil ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. UCP 600 kurallarının önsözünde dünya genelinde akreditiflerin yüzde 70'inin ilk ibrazda geri çevrildiği, bunda bankaların almaya başladıkları çekince komisyonunun etkili olduğu belirtilmiştir. UCP 500

'de 49 olan madde sayısı 39'a çekilmiştir. Tanımlar başlıklı bir madde getirilmiştir (UCP 600 madde 2).

Madde 1 Uygulama Alanı

Ticari akreditiflerde ve garanti akreditiflerinde ödeme belgeye dayalı olsalar bile talep edilen bilgiler içerik açısından farklıdır. Buna göre ticari akreditiflerde ödeme yükleme yapıldığına ilişkin taşıma belgesi fatura ve malın çekilmesine ilişkin ithalatçı tarafından talep edilen diğer belgelerin istinaden yapılırken garanti akreditiflerinde taahhüdün yerine getirilip getirilmediğine ilişkin talep edilen orijinal kopya belge veya talep yazısına istinaden yapılmaktadır. Bu nedenle, UCP' nin bazı maddeleri teminat akreditifleri için uygulanabilir olmaktan uzaktır.

Madde 2 ve 3 Akreditifin Anlamı ve Sözleşmeler Karşısında Akreditifler

Kuralların 2. ve 3. Maddelerinde akreditifin mutlak dönülemez nitelikte olduğu belirtilmiştir.

Madde 2 de UCP 600 sayılı kuralların içinde yer alan bazı terimlerin tanımı yapılmıştır

Yorumlamalar başlıklı bir madde eklenmiştir (UCP; madde 3).

Bu kuralların amacına yönelik olarak;

- Uygulanabildikleri durumlarda tekil sözcüklerle çoğullar, çoğul sözcüklere de tekiller dahildir. Örneğin; kabul kredili bir akreditifte kullanılan draft kelimesi drafts kelimesiyle aynı anlamı taşıdığıdır.
- Bir akreditif dönülemez olduğu belirtilmese dahi o akreditif dönülemezdir.
- Bir bankanın farklı ülkelerdeki şubeleri ayrı olarak dikkate alınır.
- Metinlerde yer alan bir an önce hemen acele şartı dikkate alınmaz.

Örneğin; yükleme bir an önce yapılacaktır.

Dokümanlar ihracatçı tarafından hemen ibraz edilecektir.

Yükleme detayları, yüklemekten sonra acele olarak alıcıya bildirilecektir

Bir ödeme vadesi sinin belirlenmesi için kullanıldıklarında from ve afte sözcükleri belirtilen tarihi hariç tutar.

Örneğin; akreditif ödeme vadesi 60 gün olsun

Konışmento Vadesi 14 Ağustos 2009

Konışmento tarihinden itibaren 60 gün ve konışmento tarihinden sonra 60 gün belirlenmiş olması halinde her iki durumda da vadesi 14 Ekim 2009 olacaktır.

Madde 4 Mallar/Hizmetler/Yapılan İşler Karşısına Belgeler

Amir ile lehtar arasında yapılan sözleşme ticari sözleşme, banka ile amir arasında yapılan sözleşme ise kredi sözleşmesidir.

Amirin belgeye dayalı olmayan bazı şartları akreditife yazılmasını talep ederek veya lehtarla yapmış olduğu sözleşme, anlaşma, proforma faturaya atıfta bulunmak istemesinin herhangi bir etki ve faydası yoktur.

Örneğin; Akreditif mal tanımını bölümünde bankalar proforma faturayı dikkate alarak inceleme yapacaklarından, ibraz edilen belgelerdeki mal tanımını akreditifte belirtildiği gibi olmasına karşın proforma faturada farklılık arz etmesi ,uygunsuzluk anlamına gelmeyecektir (Turhan,2016: 242).

Madde 5 Akreditiflerin Açılmasına ve Değiştirilmesine İlişkin Talimat

Bu madde ile kabul edilen belge üzerinde işlem yapma hükmü akreditif işlemlerinde göz önünde tutulması gereken en önemli kurallardan biridir.

Bankaların sorumluluğu mallarla ilgili olan dokümanların akreditif şartlarına uygunluğunu incelemektir.

Örnek;

Akreditifin özel şartlar bölümünde (47A) mallar numuneye uygun olması istenmektedir. Ancak bu talep, bir belgeye dayandırılmadığı için dikkate alınmayan bir şart olarak kalacaktır.

Madde 6 Dönülebilir / Dönülemez Akreditifler

Akreditifin banka gişelerinde kullanılacağı hükmüne bağlanmıştır.

İbrazında ödeme ifadesi görüldüğünde ödeme anlamına gelir.

Örnek;

Akreditifin teyitsiz olması halinde Almanya'daki bir banka tarafından açılıp Türkiye'deki bir banka tarafından Türkiye'deki bir lehtara ihbar edilen akreditifin yazılmış olması halinde bu akreditife ilişkin dokümanların Almanya'nın x bankasının şubesinde kabul edileceği, dokümanların uygun bulunması halinde x bankası tarafından ilgili ödeme yöntemine göre;

İbrazında ödeme yapılacağı

Poliçenin kabul edileceği

Vadeli ödeme taahhüdünde,

Bulunacağı anlaşılmaktadır.

Madde 7 İhbar Bankasının Yükümlüğü

Örnek,

Bir Tayvan bankası bir ABD nezdinde ödeme ile kullanılabilir biçimde akreditif açmıştır. Bir başka ABD bankası da rambursman bankası olarak gösterilmiştir. Yüklemeye müteakip vesaik görevli bankaya ibraz edilmiş ve uygun bulunmuştur. Bu sırada amir banka bir değişiklik mesajı göndererek ödeme yöntemini kendi nezdinde ve vesaikin kendisince alınmasına bağlı tuttuğu yolunda değiştirmiştir. Lehtar bu değişikliği kabul etmemiştir.

Madde 8 Teyit bankasını Yükümlülükleri

Örnek,

Teyitli bir akreditif altında ibraz edilen vesaikten teyit bankası aşağıdaki rezervi saptayarak durumunu lehtara bildirmiştir. Sigorta poliçesinin düzenlenme tarihi sevk tarihinden sonraki bir tarihtir. Konşimentoda akreditifte belirtilen yükleme limanından farklı bir teslim alması yeri gösterildiğinden yükleme kaydında yer alması gemi ismi ve yükleme limanı ismi kayıtlı değildir. Lehtar rezervli vesaik üzerinde düzeltme yoluna gitmiş ve eskisinin yerine yeni uygun sigorta poliçesi düzenletmiştir. Teyit bankası tekrar incelediğinde önceki ibrazda saptamadığı hususu bulmuş bu nedenle ödeme yapmayacağı hususunu bildirmiştir. Lehtar yüklemekten sonraki 21 günlük süreyi doldurmuştur. Akreditif metninde lehtarın belli bir süre içerisinde reddetmediği bir değişikliği kabul etmiş sayılacağına dair zımni kabul klotuna yer verilmeyecektir(UCP.md/10). Görevli bankaya ibrazın uygunluğunu incelemek için en çok beş banka iş günü tanınmış ve makul süre ifadesi çıkarılmıştır.(UCP 600; madde 14)

Madde 16 Rezervli /Uygun Olmayan Belgeler, Rezerv Kaldırma ve Bildiri

Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası veya amir banka bir ibrazın uygun olmadığını belirlediğinde ibrazı karşılamayı veya iştirat etmeyi reddedebilir.

Buna göre; maddenin a fıkrasında, amir bankanın varsa teyit bankası ile ibrazı karşılamayı taahhüt eden görevli bankanın, yapılan ibrazın uygun olmadığını belirlemeleri halinde, ibrazı karşılamayı veya reddedebilecekleri hükme bağlanmıştır.

Buna karşılık maddenin b fıkrasında, gelen belgelerde bazı uygunsuzlukların amir bankaca tespit edilmesi halinde, belgelerin reddinden önce malın alıcısı olan amir firmanın bu konuda ki düşüncesinin sorulmasının, anılan fıkra hükmüne aykırılık oluşturmayacağı ifade edilmiştir. Ancak her halükarda, belgenin kabul veya red edildiğinin belgeyi gönderen tarafa, 14 (b) fıkrası gereği 5 banka iş gününde bildirilmesi gerekir.

Madde 20 Belgeleri Düzenleyenlere İlişkin Belirsizlik

Akreditif şart koşulan yükleme ve boşaltma limanlarını gösteren ve bu madde gerekliliğini yerine getiren konşimento, taşıdığı isim dikkate alınmayarak kabul edilecektir.

Limandan limana yapılacak taşıma kapsamında düzenlenen konşimentonun bankalarca kabulü için bizzat taşıyıcı ya da kaptan veya bunlar adına ismi belirtilmiş acente tarafından imzalanması gerekir.

Bir sigorta belgesi herhangi bir risk muafiyeti klozuna ilgi kuran bir kayıt içerebilir(UCP 600,madde 28) (Turhan, 2013: 217-280).

Görevli bankanın uygun bularak görevlendirdiği belgelerin bir aksaklık sebebiyle yolda kaybolmasından dolayı amir bankanın ramburse etme yükümlülüğünün ortadan kalkmayacağına dair bir hüküm getirilmiştir.(UCP; madde 35)

UCP 500 kurallarında yer alan taşıma belgeleri maddesi çıkarılmıştır. UCP 500 Kurallarında yer alan ve bugün yük taşımasında kullanımı sona eren yelkenli gemilerle ilgili hüküm kaldırılmıştır. Taşıma belgelerinde yükleme tarihine ilişkin bir kayıt bulunmaması halinde düzenleme tarihi esas alınacaktır, ayrıca birden fazla taşıma belgesi mevcut ise en son tarihli olanı göz önünde bulundurulacaktır.(UCP 600;madde 19, 20,21,22,31).

Yurt içinde açılan akreditifler, tarafları yurt içinde olan akreditiflerde UCP' ye tabi olabilirler. Belgelerin ibrazda ödenmesi halinde genelde tüm sorumluluk akreditif amirine ait olmaktadır Bir belgenin temsil ettiği malların hizmetlerin veya yapılan diğer işlerin diğer hizmetlerin mevcut olup olmadığına icraatına veya ticari itibarına ilişkin olarak hiçbir yükümlülük veya sorumluluk almazlar

UCP' nin birçok maddesinin yanlış yorum, yanlış kullanım, gereksiz sorun ve anlaşmazlıklar tarafların akreditif kullanımına olan talebi azaltmasına neden olmuştur. Bankaların rezerv arayışları, banka çalışanlarının gerekli tecrübeye sahip olmamaları ihracatçı ve ithalatçıların da gerekli özen ve dikkati göstermemeleri akreditif kullanım oranında azalmaya neden olmaktadır

UCP 600' de yer alan 3,14,19,20,21,23,24,28(i),30,31.maddelerde yer alan hükümler, amir tarafından özümsemediği sürece farklı bir talimat vermesi mümkündür. Bu durumda, ilgili madde hükümlerine göre değil, verilen talimata göre hareket edilmesi gerekir.

Ancak bazı madde hükümleri vardır ki özelliklerinden dolayı uygulanması zorunludur. Buna örnek olarak;19.maddenin (b) fıkrasında yer alan aktarma konusunun

kombine taşımacılıkta zorunlu olması nedeniyle aksinin uygulanamayacak olması veya akredite ilişkin belgelerin konşimento tarihinden itibaren ibraz süresi belirtilmemişse 21 gündür.

UCP kuralları yasa veya kanun değildir. ICC tarafından akreditifler için geliştirilen kurallardır. Akreditif veya standby akreditifi UCP 'ye tabi tutulduktan sonra bu kurallar akreditif veya standby akreditifinin parçası haline gelirler ve taraflar için bağlayıcı olurlar. Bu kurallarda yer alan düzenlemeler akreditif veya standby da yer almayan şartları tamamlarlar. Örneğin; akredite ibraz süresi belirtilmemişse UCP' de yer alan "yüklemeden sonra 21 gün" o akreditif için ibraz süresi olarak işlem görür.

UCP' nin bazı maddeleri ihtiyaca uygun olarak uygulama dışı bırakılabilir veya değiştirilebilir, ancak çok fazla uygulama dışı bırakma veya değişiklik yapılması önerilmemektedir. UCP' nin her bir maddesinin bir amacı vardır, her bir madde bir boşluğu doldurmaktadır. UCP 600 Kurallarını ortaya koyan MTO ise uluslararası hukukun yetkilendirildiği bir kişi olarak değerlendirilemez.

UCP 600,450 üyeli MTO bankacılık komisyonuna gönderilmeden önce 5,000 den fazla öneri metin ve taslak 26 ülkeden oluşan 41 kişilik gruba sunulmuştur. Tam bu düzenlemeler yapılırken Banco Santander ile Banque Paribas arasında yaşanan vadeli akreditif olayını mahkemenin, tüm akreditif camiası açısından beklenmedik bir karar alması da UCP' nin itibarına gölge düşürmüştür. Bir teyit bankasının vadeli bir akreditifi ödeme vadesinden önce herhangi bir sahtecilik durumunda amir bankanın teyit bankasına ödeme yapmakla yükümlü olmadığı sonucuna varmaktadır (www.tobb.org.tr).

Banco Santander Olayı

UCP 500'in uygulamadaki son sürüm (version) olduğu dönemde yaşanan Banco Santander olayı özet olarak aşağıdaki gibidir. Bank Paribas 5 Haziran 1999 tarihinde Bayfern firması lehine Banco Santander London'a 20 mio USD lık, konşimento tarihinden itibaren 180 günde ödemeli vadeli, teyitli bir akreditif açıyor. Akreditif konusu 200.000 MT Rus ihraç ürünü yağdır. "Akreditif Açtırma Teklif Formu" nda ve açılan akredite iskonto veya

erken ödemeye imkan veren şart veya ibareler yoktur. BancoSantander bu akreditifi 8 Haziran 1999 tarihinde teyidini de ekleyerek ihbar ediyor. 15 June 1999 tarihinde lehtar olan Bayfern teyit bankası olan BancoSantander'e akreditif şartları uygun belgeleri ibraz ediyor. Belgeler inceleniyor ve akreditif şartlarına tamamen uygun bulunuyor ve vade 17 Kasım 1999 olarak tespit edilerek lehtar olan Bayfern ve amir banka olan Bank Paribas'a bildiriliyor, ayrıca römize yazılarak römiz ekinde belgeler amir bankaya gönderiliyor.

16 Haziran 1999 tarihinde lehtar teyit bankası olan Banco Santander'e müracaat ederek vadesi 17 Kasım 1999 olarak belirlenen vadeli ödeme taahhüdünün iskonto edilmesini talep ediyor. Banco Santander 16 Haziran 1999 tarihinde Bayfern'den yazılı temlik alıyor. Bayfern akreditiften doğan tüm alacaklarını Banco Santander'e devrediyor. 17 Haziran 1999 valörü ile Bayfern'eRoyal Bank of Scotland' da ki hesaplarına iskontolu ödeme yapılıyor. Banco Santander iskonto bedeli olarak 641.000 dolar yani faiz ve masraflarını düşerek kalan bedeli lehtar Bayfer Ltd'ye ödüyor. Kısacası iskonto yapılıyor. 24 Haziran 1999 tarihinde Bank Paribas tarafından Banco Santander'e gönderilen bir mesajla ibraz edilen ve uygun bulunan belgelerin sahte olduğu bildiriliyor. Lehtar firmanın daha önce de bazı sahtekarlıklara karıştığını öğrendiklerini de ayrıca belirtiyorlar (www.abdurrahmanözalp.com).

3.2. UCP 600'ün Özeti

UCP 600'ü oluşturan ana unsurlardan birkaçı:

1. Uluslararası ticarete yaygın olan temel terimlerin tanımlanması (örneğin, ödemeleri onurlandırmak, başvuru sahipleri, bankacılık günleri, sunum)
2. Uluslararası ticaret belgelerinin (Kredi Mektupları) tüm taraflarca imzalanması ve onaylanması
3. Belgeler, mallar ve hizmetler arasındaki fark (ve bunlarla ilgilenen taraflar)
4. Akreditifin hangi bölümleri pazarlık edilebilir ve pazarlık dışı
5. Kredi nasıl çalışır ve ödeme nasıl yapılır
6. Bankalar mal onayını nasıl iletebilir (teletransmission)

7. Malların taşınması, taşıma şekilleri ve sorumluluk taşıyan
8. Tutarsızlıklar, feragat ve bildirimde bulunma
9. Orijinal belgelerin veya elektronik kopyaların sağlanması
10. Konişmentolar
11. Sigorta ve mal bedelini kapsayan
12. Transit belgelerin nakliyesinde kayıp (www.abdurrahmanözalp.com).

UCP 600, Uluslararası Ticaret Odası tarafından, Küresel Ticaret Finansmanı işlemlerinin önemli bir bölümünü oluşturan, Kredi Mektuplarının düzenlenmesi ve yönetilmesi konusunda geliştirilen bir dizi kuraldır. UCP 600'ün geliştirilmesi 3 yıldan fazla sürdü.

UCP 600'e bakarken, piyasa ortamına ve mevcut yönergeler hakkında genel notlara bakmak önemlidir. UCP 600'ün yakın zamanda revize edilmeyeceği genel görüş birliğidir.

UCP 500 ve UCP 600 arasında 14 yıllık bir boşluk vardı; Danışma grubu, 15'ten fazla kez toplantılar düzenleyen 26 ülkeden 41 üyeye kuruldu. UCP 600'ün ilk taslağı hazırlandıktan sonra Ekim 2006'da oybirliğiyle kabul edildi. UCP 600 nispeten iyi çalışıyor ve çoğu zaman işe yarıyor, genellikle UCP 600 tasarlanırken kararlaştırılmayan bazı belirsiz ifadeler etrafında toplanmış düşük sayıda anlaşmazlık var.

E UCP Kuralları

Dünya ticaretinde her geçen gün hızını arttırmaya devam eden elektronik ticaret fiyatların ve ürün özelliklerinin hızlı kararlaştırılması, vergi avantajları, kolay ödeme, kolay pazarlama vs sebeplerle hem alıcı hem satıcı açısından ticareti daha verimli kılmaktadır. MTO tarafından akreditiflerin elektronik ticarete ayak uydurması için bir çalışma başlatılmış 2002 yılında UCP 500 kuralları çerçevesinde belgelerin elektronik ibrazına imkan veren EUCP kuralları kullanıma sunulmuştur. EUCP kurallarının ilk maddesinde ifade edildiği üzere elektronik kayıtların başlı başına veya kağıt ortamındaki belgelerle birlikte ibrazı konusunu kapsamaktadır (Yılmazcan, 2017: 85).

3.3. Ödeme Yöntemlerine Göre Türkiye'nin Dış Ticareti

Dünya ortalamasına bakıldığında Türkiye'de akreditif uygulamalarında sorunla karşılaşma oranı oldukça yüksektir. Rezerv konusuyla karşılaşmak lehtar için risk oluşturmaktadır. Bu riski önlemek için lehtarın uygun ibrazda bulunabilmesi, akreditif tekniğini, kuralları ve rezerv konularını çok iyi bilmesi gerekir. Rezerv konuları nedeniyle ihracatçılar ve güvence ile iş yapanlar çok büyük zararlar ile karşı karşıya kalırken ülkelerini de zarara uğratabilmektedir. Akreditifli ödeme peşin ödemeden sonra en güvenilir ödeme şeklidir.

Tablo 3.1. Ödeme yöntemlerine göre dış ticaretin dağılımı(%)

2002-2017 Dünya Ortalaması	Türü	Peşin Ödeme Yöntemi	Akreditif Ödeme Yöntemi	Mal	Vesaik	Kabul	Diğer	Toplam
				Mukabili Ödeme Yöntemi	Mukabili Ödeme Yöntemi	Kredili Ödeme Yöntemi		
	İhracat	7,77	11,96	59,38	18,55	0,34	2	100
	İthalat	44,11	16,21	25,68	8,77	0,14	5,1	100

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2017 yılı Türkiye'nin toplam ihracatı 156,9 milyon ABD Doları, ithalatı ise 233,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir (TUİK, 2019). İhracat bedelleri tahsil edilirken ve ithalat bedelleri ödenirken yukarıda açıklanan ödeme yöntemlerinin biri firmalar tarafından tercih edilmektedir. Buna göre 2002-2017 dönemine ait ortalama ihracat ve ithalat değerlerinin ödeme yöntemlerinin yüzde dağılımı Tablo 1'de yer almaktadır. Buna göre söz konusu dönemde ortalama ihracatın %59,38'ini mal mukabili ödeme; %18,55'ini vesaik mukabili ödeme; %11,96'sını akreditifli ödeme; %7,77'sini peşin ödeme; %0,34'ünü kabul kredili ödeme ve %2,00'ini de diğer ödeme yöntemlerine göre yapılmıştır. Bu rakamlardan Türkiye'nin ihracatının çok büyük bir kısmının açık hesap şeklinde yapıldığı

görülmektedir. Bir diğer ifadeyle önce ihraç malları gönderiliyor, sonrasında ihracat bedeli tahsil edilmektedir. Söz konusu döneme ait ithalat değerlerine bakıldığında ise ortalama ithalatın %44,11'ini peşin ödeme; %25,68'ini mal mukabili ödeme; %16,21'ini akreditifli ödeme; %8,77'sini vesaik mukabili ödeme; %0,14'ünü kabul kredili ödeme; %5,10'unu diğer ödeme yöntemlerine göre yapılmıştır. Bu rakamlardan Türkiye'nin ithalatının çok büyük bir kısmının peşin ödeme yöntemiyle yapıldığı görülmektedir. Bir diğer ifadeyle önce ödeme gerçekleşiyor mallar daha sonra gönderilmektedir (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/564023>).

Tablo 3.2. Ödeme şekillerine göre ihracat (milyon dolar)

Ödeme Şekli (ihracat)	Nisan			Ocak_Nisan		
	2018	2019	Değişim(%)	2018	2019	Değişim(%)
Mal Mukabili Ödeme	9,701	9,443	-2,66	37,943	38,082	0,37
Peşin Ödeme	1,437	1,794	24,81	5,368	6,824	27,12
Vesaik Mukabili Ödeme	1,93	1,783	-7,62	7,833	7,394	-5,6
Vadeli Akreditif	1,95	2,19	12,03	6,56	8,35	27,25
Bedelsiz	1,71	1,29	-25,02	6,63	5,58	-15,83
Akreditif	7,37	9,58	29,92	2,827	4,099	45,01
Diğer	3,21	9,48	194,92	2,332	2	-14,23
Toplam	14,494	15,273	5,38	57,622	59,792	3,77

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2019 yılı Nisan ayında ihracatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok “Mal Mukabili Ödeme” (9 milyar 443 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini “Peşin Ödeme” (1 milyar 794 milyon dolar) ve “Vesaik Mukabili Ödeme” (1 milyar 783 milyon dolar) takip etmiştir.

Türkiye’de ihracatçılar için en riskli ödeme şekli olan mal mukabili ödemeyi tercih etmektedir. Ağırlıklı olarak risk üstlenen ülke konumunda olan Türkiye peşin alıp vadeli satıyor. Türkiye’nin 2018’de gerçekleştirdiği ihracatın yaklaşık yüzde 60’ında, ihracatçı mal mukabili ödemeyi tercih etmektedir. Aracılık maliyetlerini azaltan bu ödeme yöntemi birbirlerini tanımayanlar arasında normal karşılanmaktadır. Günümüzde yaşanan küresel krizin sebep olduğu belirsizlik ortamında peşin ödeme yöntemi ciddi problemlere yol açar. İthalatçı satın aldığı ürünü teslim almadan önce ödeme yapmadığı için ihracatçı risk üstlenirken ithalatçı avantajlıdır. Yeni pazarlarda kurulan ticari ilişkilerde daha az riskli ödeme yöntemleri tercih edilmeli ve sigorta mekanizmalarının devreye sokulmasında önemli faydalar bulunmaktadır.

2018 yılı Ocak ayında ihracatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok ihracat “Mal Mukabili Ödeme” (8 milyar 223 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini “Vesaik Mukabili Ödeme” (1 milyar 744 milyon dolar) ve “Peşin Ödeme” (1 milyar 139 milyon dolar) takip etmiştir (TÜİK).

Tablo 3.3. Ödeme şekillerine göre ithalat (Milyon Dolar)

Ödeme Şekli (ithalat)	Nisan			Ocak_Nisan		
	2018	2019	Değişim(%)	2018	2019	Değişim(%)
Mal Mukabili Ödeme	11,729	9,86	-15,94	43,367	41,398	-4,54
Peşin Ödeme	5,606	4,54	-19,01	23,053	14,601	-36,66
Vesaik Mukabili Ödeme	7,78	525	-32,55	2,925	1,942	-33,59
Vadeli Akreditif	9,65	1,246	29,1	3,47	4,232	21,94
Bedelsiz	9,78	8,04	-17,8	3,673	3,692	0,52
Akreditif	9,93	5,15	-48,09	3,406	1,539	-54,83
Diğer	1,56	6,14	293,89	5,362	1,17	-79,22
Toplam	21,205	18,104	-14,62	85,527	68,574	-19,82

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2019 yılı Nisan ayında ithalatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok ithalat “Mal Mukabili Ödeme” (9 milyar 860 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini “Peşin Ödeme” (4 milyar 540 milyon dolar) ve “Vadeli Akreditif” (1 milyar 246 milyon dolar) takip etmiştir.

Nisan ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 4,67 oranında artmış, ithalat ise % 15,04 oranında azalmıştır. 2019 yılı Nisan ayında geçen yılın aynı ayına göre;

İhracat, % 4,67 artarak 14 milyar 494 milyon dolar,

İthalat, % 15,04 azalarak 17 milyar 464 milyon dolar,

Dış ticaret hacmi, % 7,11 azalarak 31 milyar 958 milyon dolar olmuştur. Dış ticaret açığı ise, 2018 yılı Nisan ayındaki 6 milyar 710 milyon dolar seviyesinden % 55,73 oranında azalarak 2 milyar 971 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Nisan ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı % 83,0 olmuştur. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2018 yılı Nisan ayında % 67,4 iken, 2019 yılı Nisan ayında % 83,0 olarak gerçekleşmiştir (TÜİK, 2019).

2018 yılı Ocak ayında ithalatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok ithalat “Mal Mukabili Ödeme” (9 milyar 925 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini “Peşin Ödeme” (7 milyar 95 milyon dolar) ve “Akreditif” (871 milyon dolar) takip etmiştir (Tük.gov.tr)

İhracat bir önceki (2018) yıla göre % 5,20 oranında artış ile 169 milyar 694 milyon dolar, ithalat ise % 16,51 oranındaki azalış ile 207 milyar 80 milyon dolar olmuştur. •

Dış ticaret hacmi bir önceki(2018) yıla göre % 7,95 oranında azalarak 376 milyar 774 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 81,9 olmuştur. 2019 yılı Nisan ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 4,67 artarak 14 milyar 494 milyon dolar,
- İthalat, % 15,04 azalarak 17 milyar 464 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 7,11 azalarak 31 milyar 958 milyon dolar oldu.

Dış ticaret açığı ise, 2018 yılı Nisan ayındaki 6 milyar 710 milyon dolar seviyesinden % 55,73 oranında azalarak 2 milyar 971 milyon dolar olarak gerçekleşti. ÖTS’ye (Özel Ticaret Sistemi)göre ihracatın ithalatı karşılama oranı 2018 yılı Nisan ayında%67,4 iken,2019 yılı Nisan ayında %83 olarak gerçekleşti. ÖTS’ye (Özel Ticaret Sistemi)göre son 12 aylık dönemde;

- İhracat bir önceki yıla göre % 5,20 oranında artış ile 169 milyar 694 milyon dolar, ithalat ise % 16,51 oranındaki azalış ile 207 milyar 80 milyon dolar oldu.
- Dış ticaret hacmi bir önceki yıla göre % 7,95 oranında azalarak 376 milyar 774 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 81,9 oldu.

Türkiye ekonomisinde sanayi üretimlerinde önemli ölçüde ithalat gereksinimi bulunmaktadır. Zaten ihracat yoluyla sağlanan döviz girdilerinin bir kısım tutarı ithalat harcamalarında kullanılmakta. Bazı sektörlerde toplam gelirlerin yüzde 65-90 arası kısmı hammadde ve üretimde kullanılan diğer maddelerin ithalat ödemelerinde kullanılmaktadır (www.ihracateksperi.com).

"100 milyon dolar ihracat yapan 65 ila 90 milyon dolar ithalat yapmaktadır. Dolayısıyla ihracat gelirlerinin yüzde 80'inin Türkiye'ye getirilip bozdurulması mantık ölçütlerine uygun bulunmamaktadır." (www.ihracatexperi.com).

Yeni düzenlemenin ihracatçıların yabancı bankalardan finansman kullanımını da zora sokabileceğine dikkat özellikle yurt dışı bankalar kaynaklı akreditif açımalarında sıkıntılar olabilecektir.

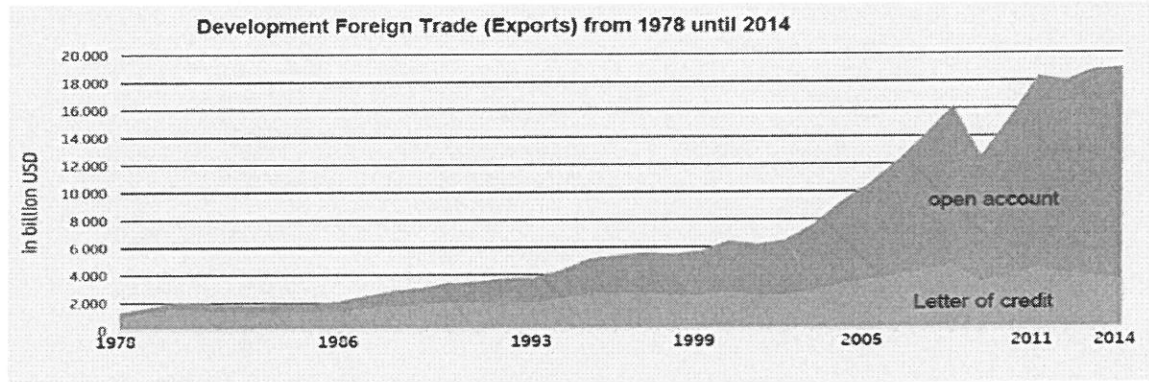
Bazı durumlarda özellikle son günlerde bankacılık sektörümüzde görülen bazı arizi durumların da etkisiyle Türk şirketleri yabancı bankalar üzerinden ithalat kredisi kullanıyor ve ihraç ettikleri ürünler karşılığı kendilerine tevdi edilen akreditifleri, ithalat kredisi kullandıkları yabancı bankalara teminat olarak sunuyor.

İhraç edilecek malın üretimi sırasında bazı hammadde, yarı mamul vb.'leri de teminat olarak bu bankalara sağlıyor ve ihracat gerçekleşince borçlu oldukları banka ihracat bedeli üzerinden alacağını tahsil ediyor. Yeni getirilen düzenleme bu tür finansman kullanımlarını sıkıntıya sokacak ve sonucunda ihracat gelirlerini sekteye uğratacak olması kuvvetle muhtemel görünmektedir.

ABD'nin ticaret dengesi son yıllarda daha da kötüleşmiştir. Amerika Birleşik Devletleri 2017 yılında 811 milyar ABD doları ticaret açığına sahipti (hizmetler dahil edildiğinde 568,4 milyar ABD doları). Öte yandan, ABD, 2017 yılında 1,54 trilyon ABD Doları değerinde (2016'dan% 6,6) ihracat yaparken, 2017'de toplam ithalat değeri 2,40 trilyon ABD Doları'na ulaşmıştır (<http://xn--uzmangr-fla9c48d.com/akreditifli-odeme/>).

Dünyanın ihracat ve ithalat oranında en yüksek orana sahip olan ABD 'nin ithalat ve ihracat oranının düşmesi diğer dünya ülkelerini de etkilemektedir.

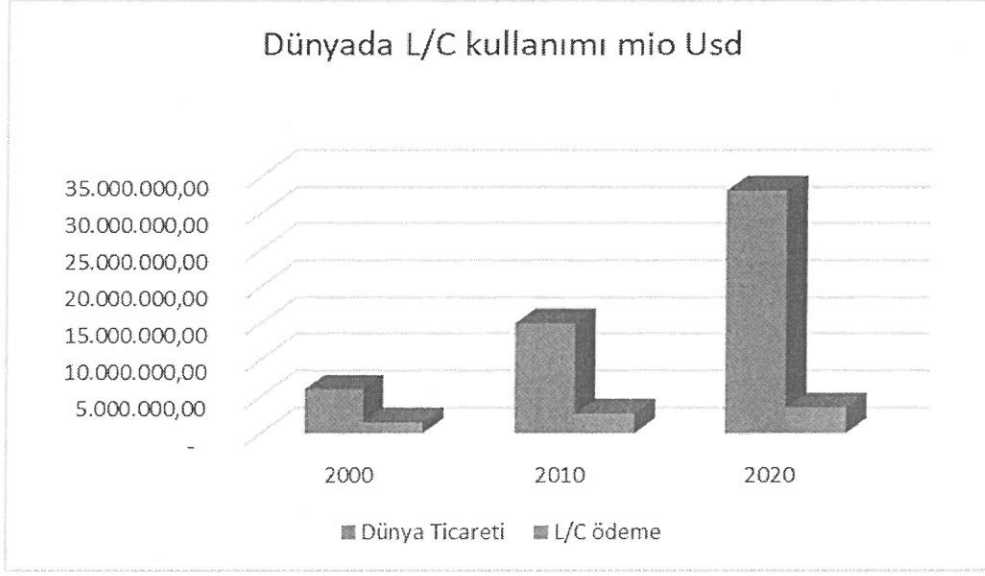
Tablo 3.4. 1978 yılından 2014 yılına kadar geçen sürede dünya ticaretinde akreditif ve açık hesap

Kaynak: sitpro.com

Açık hesap yöntemi (open account) ödemenin en önemli avantajları olan maliyetsiz olması, masraf komisyon doğmaması, banka tarafından herhangi bir evrak gönderimi ve incelememesi olmaması kolaylıklar sağlamaktadır. Açık hesap yönteminin (open account) ucuz ve basit olması artan rekabet şartlarından dolayı firmaların tercih sebebi olmaktadır. İthalatçı için ideal bir ödeme yöntemidir. Taraflar birbirini iyi tanırlar ve karşılıklı güvenleri vardır. Bu sebepler tarafların açık hesap yöntemini tercih etmelerine neden olmaktadır.

Tablo 3.5. Dünyada L/C kullanımı

Kaynak: sıtpro.com

Tabloyu incelediğimizde dünya ticaretinin artmasına paralel olarak akreditifin arttığını yine de layık olduğu kullanım oranına gelemediğini görüyoruz. Her ne kadar dünya genelinde açık hesap işlemlerde artış gerçekleşmiş olsa da akreditiflerin kullanımında da ciddi bir azalma yaşanmamaktadır. Hatta Orta Doğu’da akreditif kullanımı artmıştır (TO Lee, 2007: 1). Büyük firmaların bir kısmı açık hesap kullanımını yaygınlaştırsalar da ithalat ve ihracat işlemlerine yeni başlayan firmaların akreditif kullanmaları, akreditif kullanım oranını yine aynı tutmaktadır (<http://xn--uzmangr-fla9c48d.com/akreditifli-odeme/>).

Tablo 3.6. Küresel ticaret hacmi

YILLAR	2000	2010	2020
KÜRESEL TİCARET HACMİ	6 TRİLYON USD	15 TRİLYON USD	33 TRİLYON USD
AKREDİTİF KULLANIMI	-25% 1.5 TRİLYON USD	-18% 2.7 TRİLYON USD	-11% 3.5 TRİLYON USD

Kaynak: Teb Paribas Ortaklığı

2000 yılında dünya ticaretinin %25 i akreditifle yapılırken, 2020 yılında akreditifin payının % 11 e düşeceği ve açık hesap ticaretin ise %89 pay alacağı öngörülmektedir.

Türkiye'nin ödeme türlerine göre ihracat hacimleri akreditif ve mal mukabili ödeme paylarının dünyadaki gelişime paralel bir seyirdedir.

Türkiye ihracatının ülkelere göre dağılımına bakıldığında Avrupa Birliği ülkeleri ve birlik dışı Avrupa ülkelerinin payı % 60 'a yaklaşmıştır. Avrupa ülkelerini Ortadoğu, Asya, Afrika ülkeleri ve Amerika kıtası takip etmektedir.

Sektörel olarak bakıldığında ise dünya devi otomotiv ve büyük tekstil firmalarına yapılan ihracat ciddi ağırlığa sahip olduğundan ülkemizdeki pek çok üretici bu dev firmalara herhangi bir teminat almaksızın mal mukabili ihracat yapmaktadır. Alıcıların kredibilitesi ve güvenilirliği çok yüksek olduğundan maliyet yaratabilecek veya operasyonel yük oluşturacak farklı bir ödeme türü ile ticaret yapmak pek mümkün olmamaktadır.

Ortadoğu ülkelerinde akreditif kullanım oranı yüzde 52 iken AB ülkeleri, Kuzey Amerika ve Avustralya Yeni Zelanda da daha düşük oranları bulunmaktadır. Belgeler üzerinde gereken bilgilerin yer almaması ihracatçı firmalar üzerinde ödeme riskine maruz kalmaktadır. Ödemelerini garantiye almak isteyen ihracatçılar uygun olmayan belgelerin ibrazı ile bu garantiden mahrum kalmaktadırlar. Akreditif metnine ve ilgili kurallara vesaikin uygunluğunu iyi bir şekilde kontrol etmeleri hem ithalatçının hem de ihracatçının yararına olacaktır.

İthalatın taşıma şekillerine bakıldığında ise, en çok ithalat "Deniz Yolu" (11 milyar 532 milyon dolar) ile yapılırken, bu taşıma şeklini sırasıyla "Kara Yolu" ulaşımı (3 milyar 183 milyon dolar) ve "Hava Yolu" (2 milyar 345 milyon dolar) izledi(www.ihracateksperi.com).

2019 yılında ihracatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok "Mal Mukabili Ödeme" yöntemi olduğunu görüyoruz.

Türkiye 2017'de dünya genelinde 234 milyar USD ithalat gerçekleştirdi. Bu rakam, 16 trilyon dolar olarak gerçekleşen toplam dünya ticaret hacminin % 1,5'üne denk geliyor. Aynı dönemde Türkiye 157 milyar USD ihracat gerçekleştirdi. Bu da dünya global ticaret hacminin yaklaşık %1'i'ne tekamül ediyor.

Dış ticareti etkileyen değişkenlerin bilinmesi politika araçlarının seçiminde ve izlenecek doğru yolun belirlenmesinde kolaylık sağlayacaktır.2007 yılında yüzde 6 ,2008'

de yüzde 7'ye, 2009 ve 2010'da da yüzde 8'e çıkan ihracatta peşin ödeme oranları 2010 yılında ise bir puanlık düşüşle yüzde 7 seviyesine çekildi. 11,2 milyar dolarlık malı peşin alıp, 9,4 milyar dolarlık malı peşin satan Türkiye peşin ödeme itibariyle ihracat aleyhine bir görünüm sergilemekte ayrıca peşin alıp veresiye satan bir tablo sergilemektedir.

Son beş yılda yüzde 46 ile 51 arasında seyreden ithalatta peşin ödeme ülkemizin peşin alıp veresiye sattığını ve ihracatçılarımızın en riskli yöntem olan mal mukabili ödemeyi tercih ettiklerini söylemek bu tabloya göre yanlış olmaz. 2010'da yüzde 51'e ulaşan ithalatta peşin ödeme oranı 2011'de yüzde 46 seviyesine indi. Küresel krizinde etkili olduğu bu dönemde Türkiye'nin yurtdışından vadeli mal alma konusunda sınırlı seviyede de olsa bir avantaj elde etmesi olarak yorumlanıyor. Rakip ülkeler düzeyinde rekabet gücünün bulunmayışı Türkiye'nin ithalatı peşin olarak yapmasını etkiliyor. Ayrıca mal ithalatı yapacak ülkeye alıcı krediler açması ve bu mekanizmaları yeteri ölçüde kullanmaması da etkiliyor.

Vadeli ithalatta ödenen fonun ithalatın peşin yapılmasında önemli etken mevzuata göre; Türkiye'de peşin ithalat dışında yapılan ithalatlarda eşyanın değeri üzerinden belirli bir oranda Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) ödenmesi gerekiyor. 2011 Eylül ayında yüzde 3 olan KKDF bu tarihten itibaren yüzde 6'ya çıkarıldı. . 2018 yılı Ocak ayında gerçekleştirilen ithalatın taşıma şekillerine bakıldığında ise, en çok ithalat "Deniz Yolu" (13 milyar 235 milyon dolar) ile yapılırken, bu taşıma şeklini sırasıyla "Hava Yolu" ulaşımı (3 milyar 912 milyon dolar) ve "Kara Yolu" (3 milyar 343 milyon dolar) izlemektedir (Tük.gov.tr).

Esas ilişkide edim borçlusunun borcunu tam ve gereği ifa etmemesi de, bankanın akreditiften kaynaklanan ödeme yükümlülüğünü sona erdirmez. Buna göre, ekonomik yaptırım sebebiyle temel ilişkiye konu malların ihracatının ya da ithalatının yapılamamış olması, belgelerin ibraz edilmesi şartıyla bankanın yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

Satıcının, akreditif şartlarını yerine getirdiği sürece, ödemeyi talep etme hakkı vardır; alıcı ise, ekonomik yaptırımlardan kaynaklanan zarara katlanmalıdır. Dolayısı ile ekonomik yaptırım maliyetini genellikle hedef ülkedeki satıcıdan ziyade, yaptırım uygulayan ülkedeki alıcı yüklenir.

Türk hukukunda, taraflarca seçilen ICC Kuralları sözleşme hükmündedir. Dolayısıyla bankaların koydukları klozlar da, sözleşme hükmü haline gelecek ve taraflar arasındaki ilişkide ICC Kuralları değiştirilmiş olacaktır. ICC Kuralları ise, ancak sözleşme hükmü haline gelen bu klozların yorumunda dikkate alınabilecektir.

Belgesel tutarsızlık maliyetlerinin küresel olarak çalışmadığı gerçeğine rağmen, SITPRO çalışması “2000 yılında, Birleşik Devletlerin, Kredi Mektupları altında sunulan uyumlu olmayan belgeler sayesinde 113 milyon £ kaybettiğini” gösterdi (SITPRO Ltd, 2003).(<http://xn--uzmangr-fla9c48d.com/akreditifli-odeme/>).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Akreditif doğası gereği daha karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu yapı iyi bilinmeli ve eğitimli personel istihdam edilmeli, bankaların sadece belgelerle ilgilendiği unutulmamalı ve diğer sorumlulukların muhatap ile karşılıklı halledilmeli, güncel tüm uygulamalar takip edilmelidir. Yabancı dil seviyesi yeterli personel istihdamı sağlanmalıdır. Bir başka deyişle akreditif; ihraç edilen malların bedellerinin ödenmesi konusunda belirli şartların yerine getirilmesinden sonra ödemenin yapılacağına dair, dış ticaret için geliştirilmiş özel bir teknik finansman yöntemidir.

Akreditif işlemleri bankalar aracılığı ile yürütülmektedir. Bankalar akreditif işlemlerinde sadece evraklar üzerinde inceleme yapmaktadırlar. Dolayısı ile akreditif koşullarına uygun olmayan evrakların ibrazı durumunda firmaların ödemelerini alabilmesi akreditif amirinin onayına kalmakta ve bankanın ödemeye ilişkin sorumluluğu ortadan tamamen kalkmaktadır.

Dış ticaret yapısı gereği risk unsurları barındırmaktadır. Farklı hukuksal ve kültürel ortamlara ait alıcı ve satıcıların arasında yapılan ticaret anlamına gelen dış ticaret işlemlerinde yapılması gereken ilk işlem risk unsurunun doğru tespit edilmesidir.

Akreditife ilişkin olarak hukukumuzda yeterli sayıda ve kapsamda inceleme bulunmamaktadır. Bu nedenle ülkemizde tacirler çok iyi bilmedikleri bu ödeme yöntemini kullanmaya isteksizdirler. Çeşitli ülkelerde bankaların belgeleri incelerken aleyhte yorumlara ağırlık verdikleri, en küçük uygunsuzlukta belgeyi reddetmeyi (rezerv koymayı) tercih ederek riske girmedikleri görülmekte; bunun sonucu olarak bankalar belgelere %40-50 oranında koydukları rezervler sonucu ödemeyi reddederek belgeleri ibraz edene iade etmektedirler.

Akreditif içinde incelenen belgelerin ilk başta % 73 ünün rezervli olması akreditifin gerektiği ilgiyi görmesine engel olmaktadır. Bankaların rezerv koyması, çalışanların tecrübesizliği, yüksek fiyatlar akreditifin görmesi gereken ilgiyi azaltmaktadır. Dış ticaretin,

belge düzenini sağlama tarafında çalışanların sıkıntıları akreditiflere uygun belge hazırlamaktır. Zira, bankalara yollanıp da uygunsuzluk bulunarak firmaya geri gönderilen belgelerin sayısı, uygundur denilerek geri gönderilmeyen belgelerin sayısı ile kıyaslanmayacak kadar çoktur diyebiliriz.

Eğer bir banka,5 iş gününde rezerv koymaz ise, belgeleri incelemiş olursa, 600 sayılı kurallardan ötürü ödeme yükümlülüğü altına girer. Bankaların en yaygın çekince sebepleri arasında geç yükleme ve geç ibraz gibi süreye ilişkin hususlar yer alır.

Tüm evrakların İngilizce düzenlenmesi öngörülmesine rağmen özellikle sigorta poliçesinin Türkçe düzenlenmesi, akreditifin izin verilmediği halde charterparty konşimentosu ibraz edilmesi, ihracatçı unvanı ile düzenlenen belgelerdeki unvanın aynı olmaması akreditifte problemlere neden olmaktadır.

UCP' nin bazı maddeleri ihtiyaca uygun olarak uygulama dışı bırakılabilir veya değiştirilebilir ancak uygulama dışı bırakılması tavsiye edilmez.

Akreditif tecrübe ve bilgi gerektiren bir konudur Genellikle “yumuşak düzenleme” olarak kabul edilen UCP, belgesel kredilerinin işleyişine sağlam bir destek sağlamıştır ve günümüzde en son revizyon olan UCP600, evrensel olarak neredeyse tüm akreditiflere dahil edilmiştir Akreditifin ülke içi ticari ilişkilerde de ödeme aracı olarak kullanılmasına herhangi bir engel yoktur. Akreditif kendine özgü araçlardır, doğası gereği karmaşık bir yapıya sahip olsa da dış ticaretin belkemiğidir. Milletlerarası ticaretin gelişimi bakımından önemli bir fonksiyon ifa etmektedir. Akreditifin bir akdi borç ilişkisi diğeri de ödeme aracı olmak üzere iki farklı boyutu olduğu kabul edilmektedir. Akreditif, belgeli bir işlemdir. Bankanın ödeme yükümlülüğünün doğabilmesi için akreditife uygun belge ibraz edilmiş olması gerekir. MTO bankacılık komisyonu, belgeler ve ibraz usulünü kapsamlı olarak düzenlemiştir. Bankalar belgelerle ilgilenirler. Bankaların yeterli deneyimde personel çalıştırmamaları ve rezerv arayışları akreditifin gerektiği ilgiyi görememesine etki etmekte ve akreditif kullanım oranı düşmektedir.

Türkiye ekonomisinde sanayi üretimlerinde önemli ölçüde ithalat gereksinimi bulunmaktadır. Zaten ihracat yoluyla sağlanan döviz girdilerinin bir kısım tutarı ithalat harcamalarında kullanılmaktadır. Uluslararası ticaret taraflarına düşen ise bu mevcut

kuralların akreditif işlemlerine uygulanmasında daha hassas davranması, akreditiflerin ve belgelerin bu kurallar ışığında hazırlanmasıdır.

İhracatta ödeme şekillerinin dağılımı değerlendirildiğinde mal mukabili ödemenin payı artarken, vesaik mukabili ödeme, akreditif ile ödeme ve peşin ödemenin payları azalmaktadır. Mal mukabili ile ödemenin payı 2012 yılında yüzde 57,25 iken 2014 yılında yüzde 65,23'e yükselmiştir. 2014 yılında 102,8 milyar dolarlık ihracat mal mukabili gerçekleşmiştir. Peşin ödemelerin payı 2012 yılında yüzde 14,36 iken 2014 yılında yüzde 9,45'e kadar düşmüştür.

İhracatın taşımacılık yolları itibari ile dağılımı değerlendirildiğinde deniz yolu ve kara yolu ile ihracatın ağırlıklarını korudukları görülmektedir. Denizyolu ile ihracat 2014 yılında yüzde 54,8 pay alırken, karayolu taşımacılığının payı yüzde 35 olmuştur. Demiryollarının payı yüzde 0,6 ile sınırlı kalmaya devam etmektedir. Altın ihracatında kullanılan havayollarının payı ise 2012 yılında yüksek altın ihracatı ile artmış, 2013 ve 2014 yıllarında ise normalleşmiştir.

Akreditifli ödeme şeklinde daha sonraki aşamalarda zorluklara girmemek için başlangıç aşamalarında daha ciddi değerlendirme ve analiz gereklidir. Bunun için ciddi bir şekilde sözleşme yapılması gereklidir. Sözleşmedeki şartlar daha sonra akreditif açtırma formuna geçirilmelidir. Bu konuda da ithalatçı gereken özeni göstermeli anlamadığı hususlarda bankasına her şey den önce satıcıyla mutabakata geçmelidir. Çünkü akreditif formunu doldurup imzaladıktan sonra akreditif açılır hale gelir.

KAYNAKÇA

- Bağrıaçık,K.(1998, Eylül). Akreditif İşlemleri, 76.
- Bahtiyar, M. (1990). Akreditif ve Milletlerarası Özel Hukukta Doğurduğu Sorunlar. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, XV (3)
- Bergami, R.(2006). The Link Between Incoterms 2000 and Letter of Credit
- Bergami, R. (2007). Will the UCP 600 Provide Solutions to Letter of Credit
- Bozkurt, Gaye Bumin ve Ünal Somuncuoğlu, (2007). “Akreditif Hukukuna İlişkin Bazı Düşünceler”, *Güncel Hukuk Dergisi*, 9-39.
- Canaris,w.c.Bankvertragsrecht, (1988, December). Documentation Requirement and Payment Risk”. *Journal of Business Systems, Governance and Ethics*, I(1), 4, Victoria, Australia.
- Doğan, V. (2016). *Uluslararası Ticarete Ödeme Aracı Olarak Akreditif*. İstanbul: Savaş Yayınevi.
- Dolan, J. F. (2002). “Why high discrepancy rates do not discourage L/C use” *DC Insight Vol.8 No.3 Summer 2002. Transactions?” International Review of Business Research Papers*, Vol. 3No.2, June 2007
<https://core.ac.uk/download/pdf/53032056.pdf>
- Eğilmezler, B. (1965). Akreditif, AD., 1, 627.
- Ekşi, N. (2000). *Uluslararası Ticaret Hukuku*,2000.
- Günay, G. (2014). *Türk Hukukunda Akreditif*, İstanbul: Seçkin Yayınevi.
- Göğer, E. (1980). *Akreditif Mumelesi ve Hukuki Mahiyeti*. (İkinci Baskı). Ankara: Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Kaya, A. (1995). *Belgeli Akreditifte lehtarın Hukuki Durumu*. İstanbul: Seçkin Yayınevi.

- Kocaman,A.B.(2001). Türk Borçlar Hukukunda Havale. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Kostakoğlu, C. (2004). Bankalar Kanunu Şerhi Banka Kredi Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklar ve Akreditif. (Dördüncü Baskı). İstanbul: Beta yayınevi.
- Özalp,A..(2012). Akreditif ve Standby L/C Rezerv Konuları (Uygulama ve Testler), İstanbul: Türkmen Kitabevi, 5,11,12,14,21,24,26,27,42,43,58.
- Öztürk,A., Sandalcılar, A. (2018). Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20.
- Polat,A. (2008). Uluslararası Ticarete Akreditifli Ödemeler ve UCP 600, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 210 .
- Reisoğlu, S. (2014). Akreditif ile ilgili 600 sayılı kuralların uygulanması ve sorunlar, 1.
- Reisoğlu,S. (2009). *Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Akreditif*. (İkinci Baskı). Ankara: Akreditif.
- Reisoğlu, S.(2008). Bankacılar Dergisi, 66, 34.
- Reisoğlu,S. (2008). Hukuki açıdan Akreditif ve 600 Sayılı Yeknesak kurallar. *Bankacılar Dergisi, TBB Yay.*, 66, 35.
- Schönle, H. Missbrauchvon Akkreditivenund Bankgarantien, SJZ79(1983), 53.
- Şanlı, C, Ekşi, N. (2001):Uluslararası Ticaret Hukuku. İstanbul: Beta yayınevi.
- Tekinalp, Ü. (2009). Ünal TEKİNALP'İN Banka Hukukunun Esaslar (Banka Hukuku). (İkinci Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Turhan, N. (2013). Dış Ticaret ve akreditifli İşlemlerin Uluslararası Yazım Kuralları. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Tumay,T. (1992). Akreditifler Hakkında Uluslararası Kurallar ve Uygulamalar. İstanbul, 20.
- Yavuz, C. (2002). Borçlar Hukuku Dersleri-Özel Hükümler. İstanbul: Beta yayınevi, 449.

Yılmazcan, A. (2017). UCP 600 Kuralları Çerçevesinde Akreditif İşleyişi, 17.

Yüksel,A.S.,(1972). Bankacılık Yönünden Kredi Açma Sözleşmesi .İstanbul:İstanbul İktisadi ve Ticari bilimler Akademisi Yayınları, 54.

Xang ,G./Buckleyr.P.,(2003). TheUniqueJurisprudence of Letter of Credit, s.95

Zevkliler A.,(2002), Borçlar hukuku (Özel Borç İlişkileri). (Yedinci Baskı). Ankara: Seçkin, 380.

İNTERNET KAYNAKLARI

- İnternet: Yargıtay H.G.K. T. 04.11.1964. E. 1964-437, K. 942., (Çevrimiçi)
<http://www.hukukturk.com>, (Erişim Tarihi: 11.05.2018). Aynı yönde Yargıtay 11.
H.D. T. 28.02.1980. E. 1980-642, K. 941., (Çevrimiçi)
- İnternet: www.akreditifiz.com 10 Şubat 2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: www.tuik.gov.tr 2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: www.ihracatterimlerisozlugu.com 30.03.2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: [www.ifsalearning.org/PDFS/coastline_Presentation .pdf](http://www.ifsalearning.org/PDFS/coastline_Presentation.pdf) 20 Nisan 2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: www.kazanci.com 27 Şubat 2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: www.abdurrahmanozalp.com 10 Mayıs 2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <https://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Dergiler/Dokumanlar/52.pdf>. 10 Eylül 2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: http://www.etd.ceu.hu/2007/kazmierczyk_krzysztof.pdf. 25 Temmuz 2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <https://www.ihracateksperi.com/tuik-ihracat-istatistikleri/> 10 Eylül 2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <https://ticaret.gov.tr/data/5ccc056f13b876091872d4c6/2019%20Y%C4%B1l%20Nisan%20Ay%C4%B1%20Veri%20B%C3%BClteni.pdf>
19 Temmuz 2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: https://www.researchgate.net/publication/316686319_Uluslararası_Ticarette_Akreditifli_Odemeler_Ve_UCP_600 20 Ağustos 2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: icc.tobb.org.tr 15 Eylül 2019 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: www.sitpro.com 20 Ağustos 2016 tarihinde alınmıştır.

İnternet: Hüseyin Pazarıcı, “Uluslararası Hukuk ve Türk Hukukuna Göre Antlaşma Kavramı”, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, Y. 10, S. 1-2 (1990), (Çevrimiçi)

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/iuhmhohb/article/download/1019003457/1019003064> , s. 151. Özel, a.g.e., s. 70. 505 Bumin ve Somuncuoğlu, a.g.m., s. 39. 506 Özel, a.g.e., s. 70. 507 10Şubat 2019 tarihinde alınmıştır.

İnternet: Sibel Özel, “Akreditif İlişkisinde UTO Kurallarının (UCP 600) Bankalar Arası İlişkiye Etkisi”, (Çevrimiçi)

http://dosya.marmara.edu.tr/huk/Sempozyumyayinlari/ipekyolucanlaniyor/Prof.Dr.sibel_ZEL.pdf.s. 349 30.03.2019 tarihinde alınmıştır.

İnternet: www.tebparibas.com 20 ağustos 2018 tarihinde alınmıştır.

İnternet: www.ttso.org.tr 20 Ağustos 2018 tarihinde alınmıştır.

İnternet: https://www.tim.org.tr/files/downloads/Raporlar/ekonomi_dis_ticaret_raporu_2015.pdf_27 Şubat 2019 tarihinde alınmıştır.

EKLER

Ek 1: Akreditif Örneği

LETTER OF CREDIT

Applicant		Issuing Bank	Credit no
Form Of documentary Credit ☐ Irrevocable L/C ☐ Revocable L/C			
Date Of Application		Expiry Date & place for Presentation of documents	
Application		Expiry Date	
Advising Bank		place for presentation	
Partial shipments		Beneficiary	
☐ allowed ☐ not allowed		Amount	
Transshipments		Credit available with nominated bank	
☐ allowed ☐ not allowed		☐ by payment at sight ☐ by deferred payment at ☐ by acceptance of drafts at ☐ by negotiation	
Confirmation of the credit		Insurance	
☐ requested ☐ not requested		☐ covered by buyer ☐ covered by seller	
Partial Shipments		Transshipments	
☐ allowed ☐ not allowed		☐ allowed ☐ not allowed	
Shipments As Defined In UCP 500 Article By Us		Terms	
☐ From ☐ For transportation to ☐ Not later than		☐ FAS ☐ EXW ☐ FOB ☐ Other Terms ☐ CFR ☐ As Per INCOTERMS ☐ CIF	
Goods (Brief description without excessive details - see UCP 500 article 5)			
Commercial Invoice ☐ signed original & ☐ copies			
Transport Documents			
☐ Multimodal Transport Document by covering at least two different modes transport ☐ Marine Ocean Bill of Lading covering a port to port shipment ☐ To the order of ☐ Non negotiable sea Waybill covering a port to port shipment ☐ Endorsed in blank ☐ AirWaybill original for the consigner ☐ Notify ☐ Other transport document			
Marked Freight ☐ Prepaid ☐ Payable at Destination			
Certificates		Other Documents	
☐ Origin ☐ Analysis ☐ Heat ☐ Other document		☐ Weight list ☐ Packing list	
Presentation Period		Insurance Documents	
Documents to be presented with in ; <input type="text"/> ys after the date of shipment but within the validity of the Credit		☐ Policy ☐ Certificate ☐ Declaration under an open cover	
Additional Instructions			
We request you to issue on our behalf and for our account your irrevocable credit in accomadance with the above instructions (marked X where appriate)			
Name and Signature of the Applicant			

Ek 2: Akreditif Açtırma Teklif Formu

SBANK

ŞUBESİ

AKREDİTİF AÇTIRMA TEKLİF MEKTUBU

Bankanızın aşağıdaki şartlarla Uluslararası Ticaret Odası'nın yürürlükteki "Akreditifler Hakkında Yeknesak Teamöl ve Uygulamalar" adlı broşürüne tabii bir akreditif açmasını talep ediyor ve Bankanızı bu işleme ilgili gördüğü bütün masrafları nezdinizdeki hesabımıza borç kaydetmeye yetkili kılıyoruz.

☐ Gayrikabiröcü	☐ Kabiröcü	☐ Teyitli	☐ Teyitsiz
☐ Görüldüğünde Ödemeli	☐ Vadeli	☐ Kabul Kredili	☐ İhtirali (negotiation)

Lehdar :	İbraz Edilmesini İstedığımız Belgeleri:
.....	☐ Ticari Fatura : orijinal kopya
.....	☐ Menşe Şahadetnamesi orijinal kopya (Malın menşeinin olduğunu gösteren mahalli ticaret odasından tasdikli)
Teslim Şekli : ☐ FOB ☐ CFR ☐ CIF ☐	☐ Sigorta Poliçesi/Sertifikası : orijinal kopya (Fatura tutarının % fazlası üzerinden düzenlenecek ve "Institute Cargo Clauses" da gösterilen geniş kapsamlı riskleri (All Risk) kapsayacaktır)
Akreditif Tutarı :	☐ Deniz Yükleme Konsimentosu : Tem takım
Akreditif Vadesi : nüsha
Ödeme Vadesi :	☐ Airwaybill ☐ FCR/CMR ☐ Hamule Senedi
Son Yükleme Tarihi :	☐ vadeli poliçe
Malın Cinsi :	☐ çeki listesi
.....	☐ koli müfredat listesi
Taşıma Aracı :	☐ dolajım belgesi
Yükleme Limanı/Yeri :	Özel Şartlar :
Boşaltma Limanı/Yeri :	- Akreditifle ilgili bankanızın seçtiği haberleşme araçları kullanılacaktır.
Navlun : ☐ Peşin ödenecektir ☐ Varış yerinde ödenecektir	- Sigorta bankanız tarafından yaptırılacaktır.
Aktarma : ☐ Kabul edilir ☐ Kabul edilmez	- Vesalık bankanıza tek seferde ve kurye ile gönderilecektir.
Kısmi Yükleme : ☐ Kabul edilir ☐ Kabul edilmez	- Vesalık yükleme tarihinden itibaren gün içinde ibraz edilecektir.
Türkiye Dışındaki Masraflar : ☐ Lehdera aittir ☐ Firmamıza aittir	- Sigorta poliçesi ile yukarıda işlerledığımız taşıma belgesi duruma göre bankanız adına düzenlenecek ya da bankanız emrine tanzim veya ciro edilecektir.
Ekler :	
☐ Başvuru Yazısı	
☐ Proforma Fatura	
☐ Dahilde İşleme İzin Belgesi	
☐ Yatırım Teşvik Belgesi	
☐	
☐	
☐	

.....
Darğış Pulı, Kaşe ve İmza

EK 3: UCP 600

Akreditiflere İlişkin Bir Örnek

Usuller Ve Uygulama

MADDE 1 UCP'NİN UYGULANMASI

Akreditiflere ilişkin Birörnek Usuller ve Uygulama, 2007 Revizyonu, 600 sayılı ICC Yayını (UCP), akreditif metni akreditifin bu kurallara tabi olduğunu açıkça belirttiğinde herhangi bir akreditife (uygulanabildikleri ölçüde herhangi bir teminat akreditifi - standby letter of credit - dahil) uygulanan kurallardır. Bu kurallar akreditif şartlarıyla açıkça değiştirilmedikleri veya uygulama dışı bırakılmadıkları sürece akreditifin bütün tarafları için bağlayıcıdır.

MADDE 2 (Tanımlar bir araya getirilerek sözlük maddesi oluşturulmuş)

TANIMLAR

Bu Kuralların amacına yönelik olarak; Advising bank (İhbar bankası), amir bankanın talebi üzerine akreditifi ihbar eden banka anlamına gelir. Applicant (Amir), akreditifin açılması için talepte bulunan taraf anlamına gelir. Banking day (Banka iş günü), bir bankanın bu kurallara tabi bir işin/eylemin gerçekleştirileceği yerde düzenli olarak açık olduğu bir gün anlamına gelir. Beneficiary (Lehtar), lehine akreditif açılan taraf anlamına gelir. Complying presentation (Uygun ibraz), akreditifin şartlarına, bu kuralların uygulanabilir hükümlerine ve uluslararası standart bankacılık uygulamasına uygun bir ibraz anlamına gelir. Confirmation (Teyit), amir bankanın kesin yükümlülüğüne ek olarak teyit bankasının uygun bir ibrazı karşılayacağına veya iştirakeceğine ilişkin kesin bir yükümlülüğü anlamına gelir. Confirming bank (Teyit bankası), amir bankanın talebi veya verdiği yetki üzerine akreditife teyidini ekleyen banka anlamına gelir. Credit (Akreditif), adı ve tanımlaması nasıl olursa olsun, amir bankanın uygun bir ibrazı karşılayacağına ilişkin kesin yükümlülüğünü oluşturan dönülemez nitelikte herhangi bir düzenleme anlamına gelir.

Honour (İbrazın karşılanması), a) akreditif belgelerin ibrazı üzerine ödeme yöntemiyle kullanımda (available by sight payment) ise ibrazda ödeme yapmak, b) akreditif vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda (available by deferred payment) ise vadeli ödeme yükümlülüğüne girmek ve ödeme vadesinde ödeme yapmak, c) akreditif poliçe kabulü

yöntemiyle kullanımda (available by acceptance) ise lehtar tarafından çekilen poliçeyi kabul etmek ve poliçenin ödeme vadesinde ödeme yapmak, anlamına gelir. Issuing bank, (Amir banka), bir amirin (applicant) talebi üzerine veya kendi adına bir akreditif açan banka anlamına gelir. Negotiation (İştira), uygun bir ibraz altında poliçelerin (görevli bankadan başka bir banka üzerine çekilen poliçelerin) ve/veya belgelerin, görevli bankanın ramburse edilmesi gereken banka iş gününde veya daha önce görevli banka tarafından lehtara avans ödeme yapılarak veya avans ödeme yapılacağı kabul edilerek satın alınması anlamına gelir. Nominated bank (Görevli banka), akreditifin kullanımda olduğu banka veya herhangi bir banka nezdinde kullanılır biçimde açılmış bir akreditifte herhangi bir banka anlamına gelir. Presentation (İbraz), bir akreditif altında belgelerin amir bankaya veya görevli bankaya teslimi veya bu suretle teslim edilen belgeler anlamına gelir. Presenter (İbraz eden), ibrazı yapan bir lehtar, banka veya diğer taraf anlamına gelir.

MADDE 3

(Aşağıda belirtilen ifadeler bir maddede bir araya getirilmiş)

YORUMLAR Bu kuralların amacına yönelik olarak:

Uygulanabildikleri durumlarda tekil sözcüklere çoğullar, çoğul sözcüklere de tekiler dahildir. Bir akreditifin dönülemez (irrevocable) olduğu belirtilmese dahi o akreditif dönülemezdir. Bir belge el yazısıyla, faksimile (görüntüleme yoluyla oluşturulmuş) imzayla, delgi imzayla, kaşeyle, simgeyle veya doğruluğun onaylanmasına yönelik diğer herhangi bir mekanik veya elektronik yöntemle imzalanabilir. Bir belgenin onaylanmasını, vize edilmesini (legalized, visaed, certified) veya benzer bir isteği belirten bir şart ilgili belgenin üzerinde o şartı yerine getirdiğini gösteren herhangi bir imza, işaret, kaşe veya etiketle yerine getirilmiş olacaktır. Bir bankanın farklı ülkelerdeki şubeleri ayrı bankalar olarak dikkate alınır. Bir belgeyi düzenleyecek olan tarafı tanımlamak için kullanılan "first class" (birinci sınıf), "well known" (tanınmış), "qualified" (kalifiye), "independent" (bağımsız), "official" (resmi), "competent" (uzman), "local" (yerel) gibi terimler o belgenin lehtar dışında herhangi bir tarafça düzenlenmesine izin verir. Bir belge içinde kullanılmalari istenmediği sürece "prompt", "immediately" veya "as soon as possible" gibi sözcükler dikkate alınmayacaktır. "On or about" veya buna benzer bir ifade, bir olayın/eylemin, belirtilen tarihin beş takvim günü öncesinden beş takvim günü sonrasına kadar uzanan bir süre içinde (başlangıç ve bitiş tarihleri dahil) gerçekleşeceğine/yapılacağına ilişkin bir şart olarak yorumlanacaktır. Bir

yükleme süresinin belirlenmesi için kullanıldıklarında "to", "untü", "tül", "from" ve "between" sözcükleri, belirtilen tarihi veya tarihleri içine alır; "before" ve "after" sözcükleri belirtilen tarihi hariç tutar. Bir ödeme vadesinin belirlenmesi için kullanıldıklarında "from" ve "after" sözcükleri belirtilen tarihi hariç tutar. Bir ayın "ilk yarısı", "ikinci yansı" terimleri, bütün tarihler dahil olmak üzere, sırasıyla o ayın 1' inden 15' ine ve 16' smdan son gününe kadar olarak yorumlanacaktır. Bir ayın "başı", "ortası" ve "sonu" terimleri, bütün tarihler dahil olmak üzere, sırasıyla o ayın 1' inden 10' una, 11' inden 20' sine ve 21' inden son gününe kadar olarak yorumlanacaktır.

MADDE 4 SÖZLEŞMELER KARŞISINDA AKREDİTİFLER

- a) Doğası itibariyle bir akreditif, dayandırılabilceği satış sözleşmesinden veya diğcr bir sözleşmeden ayrı bir işlemdir. Akreditifte her ne şekilde olursa olsun bir sözleşmeye değinilmiş olsa bile bankalar böyle bir sözleşmeyle ilgilenmezler ve onunla bağılı değillerdir. Bu nedenle bir bankanın akreditif altındaki ibrazı karşılama, iştirat etme veya diğcr herhangi bir yükümlülüğünü yerine getirmesine ilişkin taahhüdü, amirin amir bankayla veya lehtarla olan ilişkilerinden kaynaklanan hak taleplerine veya savunmalarına tabi değildir. Bir lehtar hiçbir durumda bankalar arasında veya amir ile amir banka arasında mevcut sözleşme ilişkilerinden yarar sağlayamaz. a) Amir, akreditifle ilişkili sözleşmenin kopyalarını, proforma faturayı ve buna benzer belgeleri akreditifin ayrılmaz bir parçası olarak akreditife dahil etmek için herhangi bir girişimde bulunduğı takdirde amir bankanın amiri bundan vazgeçirmeye çalışması gerekir.

MADDE 5 MALLAR, HİZMETLER VEYA YAPILAN İŞLER KARŞISINDA BELGELER

Bankalar belgelerin ilişkili olabileceği malları, hizmetleri veya yapılan işleri değil, belgeleri göz önünde bulundurarak (belgeler üzerinden) işlem yaparlar.

MADDE 6 (BANKA GİŞESİ TABİRİ GELMİŞ) KULLANIM YÖNTEMİ, VADE TARİMİ VE İBRAZ YERİ

- a) Bir akreditif hangi bankanın gişelerinde (nezdinde) kullanımda olduğunu veya herhangi bir bankanın gişelerinde kullanımda olduğunu belirtmelidir. Bir görevli bankanın gişelerinde

kullanımda olan bir akreditif amir bankanın gişelerinde de kullanımdadır. (freely negotiable yerine freely available ifadesi geçerli olmuştur)

- b) Bir akreditif belgelerin ibrazında ödeme (sight payment), vadeli ödeme (deferred payment), poliçe kabulü (acceptance) veya iştirah (negotiation) yöntemlerinden hangisi ile kullanımda olduğunu belirtmelidir.
- c) Bir akreditif amir (applicant) üzerine çekilmiş bir poliçe ile kullanımda olacak şekilde açılmamalıdır.
- d) Bir akreditif ibraz için bir vade tarihi belirtmelidir. İbraz karşılama veya iştirah için belirtilen bir

vade tarihi ibraz için belirtilmiş bir vade tarihi olarak alınacaktır. ii. Akreditifin kullanımda olduğu bankanın yeri ibrazın yapılacağı yerdir. Herhangi bir bankanın gişelerinde kullanımda olan bir akreditifin ibraz yeri herhangi bir bankanın yeridir.

- e) Amir bankanın ibraz yerinden başka bir ibraz yeri amir bankanın yerine ek bir ibraz yeridir.
- e) 29(a) Fıkrası hükmü hariç olmak üzere lehtar tarafından veya lehtar adına yapılacak bir ibraz vade tarihinde veya bu tarihten daha önce yapılmalıdır.

MADDE 7

AMİR BANKANIN YÜKÜMLÜLÜĞÜ

a) İbrazı şart koşulan belgelerin görevli bankaya veya amir bankaya ibraz edilmesi ve belgelerin uygun bir ibrazı oluşturması kaydıyla,

i. akreditif amir bankanın gişelerinde belgelerin ibrazı üzerine ödeme, vadeli ödeme veya poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda olduğu takdirde;

ii. akreditif görevli bir bankanın gişelerinde belgelerin ibrazı üzerine ödeme yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka ödeme yapmadığı takdirde;

iii. akreditif görevli bir bankanın gişelerinde vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka vadeli ödeme yükümlülüğüne girmediyse veya girmiş olduğu halde ödeme vadesinde ödeme yapmadığı takdirde;

iv. akreditif görevli bir bankanın gişelerinde poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka kendi üzerine çekilen bir poliçeyi kabul etmediği veya kabul etmiş olduğu halde poliçenin ödeme vadesinde ödeme yapmadığı takdirde;

v. akreditif görevli bir bankanın gişelerinde iştirâ yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka iştirâ işlemi yapmadığı takdirde; amir banka ibrazı karşılamalıdır.

b) Bir amir banka akreditifi açtığı an itibariyle ibrazı karşılamakla dönülemez biçimde yükümlüdür.

c) Bir amir banka uygun bir ibrazı karşılayan veya iştirâ eden ve belgeleri amir bankaya gönderen görevli bir bankayı ramburse etmekle yükümlüdür. Poliçe kabulü veya vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda olan bir akreditif altındaki uygun bir ibraz tutarının rambursmanı, görevli banka ödeme vadesinden önce ön ödeme veya satın alma işlemi yapmış olsun olmasın ödeme vadesinde gerçekleştirilir. Bir amir bankanın görevli bir bankayı ramburse etme yükümlülüğü amir bankanın lehtar karşısındaki yükümlülüğünden bağımsızdır.

MADDE 8

TEYİT BANKASININ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

a) İbrâzı şart koşulan belgelerin teyit bankasına veya diğer herhangi bir görevli bankaya ibraz edilmesi ve belgelerin uygun bir ibrazı oluşturması kaydıyla;

i. Teyit bankası,

a. akreditif teyit bankasının gişelerinde belgelerin ibrazı üzerine ödeme, vadeli ödeme veya poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda olduğu takdirde;

b. akreditif diğer bir görevli bankanın gişelerinde belgelerin ibrazı üzerine ödem yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka ödeme yapmadığı takdirde;

c. akreditif diğer bir görevli bankanın gişelerinde vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka vadeli ödeme yükümlülüğüne girmediği veya girmiş olduğu halde ödeme vadesinde ödeme yapmadığı takdirde,

d. akreditif diğer bir görevli bankanın gişelerinde poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka kendi üzerine çekilen bir poliçeyi kabul etmediği veya kabul etmiş olduğu halde poliçenin ödeme vadesinde ödeme yapmadığı takdirde,

e. akreditif diğer bir görevli bankanın gişelerinde iştira yöntemiyle kullanımda olduğu ve o görevli banka iştira işlemini yapmadığı takdirde; ibrazı karşılamadır;

ii. akreditif teyit bankasının gişelerinde iştira yöntemiyle kullanımda olduğu takdirde rücu hakkı olmaksızın iştira işlemini yapmalıdır.

b) Bir teyit bankası akreditife teyidini eklediği an itibariyle ibrazı karşılamakla veya iştira etmekle dönülemez biçimde yükümlüdür.

c) Bir teyit bankası uygun bir ibrazı karşılayan veya iştira eden ve belgeleri teyit bankasına gönderen diğer bir görevli bankayı ramburse etmekle yükümlüdür. Poliçe kabulü veya vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda olan bir akreditif altındaki uygun bir ibraz tutarının rambursmanı, diğer bir görevli banka ödeme vadesinden önce ön ödeme veya satın alma işlemini yapmış olsun olmasın ödeme vadesinde gerçekleştirilir. Bir teyit bankasının diğer bir görevli bankayı ramburse etme yükümlülüğü teyit bankasının lehtar karşısındaki yükümlülüğünden bağımsızdır. d) Bir banka amir bankadan bir akreditifin teyidi için bir talep veya yetki aldığı fakat teyit etmek istemediği takdirde bu durumu amir bankaya gecikmeksizin bildirmelidir; akreditifi teyitsiz ihbar edebilir.

MADDE 9

AKREDİTİFLERİN VE DEĞİŞİKLİKLERİN İHBAR EDİLMESİ

a) Bir akreditif ve herhangi bir değişiklik bir ihbar bankası aracılığıyla lehtara ihbar edilebilir.

Teyit bankası olmayan bir ihbar bankası akreditifi ve herhangi bir değişikliği ibraz karşılama veya iştira etme yükümlülüğü olmaksızın ihbar eder.

b) İhbar bankası akreditifi veya değişikliği ihbar etmekle akreditifin veya değişikliğin görünür gerçekliğini kendine göre yeterli biçimde belirlediğini ve ihbarın, alman akreditifin veya değişikliğin şartlarını doğru olarak yansıttığını belirtmiş olur.

c) Bir ihbar bankası akreditifi ve herhangi bir değişikliği lehtara ihbar etmek için diğer bir bankanın (ikinci ihbar bankası) hizmetinden yararlanabilir, ikinci ihbar bankası akreditifi veya değişikliği ihbar etmekle almış olduğu ihbarın görünür gerçekliğini kendine göre yeterli biçimde belirlediğini ve ihbarın, alman akreditifin veya değişikliğin şartlarını doğru olarak yansıttığını belirtmiş olur.

d) Bir akreditifin ihbar edilmesi için bir ihbar bankasının veya ikinci ihbar bankasının hizmetinden yararlanan bir banka o akreditife ilişkin herhangi bir değişikliğin ihbar edilmesi için aynı bankayı kullanmalıdır.

e) Bir akreditifi veya değişikliği ihbar etmesi istenen bir banka ihbar etmeme yolunu seçtiği takdirde akreditifi, değişikliği veya ihbarı aldığı bankaya bu hususta gecikmeksizin bilgi vermelidir.

f) Bir akreditifi veya değişikliği ihbar etmesi istenen bir banka akreditifin, değişikliğin veya ihbarın görünür gerçekliğini kendine göre yeterli biçimde belirleyemediği takdirde talimat hangi bankadan gelmiş görünüyorsa o bankaya bu durumu gecikmeksizin bildirmelidir. Buna rağmen ihbar bankası veya ikinci ihbar bankası akreditifi veya değişikliği ihbar etme yolunu seçtiği takdirde lehtara veya ikinci ihbar bankasına akreditifin, değişikliğin veya ihbarın görünür gerçekliğini kendine göre yeterli biçimde belirleyemediğini bildirmelidir.

MADDE 10

DEęİŐİŐİKLİKLER

a) 38. Maddede belirtilen durumlar dışında bir akreditif amir bankanın, varsa teyit bankasının ve lehtarın onayı olmadan deęiŐİtirilemez veya iptal edilemez.

b) Bir amir banka değişİkliği gönderdiği an itibariyle o deęiŐİklikle dönülemez biçimde bağlıdır.

Teyit bankası bir değişİkliği teyidinin kapsamı içine alabilir; bu durumda değişİkliği ihbar ettiği an itibariyle dönülemez biçimde bağlı olacaktır. Bununla beraber teyit bankası bir değişİkliği teyidinin kapsamına almadan ihbar etme yolunu seçebilir; bu takdirde durumu gecikmeksizin amir bankaya ve ihbar yazısında lehtara bildirmelidir.

c) Asıl akreditifin (veya evvelce kabul edilmiş değişiklikleri içeren bir akreditifin) şartları, bir değişikliği ihbar eden bankaya lehtarın bu değişikliği kabul ettiğini bildirmesine kadar lehtar için yürürlükte kalacaktır. Lehtarın bir değişikliği kabul veya reddettiğine ilişkin bildiri vermesi gerekir. Lehtar böyle bir bildiri vermediği takdirde akreditife ve henüz kabul edilmemiş herhangi bir değişikliğe uygun bir ibraz lehtarın o değişikliği kabul etmiş olduğuna ilişkin bildiri sayılacaktır. Akreditif o an itibariyle değiştirilmiş olacaktır.

d) Bir değişikliği ihbar eden bir bankanın, değişikliğin kabulü veya reddi ile ilgili olarak aldığı herhangi bir bildiri hakkında değişikliği aldığı bankaya bilgi vermesi gerekir.

e) Bir değişikliğin kısmen kabulüne izin verilmez; kısmen kabul o değişikliğin reddedildiğine ilişkin bildiri olarak görülecektir.

f) Bir değişiklikte yer alan ve belirli bir süre içinde lehtarca reddedilmediği takdirde o değişikliğin yürürlüğe gireceğine ilişkin bir şart dikkate alınmayacaktır.

MADDE 11

TELEKOMÜNİKASYON ARACILIĞIYLA GÖNDERİLEN, ÖN İHBARI YAPILAN AKREDİTİFLER VE DEĞİŞİKLİKLER

a) Şifreli telekomünikasyon aracılığıyla gönderilen bir akreditif veya değişiklik, üzerinden işlem yapılacak (operative) akreditif veya değişiklik olarak görülecek ve daha sonra alman herhangi bir posta teyidi dikkate alınmayacaktır.

Telekomünikasyon aracılığıyla gönderilen bir mesaj 'ayrıntılarının tamamı gönderilecektir' (full details to follow) (veya benzer anlamdaki sözcükleri) içerdiği veya gönderilecek olan posta teyidinin, üzerinden işlem yapılacak akreditif veya değişiklik olacağını belirttiği takdirde anılan mesaj, üzerinden işlem yapılacak akreditif veya değişiklik olarak sayılmayacaktır. Bu durumda amir banka, üzerinden işlem yapılacak akreditifi veya değişikliği telekomünikasyon aracılığıyla alınan mesajla uyumsuz olmayan şartlarda gecikmeksizin göndermelidir. ■*•

b) Bir akreditif açılışının veya değişikliğin ön ihbarı (preavi), amir bankanın ancak üzerinden işlem yapılacak akreditifi açmaya veya üzerinden işlem yapılacak değişikliği yapmaya hazır olması halinde gönderilecektir. Bir ön ihbar gönderen amir banka üzerinden işlem yapılacak

akreditifi ön ihbarla uyumsuz olmayan şartlarda gecikmeksizin açmakla veya değişikliği ön ihbarla uyumsuz olmayan şartlarda gecikmeksizin yapmakla dönülemez biçimde yükümlüdür.

MADDE 12

GÖREVLENDİRME

a) Görevli banka teyit bankası olmadığı sürece ibrazı karşılamak veya iştirat etmek için verilen bir yetki, görevli bankanın ibrazı karşılamayı veya iştirat etmeyi açıkça kabul ederek bunu lehtara açıkça bildirdiği hal dışında o görevli bankayı ibrazı karşılamak veya iştirat etmek için herhangi bir yükümlülük altına sokmaz.

b) Bir poliçe kabul etmesi veya vadeli ödeme yükümlülüğüne girmesi için bir bankayı görevlendirmekle, amir banka o görevli bankanın kabul ettiği bir poliçeyi veya girdiği vadeli ödeme yükümlülüğünü satın alması veya ön ödeme yapması için o görevli bankayı yetkili kılar.

c) Teyit bankası olmayan bir görevli banka tarafından belgelerin alınması veya incelenmesi ve gönderilmesi o görevli bankayı ibrazı karşılamakla veya iştirat etmekle yükümlü kılmadığı gibi ibraz karşılama veya iştirat eylemini de oluşturmaz.

MADDE 13

BANKALAKAKASI RAMBURSMAN DÜZENLEMELERİ

a) Bir akreditif, rambursmanm görevli bankaca (talep bankası) başka bir taraftan (rambursman bankası) talep edilmek suretiyle sağlanacağını belirttiği takdirde rambursmanm akreditifin açılış tarihinde yürürlükte olan ICC'nin Bankalararası Rambursman Kuralları'na tabi olup olmadığı akreditifte belirtilmelidir.

b) Rambursmanm ICC'nin Bankalararası Rambursman Kuralları'na tabi olduğu akreditifte belirtilmediği takdirde aşağıdaki kurallar uygulanır:

i. Bir amir banka rambursman bankasına akreditifte belirtilen kullanım yöntemine uygun bir rambursman yetkisi vermelidir. Rambursman yetkisinin bir vade tarihine tabi olmaması gerekir.

ii. Bir talep bankasından, rambursman bankasına akreditifin şartlarına uyulduğunu belirten bir uygunluk sertifikası vermesi istenmeyecektir.

iii. Rambursman akreditif şartları uyarınca ilk talep üzerine rambursman bankası tarafından sağlanmadığı takdirde amir banka herhangi bir faiz kaybından ve oluşan masraflardan sorumlu olacaktır.

iv. Rambursman bankasının komisyon ve masrafları amir bankaya aittir. Bununla beraber komisyon ve masraflar lehtara ait olduğu takdirde bu hususun akreditifte ve rambursman yetkisinde belirtilmesi amir bankanın sorumluluğundadır. Bir rambursman bankasının komisyon ve masrafları lehtara ait olduğu takdirde bu tutarlar rambursman yapıldığında talep bankasına yapılacak ödemededen düşülecektir.

Rambursman yapılmadığı takdirde rambursman bankasının komisyon ve masrafları amir bankanın yükümlülüğünde kalacaktır.

c) Rambursman ilk talep üzerine rambursman bankası tarafından yapılmadığı takdirde amir banka rambursmanın sağlanmasına ilişkin yükümlülüklerinden kurtulmuş olmaz.

MADDE 14

BELGELERİN İNCELENMESİNE İLİŞKİN STANDART

a) Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası ve amir banka, belgelerin dış görünüşleri itibariyle uygun bir ibrazı oluşturup oluşturmadığını belirlemek için sadece belgeleri esas alarak ibrazı incelemelidir.

b) Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası ve amir bankalardan her biri ibrazın uygunluğunu belirlemek için ibraz gününü izleyen azami beş banka iş gününe (banking day) sahip olacaktır. İbraz tarihinde veya ertesinde herhangi bir vade tarihinin veya ibraz için son günün gelmiş olması bu süreyi kısaltmaz veya etkilemez.

c) 19, 20, 21, 22, 23, 24 veya 25. Maddeye tabi bir veya birden fazla orijinal taşıma belgesi içeren bir ibraz, lehtar tarafından veya lehtar adına, bu kurallarda tanımlanan, yükleme tarihinden sonraki 21 takvim gününden daha geç olmamak kaydıyla, fakat her durumda akreditifin vade tarihinden geç olmamak üzere yapılmalıdır.

d) Bir belgedeki veri içeriği, akreditif, bizzat belgenin kendisi ve uluslararası standart bankacılık uygulaması bağlamında okunduğunda o veri içeriğinin o belgedeki, ibrazı şart koşulan diğer herhangi bir belgedeki veya akreditifteki verilerin içeriğiyle bire bir aynı olması gerekmez, ancak onlara ters düşmemelidir.

e) Ticari fatura dışındaki belgelerde malın, hizmetlerin veya yapılan işin tanımı belirtildiği takdirde bu tanım akreditifteki tanımlarına ters düşmeyen genel ifadelerle yapılabilir.

f) Akreditif bir taşıma belgesi, sigorta belgesi veya ticari fatura dışında bir belgenin ibrazını istediği, fakat bu belgenin kimin tarafından düzenleneceğini veya veri içeriğini şarta bağlamadığı takdirde bankalar ibraz edilen belge içeriği bakımından akreditifte istenen 8 belgenin görevini yerine getirdiğini gösteriyorsa ve ayrıca 14(d) Fıkrasına uygun ise o belgeyi ibraz edildiği biçimde kabul edeceklerdir.

g) İbrahim edilen, fakat akreditifte istenmeyen bir belge dikkate alınmayacaktır; söz konusu belge ibraz edene iade edilebilir.

h) Bir akreditifte bir şart yer aldığı halde o şarta uyulduğunu gösteren belge şarta bağlanmadığı takdirde bankalar o şartı belirtilmemiş sayacak ve dikkate almayacaklardır.

i) Bir belge akreditifin açılış tarihinden önceki bir tarihi taşıyabilir, fakat ibraz edildiği tarihten daha sonraki bir tarihi taşımamalıdır.

j) İbrahim şart koşulan herhangi bir belgede lehtar ve amir adreslerinin gösterilmesi halinde bu adreslerin akreditifte belirtilen adreslerle veya ibrazı şart koşulan diğer herhangi bir belgedeki adreslerle aynı olması gerekmez; fakat akreditifte yer alan ilgili adreslerdeki aynı ülke içinde olmalıdır. Lehtarın ve amirin adreslerinin bir parçası olarak belirtilen iletişim kurmaya yönelik ayrıntılar (telefaks, telefon, e-posta ve benzerleri) dikkate alınmayacaktır. Bununla beraber, amirin adresi ve iletişim kurma ayrıntıları 19, 20, 21, 22, 23, 24 veya 25. Maddeye tabi bir taşıma belgesinde alıcıya (Consignee) veya ihbar tarafına (Notify) ait ayrıntıların parçası olarak gösterildiğinde o adres ve iletişim kurma ayrıntıları akreditifte belirtildiği gibi olmalıdır.

k) Herhangi bir belgede malları gönderen (shipper/consignor) olarak belirtilen tarafın akreditifin lehtarı olması gerekmez.

I) Bir taşıma belgesi, bu kuralların 19, 20, 21, 22, 23 ve 24. maddelerinin gereklerini karşılması kaydıyla bir taşımacıdan (carrier), araç sahibinden (owner), kaptandan (master) veya kiralayandan (charterer) başka herhangi bir tarafça düzenlenebilir.

MADDE 15

UYGUN İBRAZ

- a) Bir amir banka bir ibrazın uygun olduğunu belirlediğinde ibrazı karşılamalıdır.
- b) Bir teyit bankası bir ibrazın uygun olduğunu belirlediğinde ibrazı karşılamalı veya iştirah etmeli ve belgeleri amir bankaya göndermelidir.
- c) Bir görevli banka bir ibrazın uygun olduğunu belirlediğinde ve ibrazı karşıladığında veya iştirah ettiğinde belgeleri teyit bankasına veya amir bankaya göndermelidir.

MADDE 16

REZEVLİ/UYGUN OLMAYAN BELCELER, REZERV KALDIRMA VE BİLDİRİ

- a) Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası veya amir banka bir ibrazın uygun olmadığını belirlediğinde, ibrazı karşılamayı veya iştirah etmeyi reddedebilir.
- b) Bir amir banka bir ibrazın uygun olmadığını belirlediğinde sadece kendi kararıyla, rezerv kaldırma talimatı (waiver) almak için akreditif amiriyle temas edebilir. Ancak bu işlem 14(b) fıkrasında sözü edilen süreyi uzatmaz.
- c) Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası veya amir banka ibrazı karşılamayı veya iştirah etmeyi reddetmeye karar verdiğinde ibrazda bulunan tarafa bu hususta tek bir bildiri göndermelidir. Bu bildiri;
 - i. bankanın ibrazı karşılamayı veya iştirah etmeyi reddettiğini; ve
 - ii. bankanın ibrazı karşılamayı veya iştirah etmeyi reddetmesine ilişkin her bir rezerv unsurunu; ve iii. a) bankanın ibraz edenden yeni talimat beklerken belgeleri elde tutmakta olduğunu; veya b) amir bankanın akreditif amirinden rezerv kaldırma talimatı alıp bunu kabul etmeyi uygun görünceye kadar veya rezerv kaldırma talimatını kabul etmeyi uygun

görmeden önce ibraz edenden yeni talimat alıncaya kadar belgeleri elde tutmakta olduğunu;
veya

c) bankanın belgeleri iade etmekte olduğunu; veya

d) bankanın ibraz edenden evvelce almış olduğu talimat uyarınca hareket etmekte olduğunu,
belirtmelidir.

d) 16(c) Fıkrası gereğince gönderilecek bildiri, ibraz gününü izleyen beşinci banka iş
gününün bitiminden geç olmamak üzere telekomünikasyon aracılığıyla, bu mümkün değilse
diğer hızlı araçlarla gönderilmelidir.

e) Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası veya amir
banka 16(c)(iii)(a) veya (b) Fıkrası gereği olan bildiriye gönderdikten sonra belgeleri her an
ibraz edene iade edebilir.

f) Bir amir banka veya teyit bankası bu maddenin hükümlerine uygun hareket etmediği
takdirde belgelerin uygun bir ibrazı oluşturmadığını iddia etmekten yoksun kalacaktır.

g) Bir amir banka ibrazı karşılamayı reddettiği veya bir teyit bankası ibrazı karşılamayı veya
iştirat etmeyi reddettiği ve bu konuda bu madde uyarınca bildiriye bulunduğu takdirde
yapılmış olan herhangi bir rambursmanın faiziyle birlikte geri ödenmesini istemeye hak
kazanacaktır.

MADDE 17

ORİJİNAL BELCELER VE KOPYALAR

a) Akreditifte ibrazı şart koşulan her bir belgenin en az bir adet aslı (orijinali) ibraz
edilmelidir.

b) Belgenin bizzat kendisi orijinal olmadığını belirtmediği sürece bir banka, belgeyi
düzenleyen orijinal görünümlü bir imzasını, işaretini, kaşesini veya etiketini taşıyan
herhangi bir belgeyi orijinal bir belge olarak işleme alacaktır.

c) Bir belge aksini belirtmediği sürece bir banka,

i. belgeyi düzenleyen eliyle yazılmış, daktilo edilmiş, delgilenmiş veya

kaşelenmiş gözüken; veya

ii. belgeyi düzenleyen orijinal kırtasiyesi kullanılarak düzenlendiği gözüken;

veya

iii. belgedeki "orginal" kaydının ibraz edilen belgeye özgü olmadığı gözükmediği sürece orijinal olduğunu belirten bir belgeyi de orijinal olarak kabul edecektir.

d) Bir akreditifte belgelerin kopyalarının ibrazı istendiği takdirde orijinallerin veya kopyaların ibrazına izin verilir.

e) Bir akreditifte "in duplicate", "in two fold" veya "in two copies" gibi terimler kullanılarak birden fazla nüshalı belgelerin ibrazı istendiği takdirde bu şart, bizzat belgenin kendisi aksini belirtmediği sürece en az bir orijinal ve kalan sayıdaki nüshaların kopya olarak ibrazı ile yerine getirilmiş olacaktır.

MADDE 18

TİCARİ FATURA

a) Bir ticari fatura,

i. lehtar tarafından düzenlenmiş olarak gözükmelidir (38. Madde hükmü hariç);

ii. akreditif amiri adına düzenlenmelidir (38(g) fıkrası hükmü hariç);

iii. akreditifin para cinsi üzerinden düzenlenmelidir; ve

iv. imzalanmış olması gerekmez.

b) Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa teyit bankası veya amir banka akreditifin izin verdiği tutarı aşan bir tutar üzerinden düzenlenmiş bir ticari faturayı kabul edebilir ve onun bu kararı, ilgili bankanın akreditifte izin verilen tutarı aşan bir tutar üzerinden ibraz karşılamamış veya iştirah yapmamış olması kaydıyla bütün taraflar için bağlayıcı olacaktır.

c) Bir ticari faturada yer alan mal, hizmet veya iş tanımı akreditifteki tanımla uyumlu olmalıdır.

MADDE 19

EN AZ İKİ FARKLI TAŞIMA ŞEKLİNİ KAPSAYAN TAŞIMA BELGESİ

a) En az iki farklı taşıma şeklini kapsayan bir taşıma belgesi (multimodal veya combined taşıma belgesi), nasıl adlandırılmış olursa olsun,

i. taşımacının ismini göstermeli ve,

- taşımacı veya taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından, veya
- kaptan veya kaptan adına ismi belirtilen bir acente tarafından, imzalanmalıdır.

Taşımacı, kaptan veya acente tarafından atılan herhangi bir imza taşımacıya, kaptana veya acenteye ait imza olarak tanımlanmalıdır.

Bir acente tarafından atılan herhangi bir imza o acentenin taşımacı veya kaptan adına imza attığını belirtmelidir.

ii. malların akreditifte belirtilen yerde sevk edildiğini (dispatched), teslim alındığını

(taken in charge) veya gemiye yüklendiğini (shipped on board) belirtmelidir. Bu

eylemler,

- matbu bir kayıtla gösterilebilir, veya
- malların sevk edildiği, teslim alındığı veya gemiye yüklendiği tarihi belirten bir kaşeyle veya kayıtla gösterilebilir.

Taşıma belgesinin düzenlenme tarihi 'dispatch', 'taking in charge' veya 'shipped on board' tarihi ve yükleme tarihi olarak alınacaktır. Ancak taşıma belgesi kaşeyle veya kayıtla bir 'dispatch', 'taking in charge' veya 'shipped on board' tarihi belirtiyorsa bu tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

iii. a) Taşıma belgesi ek olarak, farklı bir 'dispatch', 'taken in charge' veya 'shipment' yeri veya nihai varış yeri gösterse bile, veya

b) taşıma belgesi gemiyle, yükleme limanı veya boşaltma limanı ile ilgili olarak

'intended' veya benzer nitelikte bir kaydı içerse bile, akreditifte belirtilen sevk (dispatch), teslim alma (taken in charge) veya yükleme (shipment) yeri ile akreditifte belirtilen nihai varış yerini belirtmelidir.

iv. tek asıl (orijinal) taşıma belgesi olmalı veya birden fazla orijinal düzenlenmişse belgede belirtildiği gibi tam takım olmalıdır.

v. taşıma şartlarını içermeli veya taşıma şartlarını içeren başka bir kaynağa ilgi kurmalıdır (kısa form veya arkası boş taşıma belgesi). Taşıma şartlarının içeriği incelenmeyecektir.

vi. bir charter party'ye tabi olduğuna ilişkin hiçbir kayıt/belirti içermemelidir.

b) Bu maddenin amacına yönelik olarak aktarma, akreditifte belirtilen sevk, teslim alma veya yükleme yerinden akreditifte belirtilen nihai varış yerine yapılan taşıma sırasında (farklı taşıma şekilleri olsun olmasın) bir taşıma aracından boşaltma yapmak ve diğer bir taşıma aracına tekrar yükleme yapmak anlamına gelir.

c) i. Taşımanın tamamının tek ve aynı taşıma belgesi kapsamında olması kaydıyla bir taşıma belgesi malların aktarma konusu yapılacağını veya yapılabileceğini belirtebilir.

ii. Akreditif aktarmayı yasaklasa bile aktarma yapılacağını veya yapılabileceğini belirten bir taşıma belgesi kabul edilir.

MADDE 20

KONŞİMENTO

a) Bir konşimento, nasıl adlandırılmış olursa olsun,

i. taşımacının ismini göstermeli ve,

- taşımacı veya taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından, veya
- kaptan veya kaptan adına ismi belirtilen bir acente tarafından, imzalanmalıdır.

Taşımacı, kaptan veya acente tarafından atılan herhangi bir imza taşımacıya, kaptana veya acenteye ait imza olarak tanımlanmalıdır.

Bir acente tarafından atılan herhangi bir imza o acentenin taşımacı veya kaptan adına imza attığını belirtmelidir.

ii. malların akreditifte belirtilen yükleme limanında ismi belirtilen bir gemiye yüklendiğini belirtmelidir. Bu eylem,

- matbu bir kayıtla gösterilebilir, veya
- malların gemiye yüklendiği tarihi belirten bir yükleme kaydıyla (on board notation) gösterilebilir.

Konşimento yükleme tarihini belirten bir yükleme kaydı içermediği sürece belgenin düzenlenme tarihi yükleme tarihi olarak alınacaktır. Yükleme kaydı varsa bu kayıta belirtilen tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

Konşimento geminin ismiyle ilgili olarak "intended vessel" veya benzer nitelikteki bir ifadeyi içerdiği takdirde yükleme tarihini ve yüklemenin fiilen yapıldığı geminin ismini belirten bir yükleme kaydının bulunması gerekir.

iii. akreditifte belirtilen yükleme limanından akreditifte belirtilen boşaltma limanına yapılan sevkiyatı göstermelidir.

Konşimento akreditifte belirtilen yükleme limanını yükleme limanı olarak göstermediği veya yükleme limanı ile ilgili olarak "intended" veya benzer nitelikteki bir kayıt içerdiği takdirde akreditifte belirtilen yükleme limanını, yükleme tarihini ve geminin ismini belirten bir yükleme kaydının bulunması gerekir. Bu hüküm ismi belirtilen bir gemiye yükleme (loading on board / shipment) yapıldığının konşimentoda matbu yazıyla belirtilmiş olması halinde dahi uygulanır.

iv. tek asıl (orijinal) konşimento olmalı veya birden fazla orijinal düzenlenmişse konşimentoda belirtildiği gibi tam takım olmalıdır.

v. taşıma şartlarını içermeli veya taşıma şartlarını içeren başka bir kaynağa ilgi kurmalıdır (kısa form veya arkası boş konşimento). Taşıma şartlarının içeriği incelenmeyecektir.

vi. bir charter party'ye tabi olduğuna ilişkin hiçbir kayıt/belirti içermemelidir.

b) Bu Maddenin amaçlarına yönelik olarak aktarma, akreditifte belirtilen yükleme limanından akreditifte belirtilen boşaltma limanına yapılan taşıma sırasında bir gemiden boşaltma yapmak ve diğer bir gemiye tekrar yükleme yapmak anlamına gelir.

c) i. Taşımanın tamamının tek ve aynı konşimento kapsamında olması kaydıyla bir konşimento malların aktarma konusu yapılacağını veya yapılabileceğini belirtebilir.

ii. Akreditif aktarmayı yasaklasa bile konşimento malların bir konteynerde, treylerde veya LASH mavnasında sevk edildiğini kanıtladığı takdirde aktarma yapılacağını veya yapılabileceğini belirten bir konşimento kabul edilir.

d) Bir konşimentoda taşımacının aktarma yapma hakkını saklı tuttuğunu belirten ibareler dikkate alınmayacaktır.

MADDE 21

CİRO EDİLEMEZ DENİZYOLU TAŞIMA SENEDİ

a) Ciro edilemez bir denizyolu taşıma senedi, nasıl adlandırılmış olursa olsun, i. taşımacının ismini göstermeli ve,

- taşımacı veya taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından, veya
- kaptan veya kaptan adına ismi belirtilen bir acente tarafından, imzalanmalıdır.

Taşımacı, kaptan veya acente tarafından atılan herhangi bir imza taşımacıya, kaptana veya acenteye ait imza olarak tanımlanmalıdır.

Bir acente tarafından atılan herhangi bir imza o acentenin taşımacı veya kaptan adına imza attığını belirtmelidir.

ii. malların akreditifte belirtilen yükleme limanında ismi belirtilen bir gemiye yüklendiğini belirtmelidir. Bu eylem,

- matbu bir kayıtla gösterilebilir, veya
- malların gemiye yüklendiği tarihi belirten bir yükleme kaydıyla (on board notation) gösterilebilir.

Ciro edilemez denizyolu taşıma senedi yükleme tarihini belirten bir yükleme kaydı içermediği sürece belgenin düzenlenme tarihi yükleme tarihi olarak alınacaktır.

Yükleme kaydı varsa bu kayıta belirtilen tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.15
Ciro edilemez denizyolu taşıma senedi geminin ismiyle ilgili olarak "intended vessel" veya benzer nitelikteki bir ifadeyi içerdiği takdirde yükleme tarihini ve yüklemenin fiilen yapıldığı geminin ismini belirten bir yükleme kaydının bulunması gerekir.

iii. akreditifte belirtilen yükleme limanından akreditifte belirtilen boşaltma limanına yapılan sevkiyatı göstermelidir.

Ciro edilemez denizyolu taşıma senedi akreditifte belirtilen yükleme limanını yükleme limanı olarak göstermediği veya yükleme limanı ile ilgili olarak "intended" veya benzer nitelikteki bir kaydı içerdiği takdirde akreditifte belirtilen yükleme limanını, yükleme tarihini ve geminin ismini belirten bir yükleme kaydının bulunması gerekir. Bu hüküm ismi belirtilen bir gemiye yükleme (loading on board / shipment) yapıldığının ciro edilemez denizyolu taşıma senedinde matbu yazıyla belirtilmiş olması halinde dahi uygulanır.

iv. tek asıl (orijinal) ciro edilemez denizyolu taşıma senedi olmalı veya birden fazla orijinal düzenlenmişse belgede belirtildiği gibi tam takım olmalıdır.

v. taşıma şartlarını içermeli veya taşıma şartlarını içeren başka bir kaynağa ilgi kurmalıdır (kısa form veya arkası boş ciro edilemez denizyolu taşıma senedi). Taşıma şartlarının içeriği incelenmeyecektir.

vi. bir charter party'ye tabi olduğuna ilişkin hiçbir kayıt/belirti içermemelidir.

b) Bu Maddenin amaçlarına yönelik olarak aktarma, akreditifte belirtilen yükleme limanından akreditifte belirtilen boşaltma limanına yapılan taşıma sırasında bir gemiden boşaltma yapmak ve diğer bir gemiye tekrar yükleme yapmak anlamına gelir.

c) i. Taşımanın tamamının tek ve aynı ciro edilemez taşıma senedi kapsamında olması kaydıyla ciro edilemez bir denizyolu taşıma senedi malların aktarma konusu yapılacağını veya yapılabileceğini belirtebilir.

ii. Akreditif aktarmayı yasaklasa bile ciro edilemez bir denizyolu taşıma senedi malların bir konteynerde, treylerde veya LASH mavnasında sevk edildiğini kanıtladığı takdirde aktarma

yapılacağını veya yapılabileceğini belirten ciro edilemez bir denizyolu taşıma senedi kabul edilir.

d) Ciro edilmez bir denizyolu taşıma senedinde taşımacının aktarma yapma hakkını saklı tuttuğunu belirten ibareler dikkate alınmayacaktır.

MADDE 22

CHARTER PARTY KONŞİMENTO

Bir charter party'e tabi olduğuna ilişkin bir kayıt/belirti içeren bir konşimento (charter party konşimento), nasıl adlandırılmış olursa olsun, • kaptan veya kaptan adına ismi belirtilen bir acente tarafından, veya

• gemi sahibi veya gemi sahibi adına ismi belirtilen bir acente tarafından,

veya

• kiralayan (charterer) veya kiralayan adına ismi belirtilen bir acente tarafından imzalanmalıdır.

Kaptan, gemi sahibi, kiralayan veya acente tarafından atılan herhangi bir 13 imza kaptana, gemi sahibine, kiralayana veya acenteye ait imza olarak tanımlanmalıdır.

Bir acente tarafından atılan herhangi bir imza o acentenin kaptan, gemi sahibi veya kiralayan adına imza attığını belirtmelidir.

Gemi sahibi veya kiralayan adına imza atan bir acente gemi sahibinin veya kiralayanın ismini belirtmelidir.

ii. malların akreditifte belirtilen yükleme limanında ismi belirtilen bir gemiye yüklendiğini belirtmelidir. Bu eylem,

• matbu bir kayıtla gösterilebilir, veya

• malların gemiye yüklendiği tarihi belirten bir yükleme kaydıyla (on board notation) gösterilebilir.

Charter party konşimento yükleme tarihini belirten bir yükleme kaydı içermediği sürece belgenin düzenlenme tarihi yükleme tarihi olarak alınacaktır. Yükleme kaydı varsa bu kayıta belirtilen tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

ii. akreditifte belirtilen yükleme limanından akreditifte belirtilen boşaltma limanına yapılan sevkiyatı göstermelidir. Boşaltma limanı akreditifte belirtildiği biçimde bir saha veya coğrafi bölge olarak da gösterilebilir.

iii. tek asıl (orijinal) charter party konşimento olmalı veya birden fazla orijinal düzenlenmişse belgede belirtildiği gibi tam takım olmalıdır.

b) Bir banka, akreditif şartları gereği ibrazı istense bile charter party sözleşmelerini incelemeyecektir.

MADDE 23

HAVAYOLU TAŞIMA BELGESİ

a) Bir havayolu taşıma belgesi, nasıl adlandırılmış olursa olsun,

i. taşımacının ismini göstermeli ve,

- taşımacı tarafından, veya
- taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından, imzalanmalıdır.

Taşımacı veya acente tarafından atılan herhangi bir imza taşımacıya veya acenteye ait imza olarak tanımlanmalıdır.

Bir acente tarafından atılan herhangi bir imza o acentenin taşımacı adına imza attığını belirtmelidir.

ii. malların taşıma için kabul edildiğini belirtmelidir.

iii. düzenlenme tarihini belirtmelidir. Havayolu taşıma belgesi fiili yükleme tarihine

ilişkin özel bir kayıt içermediği sürece düzenlenme tarihi yükleme tarihi olarak alınacaktır; özel bir kayıt varsa bu kayıta belirtilen tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

Uçuş/sefer numarası ve tarihine ilişkin belgede gözüken diğer herhangi bir bilgi yükleme tarihinin belirlenmesinde dikkate alınmayacaktır.

iv. akreditifte belirtilen kalkış ve varış hava limanlarını belirtmelidir.

v. akreditif tam takım orijinallerin ibrazını şart koşsa bile gönderene ait orijinal nüsha (original for consignor/shipper) olmalıdır.

vi. taşıma şartlarını içermeli veya taşıma şartlarını içeren başka bir kaynağa ilgi kurmalıdır. Taşıma şartlarının içeriği incelenmeyecektir.

b) Bu maddenin amaçlarına yönelik olarak aktarma, akreditifte belirtilen kalkış hava limanından akreditifte belirtilen varış hava limanına yapılan taşıma sırasında bir uçaktan boşaltma yapmak ve diğer bir uçağa tekrar yükleme yapmak anlamına gelir.

c) i. Taşımanın tamamının tek ve aynı havayolu taşıma belgesi kapsamında olması kaydıyla bir havayolu taşıma belgesi malların aktarma konusu yapılacağını veya yapılabileceğini belirtebilir.

ii. Akreditif aktarmayı yasaklasa bile aktarma yapılacağını veya yapılabileceğini belirten bir havayolu taşıma belgesi kabul edilir.

MADDE 24

KARAYOLU, DEMİRYOLU VEYA KARASAL SUYOLU TAŞIMA BELGELERİ

a) Bir karayolu, demiryolu veya karasal su yolu taşıma belgesi, nasıl adlandırılmış olursa olsun,

i. taşımacının ismini göstermeli ve,

• taşımacı veya taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından

imzalanmalı, veya

• malların taşımacı veya taşımacı adına ismi belirtilen bir acente tarafından alındığını imza, kaşe veya kayıtla göstermelidir.

Malların teslim alındığına ilişkin taşımacının veya acentenin herhangi bir imzası, kaşesi veya alındı kaydı taşımacıya veya acenteye ait olarak tanımlanmalıdır.

Malların teslim alındığına ilişkin acentenin herhangi bir imzası, kaşesi veya alındı kaydı acentenin taşımacı adına imza attığını veya taşımacı adına hareket ettiğini belirtmelidir.

Bir demiryolu taşıma belgesi taşımacının kimliğini belirtmediği takdirde demiryolu şirketinin herhangi bir imzası veya kaşesi belgenin taşımacı tarafından imzalandığının kanıtı olarak kabul edilecektir.

ii. yükleme tarihini veya malların akreditifte belirtilen yerde yüklenmek, sevk edilmek veya taşınmak üzere alındığı tarihi belirtmelidir, Taşıma belgesi tarihli bir alındı kaşesi, alındı veya yükleme tarihine ilişkin bir kayıt içermediği sürece belgenin düzenlenme tarihi yükleme tarihi olarak alınacaktır.

iii. akreditifte belirtilen yükleme ve varış yerlerini belirtmelidir.

b) i. Bir karayolu taşıma belgesi gönderene/yükletene ait orijinal (original for consignor/shipper) olarak gözükmeli veya belgenin kimin için hazırlandığına ilişkin hiçbir işaret taşımamalıdır.

ii. "Duplicate" olarak işaretlenmiş bir demiryolu taşıma belgesi bir orijinal olarak kabul edilecektir.

iii. Bir demiryolu veya karasal su yolu taşıma belgesi orijinal kaydı taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın orijinal olarak kabul edilecektir.

c) Taşıma belgesinde düzenlenen orijinallerin sayısının belirtilmemiş olması halinde ibraz edilen nüshaların sayısı tam takımı oluşturmuş sayılacaktır.

d) Bu maddenin amacına yönelik olarak aktarma, akreditifte belirtilen yükleme, sevk veya taşıma yerinden akreditifte belirtilen varış yerine yapılan taşıma sırasında, aynı taşıma şekli dahilinde, bir taşıma aracından boşaltma yapmak ve diğer bir taşıma aracına tekrar yükleme yapmak anlamına gelir.

e) i. Taşımanın tamamının tek ve aynı taşıma belgesi kapsamında olması kaydıyla bir karayolu, demiryolu veya karasal su yolu taşıma belgesi malların aktarma konusu yapılacağını veya yapılabileceğini belirtebilir.

ii. Akreditif aktarmayı yasaklasa bile aktarma yapılacağını veya yapılabileceğini belirten bir karayolu, demiryolu veya karasal su yolu taşıma belgesi kabul edilir.

MADDE 25

KURYE ALINDISI, POSTA ALINDISI VEYA POSTALAMA SERTİFİKASI

a) Malların taşınmak üzere alındığını kanıtlayan bir kurye alındısı, nasıl adlandırılmış olursa olsun,

i. kurye servisinin ismini belirtmeli ve akreditif şartına göre malların yüklenmesi gereken yerde ismi belirtilen kurye servisi tarafından kaşelenmiş veya imzalanmış olmalıdır;

ii. teslim alınma (pick-up/receipt) tarihini veya bu hususta bir ifadeyi belirtmelidir. Bu 15 tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

b) Kurye masrafının ödeneceğine veya ödendiğine ilişkin bir şart, bir kurye servisinde düzenlenmiş ve kurye masrafının alıcı dışında bir tarafa ait olduğunu kanıtlayan bir taşıma belgesiyle yerine getirilebilir.

c) Malların taşınmak üzere alındığını kanıtlayan bir posta alındısı veya postalama sertifikası nasıl adlandırılmış olursa olsun akreditif şartına göre malların yüklenmesi gereken yerde kaşelenmiş veya imzalanmış ve tarihlenmiş olmalıdır. Bu tarih yükleme tarihi olarak alınacaktır.

MADDE 26

"GÜVERTE ÜZERİNDE", "YÜKLETENİN TARTI, SAYIM VE İÇERİK" BEYANI VE NAVLUNA EK MASRAFLAR

a) Bir taşıma belgesi malların güverte üzerinde (on deck) olduğunu veya güverte üzerine yükleneceğini göstermemelidir. Bir taşıma belgesinde malların güverte üzerine yüklenebileceğini belirten bir ibare kabul edilir.

b) "Shipper's load and count" ve "said by shipper to contain" gibi bir ibare taşıyan bir taşıma belgesi kabul edilir.

c) Bir taşıma belgesi kaşeyle veya başka şekilde navluna ek masraflara değinen bir kayıt taşıyabilir,

MADDE 27

TEMİZ TAŞIMA BELGESİ

Bir banka sadece temiz bir taşıma belgesini kabul edecektir. Temiz bir taşıma belgesi malların veya malların ambalajının kusurlu bir durumunu açıkça ifade eden bir ibare veya kayıt taşımayan bir belgedir. Bir akreditif bir taşıma belgesinin "clean on board" olması şartını içerse bile "clean" sözcüğünün bir taşıma belgesinde gözükmemesi gerekmez.

MADDE 28

SİGORTA BELGESİ, KAPSAMI VE TUTARI

a) Bir sigorta poliçesi, açık kuvertüre dayalı bir sigorta sertifikası veya deklarasyonu gibi bir sigorta belgesi bir sigorta şirketi, sigorta yüklenicisi (underwriter) veya bunların acenteleri veya vekilleri tarafından düzenlenmiş ve imzalanmış gözükmelidir.

Bir acente veya vekilin herhangi bir imzası acentenin veya vekilin sigorta şirketi veya sigorta yüklenicisi adına imza attığını belirtmelidir.

b) Sigorta belgesinde birden fazla orijinal düzenlendiğinin belirtilmesi halinde bütün orijinaler ibraz edilmelidir.

c) Kuvertür notları/mektupları (cover notes) kabul edilmeyecektir.

d) Açık kuvertüre dayalı bir sigorta sertifikası veya deklarasyon yerine bir sigorta poliçesi kabul edilir.

e) Sigorta belgesi sigortanın yükleme tarihinden daha geç olmayan bir tarihten itibaren geçerli olduğunu göstermediği sürece sigorta belgesinin düzenlenme tarihi yükleme tarihinden daha geç olmamalıdır.

f) i. Sigorta belgesi sigorta tutarını göstermeli ve para cinsi akreditiftekiyle aynı olmalıdır.

ii. Sigorta tutarının mal veya fatura değerinin veya benzer bir değer bir yüzdesi kadar olması için akreditife konan bir şarttan, istenilen sigorta tutarının asgari tutar olacağı anlaşılır.

Akreditifte istenilen sigorta tutarına ilişkin bir kayıt bulunmadığı takdirde sigorta tutarı malların CİF veya CİP değerinin en az % 110'u kadar olmalıdır.

CİF veya CİP değer belgelerden belirlenmemesi halinde sigorta tutarı, belgelerin ibrazında karşılanması veya iştirah edilmesi istenen tutar veya malların faturada gösterilen brüt değeri, bunlardan hangisi daha büyükse o tutar esas alınarak hesaplanmalıdır.

iii. Sigorta belgesi en azından akreditifte belirtilen teslim alma veya yükleme yeri ile akreditifte belirtilen boşaltma veya nihai varış yeri arasındaki risklerin sigorta kapsamında olduğunu göstermelidir.

g) Bir akreditifin istenen sigorta tipini ve varsa kapsam içine alınacak ek riskleri belirtmesi gerekir. Akreditif 'alışılmış riskler' (usual risks) veya 'olağan riskler' (customary risks) gibi kesin olmayan terimler kullandığı takdirde bir sigorta belgesi sigorta kapsamı içine alınmayan risklere bakılmaksızın kabul edilecektir.

h) Bir akreditifte bütün risklere (ali risks) karşı sigorta yapılması istenmesi ve "ali risks" başlığı taşıyan ya da taşımayan herhangi bir "ali risks" kaydı veya klozunu içeren bir sigorta belgesi ibraz edilmesi halinde sigorta belgesi kapsam dışı bırakıldığı belirtilen risklere bakılmaksızın kabul edilecektir.

i) Bir sigorta belgesi herhangi bir risk muafiyeti klozuna (exclusion clause) ilgi kuran bir kayıt içerebilir.

j) Bir sigorta belgesi sigorta kuvertürünün bir muafiyete (franchise/excess deductible) tabi olduğunu gösterebilir.

MADDE 29

VADE TARİHİNİN VEYA İBRAZIN SON GÜNÜNÜN UZATILMASI

a) Bir akreditifin vade tarihi veya ibraz için son gün, ibrazın yapılacağı bankanın 36. Maddede değinilen hususlar dışındaki nedenlerden dolayı kapalı olduğu bir güne rastladığı takdirde, duruma göre vade tarihi veya ibraz için son gün müteakip ilk banka iş gününe uzatılacaktır.

b) İbraz müteakip ilk banka iş gününde yapıldığı takdirde görevli banka, belgeleri eklediği sevk yazısındaki bir beyanla amir bankaya veya teyit bankasına ibrazın 29(a) Fıkrası uyarınca uzatılan süre sınırları içinde yapıldığını bildirmelidir.

c) Yükleme için tanınan en geç tarih 29(a) fıkrasının bir sonucu olarak uzatılmayacaktır.

MADDE 30

AKREDİTİF TUTARINDA, MAL MİKTARINDA VE BİRİM

FİYATLARINDA TOLERANS

a) Akreditif tutarıyla veya akreditifte belirtilen mal miktarıyla veya birim fiyatıyla ilişkili olarak kullanılan "about" veya "approximately" sözcüklerinden, bu sözcüklerin değindiği akreditif tutarı veya mal miktarı veya birim fiyatında artı eksi % 10' u aşmayacak bir toleransa izin verildiği anlaşılacaktır.

b) Akreditifin mal miktarını şarta bağlanmış sayıda paketleme birimleri veya birbirinden bağımsız parçalar şeklinde belirtmemiş olması ve kullanımların toplam tutarı akreditif tutarım aşmaması kaydıyla mal miktarında artı eksi % 5' i aşmayan bir toleransa izin verilir.

c) Kısmi yüklemeye izin verilmemiş olsa bile akreditifte mal miktarı belirtilmiş ise bu miktarın tamamen yüklenmiş olması ve akreditifte belirtilmiş ise birim fiyatın azaltılmamış olması veya 30(b) fıkrasının uygulanamaz olması kaydıyla akreditif tutarında bu tutarın eksi % 5' ini aşmayan bir toleransa izin verilir. Akreditif belirli bir toleransı şarta bağladığında veya 30 (a) Fıkrasında değinilen ifadeleri kullandığında bu tolerans uygulanmaz. *

MADDE 31

KİSMİ KULLANIMLAR VEYA KİSMİ YÜKLEMELER

- a) Kısmi kullanımlara veya kısmi yüklemelere izin verilir.
- b) Aynı taşıma aracıyla ve aynı sefer için başlayan sevkiyatı kanıtlayan birden fazla taşıma belgesi takımından oluşan bir ibraz, belgeler farklı yükleme tarihleri veya farklı yükleme limanları, farklı teslim alma veya sevk yerleri gösterebilir bile aynı varış yerini göstermeleri kaydıyla kısmi yükleme konusu belgeler olarak görülmeyecektir. İbraz birden fazla taşıma belgesi takımından oluştuğu takdirde bu belgelerde gösterilen yükleme tarihlerinden en geç olanı yükleme tarihi olarak alınacaktır.

Aynı taşıma şekli dahilinde birden fazla taşıma aracına yapılan yüklemeyi kanıtlayan bir veya birden fazla taşıma belgesi takımından oluşan bir ibraz, taşıma araçlarının aynı varış yerine doğru aynı gün yola çıktığını gösterse bile kısmi yüklemeyi kapsayan bir ibraz olarak görülecektir.

- c) Kurye alındıları, posta alındıları veya postalama sertifikaları aynı kurye veya posta servisi tarafından aynı yerde ve tarihte, aynı varış yeri gösterilerek kaşelenmiş veya imzalanmış görünüyorsa birden fazla kurye alındısı, posta alındısı veya postalama sertifikasından oluşan bir ibraz kısmi yükleme olarak görülmeyecektir.

MADDE 32

KISIMLAR / PARTİLER HALİNDE KULLANIMLAR VEYA YÜKLEMELER

Akreditifte bir kullanımın veya yüklemenin verilmiş olan süreler içinde kısımlar/partiler halinde yapılması şarta bağlandığı ve herhangi bir kısım/parti o kısım/parti için izin verilen süre içinde kullanılmadığı veya yüklenmediği takdirde o kısım/parti ve onu izleyen herhangi bir kısım/parti için akreditifin kullanımı son bulur.

MADDE 33

İBRAZ SAATLERİ '

Bir banka kendi çalışma saatleri dışında bir ibrazı kabul etmekle yükümlü değildir.

MADDE 34

BELGELERİN GEÇERLİLİĞİNE İLİŞKİN SORUMLULUK ÜSTLENİLMEMESİ

Bir banka belgelerin şekli, yeterliliği, doğruluğu, gerçek/sahte olup olmadığı veya herhangi bir belgenin hukuki etkisi/sonucu veya bir belgede şarta bağlanan veya o belgeye sonradan eklenen genel veya özel şartlar dolayısıyla hiçbir yükümlülük veya sorumluluk üstlenmediği gibi herhangi bir belgenin temsil ettiği malların, hizmetlerin veya yapılan diğer işlerin mevcut olup olmadığı veya tanımı, miktarı, ağırlığı, kalitesi, durumu, ambalajı, teslimatı ve değerine veya malları gönderenin, taşımacının, navlun komisyoncusunun, alıcının veya malları sigorta edenin veya diğer herhangi bir kişinin iyi niyetine veya eylemine veya ihmallerine, mali durumlarına, icraatına veya ticari itibarına ilişkin olarak hiçbir yükümlülük veya sorumluluk üstlenmez.

MADDE 35

MESAJLARIN İLETİLMESİNE VE ÇEVİRİYE İLİŞKİN SORUMLULUK ÜSTLENİLMEMESİ

Bir banka, mesajlar, mektuplar veya belgeler akreditifte belirtilen şartlara göre iletildiğinde veya gönderildiğinde veya akreditifte bu gibi şartların bulunmaması halinde gönderi/teslim servisini kendi seçimiyle belirlemiş olduğunda herhangi bir mesajın iletilmesinde veya mektupların veya belgelerin tesliminde ortaya çıkan gecikme, yolda kaybolma, bozulma ve diğer hatalardan kaynaklanan sonuçlardan dolayı hiçbir yükümlülük veya sorumluluk üstlenmez.

Görevli banka bir ibrazın uygun olduğunu belirlediği ve belgeleri amir bankaya veya teyit bankasına gönderdiği takdirde, görevli banka ibrazı karşılamış veya iştirak etmiş olsun olmasın, belgeler görevli banka ile amir banka veya teyit bankası arasında veya teyit bankası ile amir banka arasında kaybolmuş olsa bile amir banka veya teyit bankası ibrazı karşılamalı veya iştirak etmeli veya o görevli bankayı ramburse etmelidir.

Bir banka teknik terimlerin çevirisinde veya yorumlanmasındaki hatalardan dolayı hiçbir yükümlülük veya sorumluluk üstlenmez ve akreditif şartlarını çeviri yapmaksızın iletir.

MADDE 36

MÜCBİR SEBEP

Bir banka doğal afetler, isyan, ayaklanma, iç karışıklık, savaş hali, terör eylemleri veya grev veya lokavtlar veya kendi kontrolleri dışındaki diğer nedenlere bağlı olarak faaliyetinde meydana gelecek kesintiden kaynaklanan sonuçlardan dolayı hiçbir yükümlülük ve sorumluluk üstlenmez.

Bir banka tekrar faaliyete geçtiğinde faaliyetinin kesintiye uğradığı süre içinde vadesi son bulmuş bir akreditif altında ibraz karşılamayacak veya iştirah etmeyecektir.

MADDE 37

TALİMAT VERİLEN TARAFIN EYLEMLERİ İÇİN SORUMLULUK ÜSTLENİLMEMESİ

- a) Akreditif amirinin talimatını yerine getirmek amacıyla diğer bir bankanın hizmetinden yararlanan bir banka bu işi akreditif amiri hesabına ve riski ona ait olmak üzere yapar.
- b) Bir amir banka veya ihbar bankası diğer bir bankanın seçimini kendisi yapmış olsa bile o diğer bankaya gönderdiği talimatın yerine getirilmemesinden dolayı hiçbir yükümlülük veya sorumluluk üstlenmez.
- c) Hizmetin yerine getirilmesi için diğer bir bankaya talimat veren bir banka, verdiği talimatla ilgili olarak o diğer bankanın komisyonlarının, ücretinin ve yaptığı masrafların toplamını ("charges") ödemekle yükümlüdür.

Bir akreditif masrafların (charges) lehtara ait olduğunu belirttiği ve bunlar tahsil edilemediği veya akreditiften doğan fonlardan düşülemediği takdirde amir banka masrafları ödemekle yükümlü kalır.

Bir akreditifte veya değişiklikte, lehtara yapılacak ihbarın ihbar bankasının veya ikinci ihbar bankasının masraflarının (charges) bu bankalarca tahsil edilmesi şartına bağlı olduğuna ilişkin bir şart bulunmaması gerekir.

- d) Akreditif amiri yabancı ülke yasalarının ve usullerinin getirdiği bütün yükümlülüklerle ve sorumluluklarla bağlı ve bunlar karşısında bir bankayı tazmin etmekle yükümlü olacaktır.

MADDE 38

DEVREDİLEBİLİR AKREDİTİFLER

a) Bir banka açıkça onayladığı kapsam ve yol dışında bir akreditifi devretmek hususunda hiçbir yükümlülük altında değildir.

b) Bu Maddenin amacına yönelik olarak:

Devredilebilir akreditif özellikle devredilebilir 'transferable' - olduğunu belirten bir akreditif anlamına gelir. Devredilebilir bir akreditif lehtarın (ilk lehtarın) talebi üzerine kısmen veya tamamen diğer bir lehtarın (ikinci lehtar) kullanımına hazır tutulabilir.

Devir bankası (transferring bank) akreditifi devreden görevli banka veya herhangi bir banka nezdinde kullanılabilir bir akreditifte amir bankanın akreditifi devretmesi için özel yetki verdiği ve akreditifi devreden banka anlamına gelir. Bir amir banka devir bankası olabilir.

Devredilmiş akreditif (transferred credit) devir bankası tarafından ikinci lehtarın kullanımına hazır tutulmuş bir akreditif anlamına gelir.

c) Devir sırasında aksine anlaşmaya varılmadığı sürece devirle ilgili bütün masraflar (komisyon, ücret ve yapılan masraflar gibi) ilk lehtar tarafından ödenmelidir.

d) Kısmi kullanımlara veya yüklemelere izin verilmesi kaydıyla bir akreditif birden fazla ikinci lehtara kısmen devredilebilir.

Devredilmiş bir akreditif ikinci lehtarın talebi üzerine başka bir lehtara devredilemez. İlk lehtar başka bir lehtar olarak görülmez.

e) Devir için yapılan herhangi bir talep, değişikliklerin ikinci lehtara ihbar edilip edilmeyeceğini, edilecekse hangi şartlar altında edileceğini belirtmelidir. Devredilmiş akreditif bu şartları açıkça belirtmelidir.

f) Bir akreditif birden fazla ikinci lehtara devredildiği takdirde bir değişikliğin bir veya birden fazla ikinci lehtar tarafından reddedilmesi o değişikliğin diğer herhangi bir ikinci lehtarca kabulünü geçersiz kılmaz ve akreditif bu ikinci lehtar için o değişiklik uyarınca

değiştirilmiş olacaktır. Değişikliği reddeden diğer herhangi bir ikinci lehtar için akreditif değiştirilmemiş olarak kalacaktır.

g) Devredilmiş akreditif, aşağıdakiler hariç olmak üzere, varsa teyit dahil, akreditifin şartlarını doğru olarak olarak yansıtmalıdır:

- akreditifin tutarı,
- akreditifte belirtilen herhangi bir birim fiyatı,
- vade tarihi,
- ibraz süresi, veya
- en geç yükleme tarihi veya yükleme için verilen süre.

Bunlardan herhangi biri veya hepsi azaltılabilir veya kısaltılabilir.

Sigorta tutarının tabi olması gereken değer yüzdesi akreditifte veya bu maddelerde şart koşulan sigorta tutarına ulaşılacak miktarda arttırılabilir.

İlk lehtarın ismi akreditif amirinin ismiyle değiştirilebilir.

Akreditif amirinin isminin fatura dışındaki herhangi bir belgede gösterilmesi akreditifte özellikle istenildiği takdirde bu şart devredilen akreditife yansıtılmalıdır.

h) İlk lehtar akreditifte şarta bağlanan tutarı aşmayan bir tutardaki kendi faturasını ve varsa poliçesini ikinci lehtarın faturası ve poliçesi ile değiştirme hakkına sahiptir. Bu değiştirmenin yapılması üzerine ilk lehtar kendi faturası ile ikinci lehtarın faturası arasında fark varsa bu fark kadar akreditif altında kullanımda bulunabilir.

i) İlk lehtar kendi faturasını ve varsa poliçesini ibraz etmek durumunda olduğu halde ilk talepte bunu yapmadığı takdirde veya ilk lehtarın ibraz ettiği faturalarda ikinci lehtarca yapılan ibrazda mevcut olmayan rezervler bulunduğu ve ilk lehtar ilk talepte bunları düzeltmediği takdirde devir bankası ikinci lehtardan aldığı belgeleri ilk lehtara karşı başka sorumluluğu olmaksızın amir bankaya ibraz etme hakkına sahiptir.

j) İlk lehtar, ikinci lehtarın yapacağı ibrazın akreditifin vade tarihine kadar - vade tarihi dahil - akreditifin devredildiği yerde karşılanacağını veya iştirâ edileceğini devir talebinde belirtebilir. Bu husus 38(h) fıkrası uyarınca ilk lehtanın sahip olduğu hakkı etkilemez.

k) İkinci lehtar tarafından veya onun adına/namına yapılacak belge ibrazı devir bankasına yapılmalıdır.

MADDE 39

AKREDİTİFTEN OLUŞACAK FONLARIN TEMLİKİ

Bir akreditifin devredilebilir olduğunun belirtilmemesi lehtarın o akreditif altında hak veya elde edebileceği fonları uygulanabilir yasa hükümleri uyarınca temlik etme hakkını etkilemeyecektir. Bu madde sadece akreditiften oluşacak fonların temliğiyle ilgili olup akreditifi kullanma hakkının temliğine ilişkin değildir (www.ttso.org.tr).

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı,adı :ADIGÜZEL İlkin Beyza
Uyruğu :TC
Doğum Tarihi (gün/ay/yıl) :20.08.1985
Doğum Yeri :Gaziantep
Medeni Hali :Evli
Adresi :Menteş Mahallesi, 9.1 Cadde Aybarlar Apartmanı Kat 9,
Daire:18 Yenişehir /MERSİN
Telefon :0 507 462 64 24
E-Posta :beyzailkin_33@hotmail.com

Eğitim Derecesi	Eğitim Birimi	Mezuniyet Yılı
Lisans	EUROPEAN UNIVERSITY OF LEFKE İKTİSAT	2010
Lise	ATATÜRK LİSESİ	2003

İş Deneyimi

Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
2010	TEB	OPERASYON
2014	NOKTA GÜMRÜKLEME	GEMİ AC.OP.
2014	BİNCAN HUKUK BÜROSU	OFİS ÇALIŞANI

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

-

İlgi Alanları

Yüzme, Bowling oynamak.

T.C.
TOROS ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İNTİHAL PROGRAMI RAPORU

ULUSLARARASI TİCARET VE LOJİSTİK ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tez Başlığı: BİR ÖDEME METODU OLARAK AKREDİTİF VE UCP 600

Tarih: 19/09/2019

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın;

a) Giriş,

b) Ana bölümler ve

c) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 83 sayfalık kısmına ilişkin, 19/09/2019 tarihinde enstitü tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %29'dur.

Uygulanan filtrelemeler: (Hangi filtreleme uygulandı ise ilgili kutucuk işaretlenmelidir.)

1- Kaynakça hariç

2- Alıntılar hariç

3- Benzer kelime sayısı 10 adet

yapıldığında en fazla %10,

1- Kaynakça hariç

2- Alıntılar dahil

3- Benzer kelime sayısı 10 adet

yapıldığında en fazla %30'u geçmemelidir.

Tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Yukarıda belirtilen başlıkta danışmanımla birlikte tamamlamış olduğum tezimin fikir/araştırma sorusu, yöntem, bulgular ve tartışma kısımları özgün olup kısmen veya tamamen diğer çalışmalardan alınan kısımlar olduğu durumlarda kaynak belirtilmesine dikkat edilmiştir. Tezimin, tez yazım kurallarına uygun olarak ve intihal olmaksızın hazırladığımı taahhüt eder; intihal olması durumunda tez çalışmamın başarısız sayılacağını ve mezuniyetimin iptalini kabul ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı : İLKİN BEYZA ADIGÜZEL

İmzası : Tarih: 19/09/2019

Yukarıda kişisel ve tez bilgileri verilen öğrencimin belirtilen başlıkta birlikte tamamlamış olduğumuz tez çalışması Turnitin intihal yazılım programında kontrol edilmiş ve etik bir ihlale rastlanmamıştır. İntihal yazılım programının rapor çıktısı ektedir. Ayrıca tezin fikir/araştırma sorusu, yöntem, bulgular ve tartışma kısımları özgün olup kısmen veya tamamen diğer çalışmalardan alınan kısımlar olduğu durumlarda kaynak belirtilmesine dikkat edilmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

DOÇ.DR. TUNAY KÖKSAL

İmzası

 Tarih: 19/09/2019

Ek: İntihal yazılım programının rapor çıktısı (3 sayfa)

Bir Ödeme Metodu Olarak Akreditif ve UCP 600

Yazar İlkin Beyza Bincan

Gönderim Tarihi: 19-Eyl-2019 10:33PM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1176012720

Dosya adı: Ikin_Beyza_B_NCAN-TEZ-19.09.2019.docx (572.01K)

Kelime sayısı: 17991

Karakter sayısı: 129741

Bir Ödeme Metodu Olarak Akreditif ve UCP 600

ORIJINALLIK RAPORU

%**29**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**27**

İNTERNET
KAYNAKLARI

%**1**

YAYINLAR

%**13**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

www.iticu.edu.tr

İnternet Kaynağı

%**3**

2

salihlitso.org.tr

İnternet Kaynağı

%**2**

3

cindenithalatyapmakistiyorum.com

İnternet Kaynağı

%**2**

4

www.abdurrahmanozalp.com

İnternet Kaynağı

%**2**

5

denetimakademisi.com

İnternet Kaynağı

%**2**

6

orkon.net

İnternet Kaynağı

%**2**

7

dspace.trakya.edu.tr

İnternet Kaynağı

%**2**

8

Submitted to Yildirim Beyazıt Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

%**2**

9

Submitted to Dokuz Eylül Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

%**1**

10 dergipark.org.tr İnternet Kaynağı %1

11 www.haberx.com İnternet Kaynağı %1

12 acikerisim.ticaret.edu.tr İnternet Kaynağı %1

13 www.ihracat112.com İnternet Kaynağı %1

14 acikerisim.iku.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı %1

15 www.tbb.org.tr İnternet Kaynağı %1

16 www.kirsehirtso.org.tr İnternet Kaynağı %1

17 icc.tobb.org.tr İnternet Kaynağı %1

18 www.tim.org.tr İnternet Kaynağı %1

19 www.turkishexpodirectory.com İnternet Kaynağı %1

20 www.gencaykarakaya.com İnternet Kaynağı %1

21 www.akreditif.biz.tr

İnternet Kaynağı

%1

22

Submitted to Atilim University

Öğrenci Ödevi

%1

23

www.istekobi.com.tr

İnternet Kaynağı

%1

Alıntılarını ıkart

Kapat

Eşleşmeleri ıkar

< %1

Bibliyografyayı ıkart

üzerinde